

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Analýza protestních událostí v Makedonii

Analysis of the protest events in Macedonia

Kateřina Kostěncová

Plzeň 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Analýza protestních událostí v Makedonii“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne ...

.....

podpis autora

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Martinu Lepičovi za cenné rady a připomínky, které mi poskytl při psaní této práce.

Obsah

Úvod.....	7
1 Data a metodika.....	12
2 Republika Severní Makedonie	16
2.1 Název státu.....	16
2.2 Etnické složení Severní Makedonie.....	17
3 Teoretický rámec výzkumu	19
3.1 Etnický konflikt.....	19
3.2 Nacionalismus.....	21
3.2.1 Velká Albánie	22
3.2.2 Republika Ilirida	23
4 Etničtí Albánci a Severní Makedonie.....	24
4.1 Etničtí Albánci na Balkáně a na území Severní Makedonie před rokem 1991	24
4.2 Etničtí Albánci a Severní Makedonie mezi lety 1991 – 2000.....	26
4.3 Konflikt v roce 2001	29
4.3.1 Ohridská rámcová dohoda	31
4.4 Situace etnických Albánců po roce 2001	32
5 Rozbor jednotlivých konfliktů.....	34
5.1 Interval let 2007 – 2011	34
5.2 Interval let 2012 – 2016	39
5.3 Shrnutí prostorového rozložení konfliktu	47
6 Etnické složení v místech zvýšené intenzity nepokojů	49
7 Volební podpora albánských politických stran a interetnické nepokoje.....	56
Závěr.....	69
Seznam použité literatury a dalších zdrojů	72
Seznam tabulek a grafů	

Seznam obrázků

Seznam použitých zkratek

Seznam příloh

Přílohy

Abstrakt

Abstract

Úvod

Etnický konflikt je dle R. Stavenhagena (1990, cit. v Rosulek, 2015) konfrontací na politickém, sociálním nebo vojenském stupni. Konflikt můžeme označit za etnický v případě, že nejméně jeden ze zúčastněných aktérů vnímá konflikt skrze etnické cítění; tedy že jeden z aktérů vnímá sám svou etnickou identitu výrazně odlišnou od etnické identity druhého aktéra (Tesař, 2007). V případě, že se budeme zabývat tematikou etnických konfliktů a interetnického napětí všeobecně, jedním ze stále aktuálních příkladů je situace etnických Albánců¹ a Makedonců v Severní Makedonii².

Ve své bakalářské práci jsem se rozhodla věnovat interetnickému napětí mezi etnickými Albánci a Makedonci v Republice Severní Makedonie. Je jistě důležité zmínit, že posledním velkým incidentem, který Severní Makedonie zažila, bylo vypuknutí občanské války mezi makedonskými ozbrojenými silami a etnickou albánskou polovojenskou skupinou. Nicméně, i po téměř 18 letech od podepsání Ohridské rámcové dohody³, která tuto válku ukončila a zdánlivému uzavření míru mezi oběma stranami jsou mezi albánským a makedonským etnikem cítit určité neshody. Pro příklad mohu uvést protest etnických Albánců (kteří mají v drtivé většině muslimské vyznání) proti výstavbě pravoslavného kříže ve Skopje (Marusic, 2016a), demonstraci kvůli vraždě dvou etnických Albánců policistou makedonského původu (Dimovski, Marusic, 2012) či sérii násilných incidentů a projevů vandalismu, které se strhly po kontroverzním karnevalu v obci Vevčani (Marusic, 2012a).

Téma je důležité hned z několika důvodů. Současná, ač relativně klidná situace, projevující se jen občasnými protesty, které se týkají etnických témat, může přerůst v konflikt širšího rázu a tím pádem ovlivnit i okolní země, například přímým zapojením do konfliktu či masovou migrací obyvatel do sousedních států. Otázka albánské menšiny v Severní Makedonii je z evropského hlediska stěžejní především kvůli tomu, že Severní

---

¹ „Etnickými Albánci“ míním obyvatele Republiky Severní Makedonie, kteří se identifikují nebo jsou identifikováni jako členové albánské etnické skupiny.

² Název „Republika Severní Makedonie“ přijala již bývalá Republika Makedonie (či FYROM) teprve nedávno. V této práci je používán výhradně nový název, a to i při pojednání v retrospektivním pohledu. V kapitole 2.1 je tato problematika vysvětlena blíže.

³ Ohridská rámcová dohoda byla podepsána v roce 2001 mezi představiteli makedonských politických elit a zástupci etnických Albánců v Severní Makedonii. Prostřednictvím této dohody byl ukončen několikaměsíční boj mezi NLA a makedonskými ozbrojenými silami (Vasilev, 2013).

Makedonie je již dlouhou dobu žadatelem o vstup do EU a dlouhodobé nepokoje uvnitř státu mohou významně zhoršit její pozici jako žadatele.

Na základě studia odborné literatury není dle mého názoru tomuto tématu věnována dostatečná pozornost a vzhledem k jeho aktuálnosti o něm zatím nebylo napsáno příliš velké množství studií. Většina odborníků se prozatím věnovala spíše jen rozboru konfliktu z roku 2001 a Ohridské rámcové dohodě, např. Chivvis (2008) se v článku „*The Making of Macedonia*“ zabývá možnými příčinami tohoto konfliktu, zásahu mezinárodních institucí k jeho ukončení a zároveň i vysvětlení, proč a jakým způsobem se jim podařilo tuto téměř občanskou válku ukončit. Článek „*Multiculturalism in Post-Ohrid Macedonia: Some Philosophical Reflections*“ od Vasileva (2013) trochu kriticky nahlíží na Ohridskou rámcovou dohodu, která ukončila konflikt v roce 2001, dále se také krátce věnuje vývoji vztahu etnických Albánců a Makedonců po podepsání Ohridské rámcové dohody, jejími přínosy i negativními dopady. Vasilev vychází v tomto článku také z práce Vankovske (2007), která se zabývala problematikou Ohridské rámcové dohody v „*The Role of the Ohrid Framework Agreement and the Peace Process in Macedonia*“. Práce K. Adamsona a D. Jović (2004) „*The Macedonian-Albanian Political frontier: the re-articulation of post-Yugoslav political identities*“ je zaměřena na vztahy mezi etnickými Makedonci a etnickými Albánci v období 1991 až do počátku konfliktu v roce 2001 na území Severní Makedonie. Prostřednictvím mé práce bych ráda posunula výzkum interetnických vztahů v Severní Makedonii od konfliktu v roce 2001 blíže k současnosti a ráda bych podrobně nastínila nynější situaci v Severní Makedonii, co se interetnických vztahů a jejich geografického rozmístění týče.

Cílem práce je zjistit, kde se v Severní Makedonii koncentruje interetnické napětí (tedy konflikty, nepokoje a protesty), jaké jsou důvody toho, že se konflikty koncentrují právě v těchto místech, jak se tyto prostorové vzorce výskytu etnického napětí v čase proměňují a jaké důsledky pro etno-politickou (ne)stabilitu Severní Makedonie z toho plynou.

Jednotlivé konflikty byly rozděleny do intervalů mezi roky 2007 – 2011 a 2012 – 2016. Intervaly jsem stanovila na základě přelomového roku 2012. Rok 2012 se v Severní Makedonii vyznačuje enormním nárůstem nepokojů, protestů a násilí, považuji ho za jakýsi předěl. Následně je úkolem této práce zjistit, zda je intenzita a rozmístění konfliktů mezi těmito intervaly prostorově stabilní, či se mění.

V bakalářské práci jsem zkoumala, zdali mají oblasti, ve kterých se nepokoje (tedy nenásilné protesty i protesty s vandalismem, ať už ze strany etnických Albánců či Makedonců, vandalismus, napadení a střety) koncentrují, nějakým způsobem souvislost s etnickou strukturou obyvatelstva a podporou pro etnické (konkrétně albánské) politické strany v těchto oblastech; tedy vyskytují-li se konflikty v oblastech etnicky promíšených, či spíše homogenních a vyskytují-li se v oblastech se silnější podporou etnických albánských stran, či to na výskyt konfliktů nemá vliv. K tomuto tématu byly stanoveny dvě hypotézy, jejichž předpoklady se vzájemně vylučují a jsou tak testovány proti sobě;

H1. Konflikty se koncentrují do oblastí etnicky promíšených, a to tak, že jsou zde silně zastoupeny obě hlavní etnické skupiny – makedonská a albánská.

H2. Místa, ve kterých se koncentrují nepokoje vykazují větší podporu pro politické strany, které reprezentují etnické albánské obyvatelstvo v Severní Makedonii, tedy strany DUI, PDP, DPA a RDK. Tato hypotéza předpokládá, že se konflikty koncentrují do oblastí etnicky albánsky homogenních, vzhledem k tomu, že většina hlasů pro strany zastupující etnické albánské obyvatelstvo je logicky očekávána v oblastech s větším zastoupením etnických Albánců.

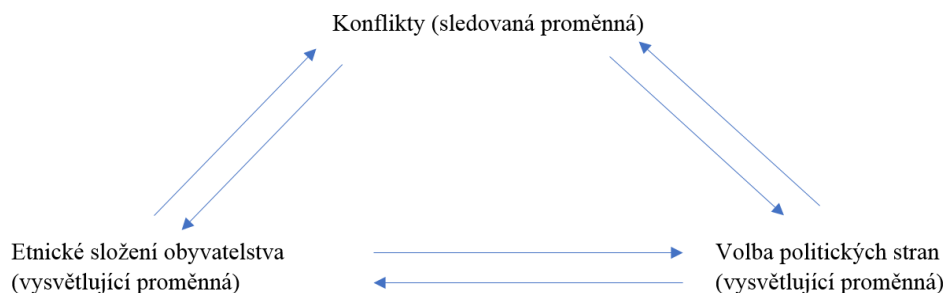
Dvě vzájemně se vylučující hypotézy jsem zvolila na základě inspirace z klasické práce Alesiny a La Ferrary (2005) „*Ethnic Diversity and Economic Performance*“, která se věnuje etnické rozmanitosti z ekonomického hlediska. Etnická rozmanitost je zde předpokládána jako hledisko, které může mít pozitivní vliv na ekonomický výkon (množství možností, zkušeností, přínosu jiné kultury, která může vést k větší kreativitě a inovacím), ale také jako hledisko, které může mít negativní dopady (občanské války, politická nestabilita). Podobně v případě (de)eskalace konfliktů může hrát etnická promíšenost v teoretické rovině roli pozitivní (osobní kontakt odbourává etnické stereotypy, nutnost spolupracovat) i negativní (soupeření o zdroje, o pracovní pozice, zvýraznění rozdílů mezi dominantním a minoritním etnikem).

Tyto hypotézy jsem zvolila z toho důvodu, abych zjistila, zdali má etnická promíšenost obyvatel a podpora politických stran v jednotlivých obcích nějakým způsobem vliv na četnost protestních událostí a nepokojů, tedy; v jakém vzájemném vztahu jsou proměnné etnické složení obyvatelstva a výskyt konfliktů (obrázek 1 – levá část) a volební podpora albánských politických stran v Severní Makedonii a výskyt konfliktů (obrázek 1 – pravá část).

Homogenitu, či heterogenitu zkoumaných oblastí jsem stanovila na základě **indexu etnické frakcionalizace**. Tento index využil např. v práci „*Ethnic and Cultural Diversity by Country*“ Fearon (2003). Hodnoty vymezující heterogenní a homogenní oblasti byly stanoveny na základě práce Patsiurko, Cambella a Halla (2011) „*Measuring cultural diversity: ethnic, linguistic and religious fractionalization in the OECD*.“

Hypotéza 3 (H3) dále specifikuje předpoklady druhé hypotézy, když přidává efekt radikalismu politických stran a předpokládá, že v místech s větší koncentrací nepokojů jsou voleny právě ty radikálnější z albánských politických stran (DPA a RDK). Tuto hypotézu jsem zvolila z toho důvodu, abych zjistila, zda má četnost nepokojů a protestních událostí nějakým způsobem souvislost s volebním chováním v těchto oblastech. Dá se totiž očekávat, že radikální albánské strany nebudou pasivními čekateli na volební podporu, nýbrž svými aktivitami budou vytvářet prostředí náchylné na interetnické konflikty, z čehož následně tyto strany mohou čerpat legitimitu a volební zisky.

Obrázek 1 – Teoretický model vztahu tří proměnných
Zdroj: vlastní zpracování

Po úvodním vymezení tématu a stanovení cílů práce a hypotéz následuje první kapitola obsahující popis využitých dat a metodiku výzkumu. Druhá část práce obsahuje obecné pojednání o Republice Severní Makedonie a jejím obyvatelstvu. Třetí část práce se věnuje etnickým konfliktům jako takovým a tématice nacionalismu. Čtvrtá část práce je historickým exkurzem do minulosti interetnického soužití na území Republiky Severní Makedonie. Pátá část práce obsahuje analýzu jednotlivých konfliktů v intervalech let 2007 – 2011 a 2012 – 2016. Šestá část práce se věnuje etnickému složení obyvatel v místech se zvýšenou intenzitou nepokojů a je odpovědí na předpoklady hypotézy 1. Sedmá část práce obsahuje analýzu souvislosti mezi volební politikou a interetnickými

nepokoji a slouží k vyvrácení či potvrzení hypotéz 2 a 3. Poslední částí práce je závěr a shrnutí výsledků výzkumu.

1 Data a metodika

V této bakalářské práci využívám primárních i sekundárních zdrojů dat. Základním zdrojem k analýzám bylo webové zpravodajství *Balkan Insight*, které poskytuje přehled o protestních událostech, konfliktech a střetech (nejen) mezi albánským a makedonským etnikem. Informace z *Balkan Insight* jsou porovnávány s informacemi z webových zpravodajství *Reuters* a *Český rozhlas*, nicméně nedá se říci, že by tyto zdroje obsahovaly zprávy, které se na *Balkan Insight* nevyskytovaly. Je rovněž důležité zmínit, že jsem během hledání záznamů o protestních událostech navštívila i další webová zpravodajství, jako české stránky *Lidovky.cz*, *Týden.cz*, *Novinky.cz*, *Hospodářské noviny*, *České noviny*, *Aktuálně.cz* a *iDnes.cz*, zahraniční zpravodajství *BBC*, *CNN*, *NewsNow*, *news24*, *The Telegraph*, *Skynews*, *Global NEWS* a *Euronews*. Z makedonských stránek jsem prohledala databázi zpráv *Nova Makedonija* a *MIA.mk*. Žádné z těchto (jak českých, makedonských, tak ostatních zahraničních) stránek neobsahovaly nové informace. Na základě tohoto zjištění se domnívám, že stránka *Balkan Insight* dokumentuje konfliktní události skutečně do detailu, nicméně ani přes to nelze zcela zamítnout riziko nezaznamenání některých nepokojů, protestů a konfliktů. Např. dle O. Fillieule a M. Jiméneze (2004) je relativně časté, že lokální události nebývají tak často zaznamenávány, jako události, které se uskuteční v hlavním městě (tedy Skopje). Skutečnosti, že v práci nemusím mít zmíněné veškeré události a incidenty mezi lety 2007 – 2016 nebo že mohou být více zaznamenávány události, které se uskutečnily ve Skopje, jsou brány v potaz při interpretaci výsledků analýzy. Na druhou stranu existuje předpoklad, že případné zkreslení výsledků analýzy by bylo vzhledem k počtu dohledaných událostí spíše marginálního charakteru.

Interetnické nepokoje rozdělují do čtyř kategorií. Klasifikace byla vytvořena za účelem větší přehlednosti analýzy a obsahuje protesty, vandalismus, napadení a střety. Mezi „**protesty**“ zahrnuji veškeré násilné i nenásilné demonstrace a shromáždění, ať už ze strany Makedonců, či ze strany etnických Albánců (je upřesněno), dále ještě rozlišuji demonstrace s násilným charakterem a s prvky vandalismu (značeno V), a demonstrace a shromáždění nenásilná (značeno N), ve výjimečných případech se povahu protestu nepodařilo zjistit (je označeno). Jako „**vandalismus**“ klasifikuji úmyslné poškození objektu za účelem vyjádření nesouhlasu. Jako „**napadení**“ klasifikuji např. útok

na policejní stanici, násilný útok na jednotlivce, který je jednostranný. Jako „střet“ klasifikuji vzájemnou potyčku násilného charakteru mezi dvěma skupinami či jedinci.

Během analýzy, ve které jsem ověřovala relevanci H1, využívám tzv. index etnické frakcionalizace. Tento index je založen na pravděpodobnosti, že dvě náhodně vybrané osoby žijící ve sledovaném území budou ze dvou odlišných etnických skupin (Fearon, 2003). Index může nabývat hodnot $<0;1>$, přičemž hodnota 0 znamená etnicky zcela homogenní území a hodnota 1 etnicky zcela heterogenní území.

Vzorec pro index etnické frakcionalizace:

$$F = 1 - \sum_{i=1}^n p_i^2$$

kde: F ... index etnické frakcionalizace

p_i ... podíl jednoho etnika na obyvatelstvu ve sledovaném území v procentech

Prostřednictvím výpočtu tohoto ukazatele bylo zjištěno, které oblasti jsou v Severní Makedonii etnicky heterogenní a homogenní a následně byla hledána souvislost s výskytem interetnických konfliktů. Hranice homogenity či heterogenity jsem vymezila na základě článku od Patsiurko, Campbella a Halla (2011) – tzn. pokud index dosáhne hodnot nižší nebo rovno 0,3272, jedná se o oblast homogenní, pokud bude index vyšší než 0,3273, jedná se o oblast heterogenní (Patsiurko, Campbell, Hall, 2011).

V bakalářské práci jsem využila data pro opštiny⁴, nikoliv data pro jednotlivé obce. Toto rozhodnutí mělo své opodstatnění. Data k roku 2002, která byla přepočítaná pro administrativní rozdělení podobné tomu současnému (od roku 2002 se administrativní rozdělení výrazně změnilo), byla k dispozici pouze pro opštiny. Co je důležité zmínit, je fakt, že údaje v tomto dokumentu byly přepočítané pouze pro administrativní rozdělení před rokem 2013 – nicméně jedná se o prakticky totožné rozdělení opštin v Severní Makedonii jako v současnosti, jen s tím rozdílem, že je zde opština Kičevo ještě rozdělená do pěti opštin (Drugovo, Zajas, Oslomej, Vraneštica a Kičevo). Po roce 2013 bylo těchto pět opštin sloučeno v jednu s názvem Kičevo. Tuto problematiku jsem vyřešila součtem počtu obyvatel všech pěti tehdejších opštin, abych následně získala data pro současnou opštinu Kičevo.

---

⁴ Opština je administrativní jednotka v Republice Severní Makedonie. Jedná se o podobnou administrativní jednotku jako jsou v ČR okresy. K roku 2019 bylo v Severní Makedonii celkem 80 opštin.

V případě, že operuji při výpočtu indexu etnické frakcionalizace s většími administrativními jednotkami (opštinami), a nikoliv obcemi, musím uvažovat také možný výskyt tzv. MAUP efektu. MAUP efekt znamená v překladu „Problém modifikace prostorových jednotek“ (Modifiable Area Unit Problem) a může potenciálně zkreslit nebo teoreticky dokonce změnit výsledky analýzy prostřednictvím nevhodně zvolených prostorových jednotek (Viegas, Martinez, Silva, 2009). Vzhledem k počtu analyzovaných opštin a relativní přirozenosti jejich vymezení v Severní Makedonii však nelze očekávat, že by MAUP efekt v tomto případě nějakým způsobem výrazně ovlivnil výsledky analýzy.

Ve své práci se zabývám také volební problematikou, pročež využívám webovou databázi State Election Commission (2014), která zobrazuje výsledky voleb v Severní Makedonii. Pro analýzu jsem zvolila výsledky předčasných parlamentních voleb z roku 2014. Výsledky voleb jsou na stránce zaznamenány pro jednotlivé volební okrsky, které jsou v drtivé většině případů totožné s opštinami. Pouze v případech opštin Bitola, Krivogaštani, Kumanovo, Staro Nagoričane, Čair, Kičevo a Debar byly opštiny rozděleny každá na dva volební okrsky. Vzhledem k tomu, že mapový shapefile pro Severní Makedonii byl dostupný pouze pro opštiny, výsledky z těchto volebních okrsků jsem přepočítala tak, aby data odpovídala opštinám a takto je zaznamenala do mapy.

Dále pracuji s daty ze sčítání lidu z Makedonského statistického úřadu (State Statistical Office, 2018), které lze najít na webu www.stat.gov.mk. Poslední sčítání lidu bylo v Severní Makedonii kvůli etnickým nepokojům v roce 2002, i takto stará data však postačí, protože pro potřeby analýzy je důležité znát přibližné etnické složení obyvatelstva v opštinách – a lze s největší pravděpodobností předpokládat, že tento ukazatel se od posledního sčítání lidu výrazně nezměnil.

Získané výsledky z analýzy jsou znázorněny kartograficky (pomocí názorných kartogramů) a pomocí tabulek a grafů. Hypotézy o vztazích mezi proměnnými jsou vyhodnocovány prostřednictvím korelační analýzy. Korelační analýza sleduje vzájemnou závislost dvou proměnných. Výpočet je proveden pomocí tzv. Pearsonova korelačního koeficientu. Jeho účelem je zjistit, do jaké míry jsou na sobě dvě veličiny (proměnné) závislé (negativně, či pozitivně). Výsledek Pearsonova korelačního koeficientu se pohybuje v rozmezí $< -1; 1 >$. V případě, že se výsledek blíží hodnotě -1, či hodnotě 1,

znamená to, že jsou na sobě dvě proměnné silně závislé. V případě, že se výsledek pohybuje kolem hodnoty 0, znamená to, že jsou na sobě dvě proměnné nezávislé.

2 Republika Severní Makedonie

Území Severní Makedonie se nachází na jihu Balkánského poloostrova a jeho rozloha je 25 713 km² (Rychlík, 2003). Hlavním městem je Skopje. Severní Makedonie má cca 838 km dlouhé hranice a sousedí s Albánií, Bulharskem, Řeckem, Kosovem a Srbskem (cia.gov, 2018).

2.1 Název státu

Jako samostatný stát s názvem „Republika Makedonie“ vznikla v roce 1991 po vyčlenění z Jugoslávie. Ihned po tom, co „Severní Makedonie“ vyhlásila svou nezávislost pod názvem „Makedonie“, trvalo Řecko na změně jejího názvu – stejný název má totiž i provincie na severu Řecka. Řecko na protest proti názvu bránilo „Severní Makedonii“ vstoupit do OSN v případě, že by byl použit název „Makedonie“ (cia.gov, 2018). Evropská unie dokonce odmítla kvůli odporu Řecka uznat Republiku Makedonii oficiálně jako samostatný stát. Vláda v Aténách zdůvodnila svůj nesouhlas s mezinárodním uznáním prostřednictvím výhrad vůči názvu Makedonie a vůči symbolům, které stát užíval. To však byla pouhá záminka. Dle Pelikána (1998) měla ve skutečnosti řecká vláda strach z pokusu o osamostatnění části řeckého území, na kterém žila relativně velká makedonská komunita, a také z aktivit makedonských nacionalistů, kteří po roce 1991 opět přišli s myšlenkou Velké Makedonie. Ta měla zahrnovat i část tohoto řeckého území. Řecká vláda podmínila uznání „Severní Makedonie“ změnou názvu a deklarací, že nemá vůči Řecku žádné územní nároky a neuznává makedonskou menšinu žijící na území Řecka. Mezi lety 1992 – 1993 proběhlo mnoho debat týkajících se názvu „Severní Makedonie“. Mezinárodní zprostředkovatelé se snažili vyhovět požadavkům Řecka, padlo mnoho návrhů na název státu, jako například „Slavomakedonie“, „Republika Skopje“ apod., ke shodě „Severní Makedonie“ a Řecka ohledně názvu nicméně nedošlo. Problém s názvem nakonec vyřešila Rada bezpečnosti OSN. Makedonie byla v roce 1993 přijata do OSN pod názvem „Bývalá jugoslávská republika Makedonie“ (FYROM = Former Yugoslav Republic of Macedonia“). Přijetí do OSN umožnilo „Severní Makedonii“ uznání jiných zemí a vstup i do jiných mezinárodních organizací, např. UNESCO, MMF apod. (Pelikán, 1998).

V únoru 2019 změnila FYROM svůj název na „Republika Severní Makedonie“ či „Severní Makedonie“ (Česká televize, 2019).

2.2 Etnické složení Severní Makedonie

Dle sčítání lidu v roce 2002 měla Severní Makedonie 2 022 547 obyvatel. Hustota zalidnění byla v tomto roce 78,7 obyvatel/km² (State Statistical Office, 2018).

V tabulce 1 lze vidět přesný počet členů jednotlivých etnik a procentuální podíl na obyvatelstvu za jednotlivá etnika v Severní Makedonii. Nejpočetnější etnickou skupinou v Severní Makedonii jsou jednoznačně etničtí Makedonci. Těch bylo k roku 2002 celkem 1 297 981 (64,18 % z celkového počtu obyvatel). Největší etnickou „menšinou“ jsou etničtí Albánci, kteří tvoří 25,17 %. Třetí největší etnickou skupinou v Severní Makedonii jsou etničtí Turci, kteří tvoří cca 3,85 % z celkového počtu obyvatel. Čtvrtou největší etnickou skupinou jsou Romové, kteří tvoří cca 2,66 % všech obyvatel. Co se týče etnického složení, je Severní Makedonie heterogenním státem.

	Počet obyvatel	Podíl na obyvatelstvu v %
Makedonci	1 297 981	64,18
Albánci	509 083	25,17
Turci	77 959	3,85
Romové	53 879	2,66
Srbové	35 939	1,78
Bosňáci	17 018	0,84
Vlaši	9 695	0,48
Ostatní	20 993	1,04

Tabulka 1 – Etnické složení obyvatelstva Severní Makedonie v roce 2002
Zdroj: vlastní zpracování dle State Statistical Office, 2018

	Pravoslavné křesťanství	Islám	Jiné křesťanství	Ostatní, nezařazeno
Severní Makedonie (2002)	64,8 %	33,3 %	0,4 %	1,5 %

Tabulka 2 – Náboženské složení obyvatelstva Severní Makedonie (2002)
Zdroj: cia.gov, 2018

V tabulce 2 je zobrazeno náboženské složení obyvatelstva Severní Makedonie. Nejrozšířenějším náboženstvím je pravoslavné křesťanství. To vyznávají většinou Makedonci. Druhým nejrozšířenějším je islám, jedná se o tradiční náboženství etnických Albánců a také etnických Turků. Dalo by se říci, že náboženské rozdělení je do určité míry také etnickým rozdělením. I mezi Makedonci však existuje část obyvatelstva

vyznávající islám, muslimským Makedoncům se říká „Pomaci“, či „Torbeši“. Stejně tak existuje i mezi etnickými Albánci pravoslavná a katolická menšina, slavnou Albánkou vyznávající katolické křesťanství byla například Gonxhe Bojaxhiu, známá spíše jako Matka Tereza (Rychlík a Kouba, 2003).

3 Teoretický rámec výzkumu

Tato kapitola pojednává o interetnických konfliktech všeobecně a o tématice nacionalismu. Zároveň se věnuje cílům separatistických tendencí ze strany albánských nacionalistů v Severní Makedonii.

3.1 Etnický konflikt

Etnické skupiny jsou samostatné jednotky, které jsou si vědomy existence jiných etnických skupin se kterými jsou v kontaktu. Právě existence jiných etnických skupin je příčinou toho, proč si etnické skupiny uvědomují svou identitu a odlišnost (Eriksen, 2012).

Konflikt je etnický v případě, že *„alespoň jedna strana vnímá konflikt skrze etnické cítění. Jinými slovy, určitá skupina subjektivně vnímá svou etnickou identitu a druhé skupině připisuje identitu odlišnou, která je z jejího pohledu přirozená, avšak může se zcela rozcházet s realitou.“* (Tesař, 2007, s. 37)

Etnické konflikty bývají zpravidla horší a dlouhodobější než běžné války a ohrožují moderní stát. Jsou hrozbou především pro etnicky heterogenní státy (mezi které patří i Severní Makedonie). Značná část interetnických konfliktů probíhá na tzv. civilizačních zlomech. Pojem civilizační zlom bývá často spojován s náboženstvím, a to nejčastěji s islámem (Tesař, 2007) (což vzhledem k náboženskému vyznání etnických Albánců pro Severní Makedonii také platí, nicméně v tomto případě nehraje náboženství příliš velkou roli). Podmínkou k tomu, aby etnický konflikt vznikl, je politicko-ekonomické zvýhodnění jedné skupiny a znevýhodnění druhé skupiny, přičemž výhoda/nevýhoda skupiny má souvislost s jejich etnikem (Barša a Strmiska, 1999). S příčinami vzniku interetnických konfliktů souvisí také inter-etnické soupeření o zdroje a možnosti, o pracovní příležitosti, bydlení, ale především politický vliv (Tesař, 2007). Násilný etnický konflikt vzniká v případě, že jsou potlačeny potřeby uznání specifčnosti skupiny, potřeby *„fyzického bezpečí, ekonomické příležitosti či participace na rozhodovacích procesech“* (Barša a Strmiska, 1999, s. 147-148).

Dle T. R. Gurra (1994, cit. v Rosůlek, 2015) mají etnické konflikty v posledních dekádách 20. století tři společné znaky:

- Jsou vnitrostátní

- Jsou etnické
- Jsou zaměřené proti státu

Tyto znaky vystihují téměř dokonale charakter interetnického konfliktu v Severní Makedonii z roku 2001. Pokud je aplikujeme na konflikt v Severní Makedonii z roku 2001;

- Konflikt se odehrával uvnitř jednoho státu – v Severní Makedonii,
- měl etnický charakter (etničtí Albánci – za NLA X Makedonské ozbrojené síly),
- zaměřen proti státu (etničtí Albánci měli konkrétní požadavky vůči státu).

Co se týče příčin etnického konfliktu, bylo vytvořeno hned několik teorií. Dle Michaela E. Browna (1997, cit. v Tesař, 2007, s. 29) existuje několik příčin či okolností, díky kterým může na území daného státu propuknout násilí:

- *„Strukturální faktory – slabé státy, vnitrostátní bezpečnostní obavy*
- *Politické faktory – diskriminační politické instituce, exkluzivistické národní ideologie, vnitroskupinová politika, politika elit*
- *Ekonomické a sociální faktory – ekonomické problémy, diskriminační ekonomické systémy, ekonomický rozvoj a modernizace*
- *Kulturní a perceptivní faktory – kulturní diskriminace, problematické dějiny“*

Všechny tyto faktory však nemají stejnou váhu, působí spíše provázaně. Někteří autoři připojují k těmto faktorům ještě působení **mezinárodních faktorů** (Tesař, 2007, s.29). V případě, že tyto znaky aplikujeme na konflikt v Severní Makedonii z roku 2001, pak;

- **Strukturální faktory** – např. obavy ze separatismu a vytvoření Velké Albánie, etničtí Albánci byli již od vytvoření Republiky Makedonie v roce 1991 proti makedonskému státu
- **Politické faktory** – např. zástupci etnických Albánců v parlamentu mohli být kdykoliv přehlasováni, vzhledem k tomu, že neměli právo veta, etničtí albánští ministři nikdy nezískali pozici např. ministra zahraničí, ministra vnitra či pozici premiéra

- **Ekonomické a sociální faktory** – např. absence terciálního vzdělávání v albánštině a tím pádem i nemožnost získat lepší pracovní pozici, etničtí Albánci se dlouho cítili jako „druhořadí“ občané
- **Kulturní a perceptivní faktory** – např. problematické dějiny – i před vznikem samostatné Republiky Makedonie útlak etnických Albánců
- **Mezinárodní faktory** – např. krize v sousedním Kosovu (1998 – 1999), po které dochází k rapidnímu zhoršení vztahů i mezi makedonskými Albánci a Makedonci, občanská válka v Albánii v roce 1997

3.2 Nacionalismus

„Nacionalismus je původně politický princip, který tvrdí, že politická a národní jednotka musí být shodné“ (Gellner, 1993, s.12). Tento princip může být porušován několika způsoby a v případě nacionalistů vždy vyvolává snahy nesoulad mezi rozsahem národa a státu „napravit“. V případě etnických Albánců je to ten, že hranice státu, ve kterém národ žije, nezahrnují všechny členy daného národa (Gellner, 1993); tedy že etničtí Albánci nežijí jen v Albánii, ale žijí ve velkém počtu také na území Severní Makedonie, Kosova, Černé Hory, Srbska a Řecka. Za porušení národnostního principu můžeme považovat také to, když hlava státu není příslušníkem dané národnosti (Gellner, 1993); i dnes, po podepsání Ohridské rámcové dohody by se dalo říci, že jsou etničtí Albánci v Severní Makedonii stále pod „nadvládou“ Makedonců, ať již reálně, skrze diskriminační politiku makedonského státu, nebo percepčně, skrze nedostatek identifikace s institucemi státu.

Většina nacionalismů má etnickou povahu. Nacionalistická ideologie je zároveň ideologií etnickou, *kteřá požaduje stát ve prospěch etnické skupiny* (Eriksen, 2012, s. 194). Dle E. Gellnera (1993) znamená národní stát pro nacionalisty to, že územní, jazykově-kulturní a politické hranice jsou zcela v souladu. Lidstvo je tedy dle této vize jakási *„rodina národů, z nichž každý má mít podle principu národního sebeurčení právo na vlastní území a stát.“* Národ a stát se tedy *„vzájemně předpokládají, jeden je předurčen pro druhý, jeden bez druhého je neúplný a představuje tragédii“* (Barša a Strmiska, 1999, s. 11). Toto základní tvrzení nacionalismu platí i v případě etnických Albánců v Severní

Makedonii a konfliktu z roku 2001. Nicméně, i přes přiznaná práva sepsaná v Ohridské rámcové dohodě je v Severní Makedonii znát určité interetnické napětí.

Mezi nacionalisty existuje přesvědčení, že svět by měl být rozdělen mezi jednotlivé národy, přičemž je nepřijatelné, aby se hranice států překrývaly. Myšlenka zcela národního státu je však nereálná a vzhledem ke svému přístupu ke kulturně skupinové rozmanitosti nemorální (Barša a Strmiska, 1999).

V Severní Makedonii proběhlo již několik pokusů či myšlenek na separatismus ze strany etnických Albánců. Cílem bylo buď vytvoření tzv. Velké Albánie či Iliridy.

3.2.1 Velká Albánie

Velká Albánie je ideou albánských nacionalistů. Jedná se o stát, který by měl zahrnovat Albánii, Kosovo, přibližně polovinu Černé Hory, jižní část Srbska, severozápadní část Řecka a část Severní Makedonie. Cílem Velké Albánie je sjednotit veškeré etnické albánské obyvatelstvo žijící na Balkáně (Tolčinský, 2010). Z mapy na obrázku 2 je však zřejmé, že Velká Albánie by při hypotetickém vzniku nebyl čistě národní stát, nýbrž by obsahoval i velké množství národních minorit z okolních států, které by se rychle vydaly cestou etnického separatismu a iredentismu.

Obrázek 2 – Velká Albánie
Zdroj: převzato z Mulla (2018)

3.2.2 Republika Ilirida

Republika Ilirida (někdy psáno Ilyrida) je stejně jako Velká Albánie ideou etnických albánských nacionalistů. Jedná se o samozvaný stát zabírající západní část Severní Makedonie, kde tvoří etničtí Albánci převážnou většinu obyvatel. Republika Ilirida byla vyhlášena dvakrát, a to v roce 1992 a 2014 (Albanian Studies, 2015).

Obrázek 3 – Republika Ilirida
Zdroj: převzato z Marusic (2014d)

4 Etničtí Albánci a Severní Makedonie

Pro pochopení současné situace v zemi je nutné znát počátky interetnické nenávisti na území současné Severní Makedonie. Tato kapitola je krátkým exkurzem do historie sporu etnických Albánců a Makedonců, zároveň je zde popsáno postavení etnických Albánců na území Severní Makedonie, ať už patřilo pod Jugoslávii, či pod samostatný makedonský stát.

4.1 Etničtí Albánci na Balkáně a na území Severní Makedonie před rokem 1991

První náznaky rebelií ze strany Albánců na Balkáně se objevily již v 19. století. Spouštěčem tzv. albánské otázky byly změny hranic zavedené sanstefanským mírem a Berlínským kongresem. Prostřednictvím sanstefanského míru byly některé části území, na kterých žili Albánci rozděleny mezi slovanské národní státy – Černohorce, Srby a Bulhary. Úpravy hranic provedené Berlínským kongresem se týkaly spíše jen bulharských záborů. Muslimské obyvatelstvo bylo z území získaného Srby, Bulhary a Černohorci hromadně vyháněno, probíhaly etnické čistky; v důsledku toho se obrovsky zhoršily vztahy mezi muslimy a křesťany (Rosůlek, 2015).

V letech 1878 – 1912 proběhlo tzv. Albánské národní obrození, během kterého byla založena Prizrenská liga. Cílem Prizrenské ligy bylo sjednocení všech Albánců, snažili se definovat hranice albánského etnika, přičemž definování hranic by v případě rozpadu tehdejší Osmanské říše zvyšovalo šanci na územní ochranu před snahami sousedních států o zábor tohoto území. Díky tomu tak bylo zabráněno rozdělení velké části albánského území sousedním zemím, nicméně v důsledku toho si etničtí Albánci vytvořili ke slovanským národům, Řekům a Turkům určitou averzi (Rosůlek, 2015). Dne 30. května 1913 byla oficiálně uznána nezávislost Albánie, její hranice však zahrnovaly pouze centrální část Albánie a oblast kolem Skadaru, a tak se asi polovina Albánců žijících na Balkáně ocitla mimo území Albánie. Albánská vláda měla snahu o sjednocení všech Albánců do jednoho státu, a tak mezi lety 1912 – 1913 celkem nerealisticky usilovala o připojení území Kosova a značné části makedonského území osídleného Albánci (Rosůlek, 2015). Co se týče území, která nebyla součástí Albánie

(např. Kosovo), zde nemělo albánské obyvatelstvo dokonce ani etnický statut. Místní Albánci byli pouze klasifikováni jako albánsky hovořící Srbové. Během první světové války i po válce bylo albánské obyvatelstvo terorizováno Srby (Rosůlek, 2015).

Po druhé světové válce (1946) byla na území Severní Makedonie přijata republiková ústava, která zaručovala menšinám právo na vzdělání a právo na kulturní rozvoj. Díky tomu bylo zajištěno vzdělání v albánštině na základních školách a vycházela periodika v albánštině, albánština se používala i v národním divadle. I přes to však měli etničtí Albánci v 50. a 60. letech pocit, že etničtí Turci mají v Jugoslávii více práv, a to například kvůli vzniku tureckých škol ve městech Gostivar a Tetovo (Rosůlek, 2008).

V 50. a 60. letech probíhala v Kosovu i v „Severní Makedonii“ tzv. denacionalizace albánského národa, záměrem toho bylo přinutit tyto obyvatele, aby přijali tureckou identitu (Rosůlek, 2015). To mělo za následek nárůst počtu etnických Turků během sčítání v roce 1953. Mnoho etnických Albánců raději přijalo tureckou identitu, jen aby mohli na základě Jugoslávsko-turecké dohody emigrovat do Turecka. Jugoslávsko-turecká dohoda totiž garantovala turecké menšině přesídlení právě do Turecka (Rychlík, 2003). V 60. letech mělo také mnoho etnických Albánců pocit, že jsou v Jugoslávii podřadnými občany. Albánská inteligence tedy začala bojovat za zrovnoprávnění Albánců s ostatními národy v Jugoslávii. Podařilo se jim získat více práv pro autonomní oblasti a podmínky pro rovnoprávnost etnických Albánců, nicméně ani po splnění těchto podmínek nebyli albánští radikálové spokojeni (Tejchman, 2016).

Během roků 1968 a 1981 vypukly v sousedním Kosovu demonstrace. Protesty za povýšení autonomního Kosova na republiku zasáhly v obou případech i některá makedonská města, kde žila velká část etnických Albánců. Nicméně, požadavky byly v rámci obou pokusů o osamostatnění zamítnuty (Rychlík, 2003). Během 80. let gradovalo na území Severní Makedonie interetnické napětí, sílily separatistické a nacionalistické tendence ze strany etnických Albánců. Dle Pedagogické rady Makedonské socialistické republiky byly učební texty v albánském jazyce považovány za propagující nacionalismus a iredentismus, a tak byly pod touto záminkou revidovány učebnice a osnovy a musel být navýšen počet hodin makedonského jazyka na albánských školách. Na základě zákona o vzdělávání ve středním školství z roku 1985 musely být zavřeny všechny třídy pro národnostní menšiny, kde bylo méně než 30 studentů a nebyl zde odpovídající počet pedagogů. Díky tomu tak byly uzavírány třídy,

ve kterých probíhala výuka v albánském jazyce a albánští studenti byli přesunuti do společných tříd, kde se vyučovalo v makedonštině. Ne všichni albánští studenti však rozuměli makedonskému jazyku. V důsledku toho klesl zájem o vzdělání, došlo k protestům nejen ze strany pedagogů, ale také ze strany studentů. Další věcí, kterou etničtí Albánci žijící v „Severní Makedonii“ považovali za útok na své etnikum, bylo zavedení povinných poplatků za zdravotní pojištění pro rodiny, které měly více než dva potomky; Albánci mají totiž obvykle hodně dětí. Problémem byly v této době také albánské písně s nacionalistickou tematikou a také fakt, že někteří muslimští rodiče měnili jména svým dětem. Děti získávaly jména jako Alban, Albana, Fljamur (v překladu „albánská vlajka“) nebo Ljiriduum (v překladu „chceme svobodu“). To vyvolávalo mezi Makedonci jisté znepokojení (Rosůlek, 2015).

V roce 1990 se projevíly separatistické tendence. V Tetovu se konal protest etnických Albánců, kteří žádali vytvoření Velké Albánie, nicméně neúspěšně (Rosůlek, 2015).

V prvních fázích rozpadu Jugoslávie předpokládali jak Albánie, tak i někteří političtí představitelé v Kosovu, že se etničtí Albánci žijící v „Severní Makedonii“ budou chtít odtrhnout a vytvořit jeden velký jednotný stát, tzv. Velkou Albánii. Toto očekávání měli i makedonští Albánci, nicméně nic takového se neuskutečnilo a roku 1991 vznikla etnicky smíšená „Severní Makedonie“ (Rosůlek, 2015).

4.2 Etničtí Albánci a Severní Makedonie mezi lety 1991 – 2000

Práva menšin v nově vzniklé „Severní Makedonii“ byla definována v Ústavě. Co se jazykových práv týče, oficiálním jazykem byla sice makedonština, avšak menšiny měly právo na užívání svého jazyka v opštinách, kde tato menšina tvořila většinu obyvatel. Dále měly právo na podávání petic ve svém vlastním jazyce (nicméně oficiálním jazykem v rámci institucí byla makedonština), právo na tlumočnicka při jednání s úřady v případě, že si přáli hovořit vlastním jazykem, ochranu etnické, kulturní, jazykové a náboženské identity národnosti. Jednotlivá etnika měla nárok na výuku ve svém jazyce, nicméně pouze v případě primárního a sekundárního vzdělávání a pouze v případě, že se na těchto školách bude vyučovat i makedonský jazyk. Dalším právem menšin bylo právo na vyjádření národní identity. Ústava také garantovala rovnost

v právech všem občanům „Severní Makedonie“ bez ohledu na pohlaví, barvu pleti, rasu, národní a sociální původ, politické a náboženské přesvědčení, vlastnictví a sociální status, byly zajištěny náboženské a politické svobody apod. I přes tato práva a svobody se však etničtí Albánci nestavěli k Ústavě příliš přívětivě a kritizovali některé její části, dále měli problém s tím, že zastoupení etnických Albánců zaměstnaných ve státní správě neodráží jejich procentuální podíl na obyvatelstvu v „Severní Makedonii“ (Rosůlek, 2015).

Etničtí Albánci žijící v Severní Makedonii ve skutečnosti nikdy nesouhlasili s novým Makedonským státem. Kromě znění Ústavy měli problém i s označováním svého etnika jako „menšiny“. V době Jugoslávie byly rozlišovány tři kategorie národních komunit:

- Národy („narodí“) – 6 slovanských národů (Slovinci, Chorvati, muslimové, Srbové, Černohorci a Makedonci) + muslimové v Bosně a Hercegovině
- Národnosti („narodnosti“) – do této skupiny spadaly větší etnické skupiny, jako právě **Albánci**, Maďaři a Italové – pojem „minorita“ či „menšina“ by byl nesprávný, vzhledem k tomu, že např. v Kosovu tvořili Albánci drtivou většinu obyvatelstva
- Etnické komunity („etničke zajednice“) – malé etnické skupiny, jako Romové, Rakušané, Češi a Slováci

Žádný národ či etnická skupina nebyla v Jugoslávii označována za menšinu (což považují etničtí Albánci za ponižující) či většinu (majoritu), a to značně napomohlo neslovanským národům k integraci v tehdejší Jugoslávii. Navíc, Jugoslávie garantovala všem etnickým skupinám, že ve federaci nebude žádné hegemonní etnikum (v tomto případě nejpočetnější Srbové) a ani žádný hegemonní jazyk (Adamson, Jović, 2004).

Faktem je, že etničtí Albánci toužili spíše po osamostatnění. Ve dnech 11. – 12. ledna 1992 se konalo ilegální referendum ohledně federalizace „Severní Makedonie“ (Rychlík, 2003). Hlasování se zúčastnila drtivá většina etnických albánských voličů a téměř všichni zúčastnění byli pro vytvoření autonomního území (Rosůlek, 2008). V dubnu 1992 se tak konalo ve Struze shromáždění, kde zástupci politických stran reprezentující etnické albánské obyvatelstvo vyhlásili republiku „Ilýrii“. Nově vyhlášená republika sice nebyla uznána žádným státem, nicméně do určité míry znepokojila makedonskou vládu (Rychlík, 2003).

Dalším problémem bylo, že v „Severní Makedonii“ nebyla jediná univerzita s výukou v albánském jazyce. V době Jugoslávie měli albánští studenti možnost vzdělání na univerzitě v kosovské Prištině. Priština byla tehdy nejbližším kulturním a vzdělávacím střediskem pro etnické Albánce v „Severní Makedonii“. Nacházela se zde univerzita, albánská televize, vydavatelství apod., a to vše bylo v době po rozpadu Jugoslávie za hranicemi (Adamson, Jović, 2004). Nicméně, i prištinská univerzita byla nakonec uzavřena a do „Severní Makedonie“ odsud odešla řada profesorů a studentů s cílem založit novou univerzitu v Tetovu s výukou v albánštině (Rosůlek, 2015). Ta byla i přes nesouhlas republikové vlády ve Skopje otevřena. Makedonská vláda se obávala toho, že by se nově vzniklá univerzita mohla stát centrem separatistických myšlenek. Koncem roku 1994 byla budova tetovské univerzity obsazena policií, byla zničena část jejího vybavení a někteří profesori byli dokonce vyhoštěni ze země (Rychlík, 2003). I přes nepřízeň makedonských úřadů však zůstala funkční a roku 1995 se opět vyučovalo. Makedonské úřady nicméně univerzitu tolerovaly jen z toho důvodu, aby zásahy proti univerzitě nevyvolaly negativní reakce v zahraničí (Pelikán, 1998). Diplomy z Univerzity v Tetovu ale byly uznávány jen Albánci a studenti mohli získat zaměstnání ve svém oboru pouze u albánských podnikatelů. Legálně byla univerzita v Tetovu otevřena až 29. října 2001 pod názvem *South East European University* (Rosůlek, 2015).

Interetnickou nenávist vyvolalo v roce 1997 také vyvěšení albánských vlajek na budovách zastupitelstev v Tetovu a v Gostivaru. Ty byly vyvěšeny po vítězných volbách v roce 1996. Makedonské úřady vydaly po několika měsících příkaz vlajky odstranit, v důsledku toho se strhla vlna demonstrací a střetů etnických Albánců s makedonskou policií (Rosůlek, 2008).

V letech 1998 – 1999 zasáhla sousední Kosovo válka mezi srbskou armádou a UÇK⁵. Napětí v Kosovu a nacionalistické myšlenky a ideje o sjednocení Albánců měly obrovský ohlas i u makedonských Albánců a toho se obávala především makedonská vláda. Předpokládali, že pokud se odtrhne Kosovo od Srbska, budou se chtít později osamostatnit také Albánci v „Severní Makedonii“ (Rychlík, 2003).

---

⁵ V tomto případě mám na mysli kosovskou UÇK, nikoliv UÇK, která působila během konfliktu 2001 v Severní Makedonii. "Makedonskou" UÇK nazývám v této práci jako NLA (jedná se o zkratku UÇK v angličtině, která je také často používána), aby nedocházelo k záměně s kosovskou UÇK.

Etničtí Albánci měli jistě důvod k reformě, sami namítali, že byli politicky i sociálně přehlíženi. Nedá se však říci, že by byli cíli mimořádného ponižování a týrání ze strany Makedonců, které by nevyhnutelně muselo vést k ozbrojenému konfliktu. Etničtí Albánci v „Severní Makedonii“ měli relativně vysokou míru svobody, mohli svobodně využívat svůj jazyk na školách, v médiích, byly povoleny politické strany, které zastupovaly etnické Albánce apod. Je však pravda, že i přes tyto svobody byli stále pod jakousi nadvládou makedonského etnika, které z většiny rozhodovalo o politice a kultuře na území „Severní Makedonie“ (Vasilev, 2013). Etničtí Albánci se tak po mnoho let účastnili protestů a nepokojů, aby donutili etnické makedonské politické strany jednat a aby tyto strany začaly brát jejich požadavky na rovnoprávnost vážně. Tyto aktivity však byly často potlačovány násilím ze strany makedonské policie a situace a společenské postavení etnických Albánců se příliš nezlepšovala (Vasilev, 2013). Nespokojenost etnických Albánců nakonec vyústila v ozbrojený konflikt.

4.3 Konflikt v roce 2001

První náznaky toho, že se schyluje ke konfliktu, byly již v roce 2000. V tomto roce proběhlo několik útoků na policejní stanice, kasárna, došlo k mnoha demonstracím a ozbrojeným střetům v Tetovu (Rychlík, 2003). Na začátku roku 2001 došlo k menším střetům mezi makedonskými ozbrojenými silami a NLA⁶ především v obcích blízko hranic s Kosovem, např. Tanuševci či Tearce (Rosůlek, 2015). Boje probíhaly obvykle prostřednictvím drobných střetů, NLA také obsazovala vesnice s etnickou albánskou většinou a vytvářela zde své základny. Během května a června roku 2001 se konflikt mezi NLA a makedonskými ozbrojenými silami v „Severní Makedonii“ rozhořel naplno (Rychlík, 2003). NLA totiž ovládla téměř celou západní část země a v ohrožení bylo i Skopje (Tejchman, 2016). Mezi požadavky NLA patřilo například právo na státní občanství pro všechny etnické Albánce, kteří žili na území Severní Makedonie, uspořádání nového sčítání lidu nebo úprava makedonské ústavy (např. albánština úředním

---

⁶ Národně osvobozená armáda (National Liberation Army) byla ilegální etnickou albánskou povstaleckou organizací, která vznikla v roce 2000. Název organizace v albánštině je Ushtria Çlirimtare Kombëtare, často tedy vystupovala pod zkratkou UÇK, tedy pod stejnou zkratkou, jako Kosovská osvobozená armáda – Ushtria Çlirimtare e Kosovës. Podobnost není náhodná, „nová“ armáda totiž byla stále stejnou organizací, avšak bojovala v sousední zemi (Rychlík, 2003).

jazykem společně s makedonským, rovné právo na svobodné používání národních symbolů apod.) (Rosůlek, 2015).

Makedonským ozbrojeným silám se stále nedařilo potlačit nepokoje. Jedním z důvodů bylo nedostatek zkušeností makedonských vojáků a policistů a také nedostatečná vybavenost. Problémem byla nepřilíš dobrá koordinace mezi vojáky a policisty, situaci také příliš neulehčovalo nacionalistické a protialbánské smýšlení tehdejšího ministra vnitra L. Boškovského (Rosůlek, 2015). Zásah mezinárodních organizací byl téměř nevyhnutelný, neboť nebylo příliš pravděpodobné, že by dokázal makedonský stát tuto krizi vyřešit sám (Chivvis, 2008).

Mezinárodní organizace (konkrétněji NATO, EU a OBSE) a USA tedy začaly vyjednávat jak s albánskou, tak s makedonskou stranou. Během vyjednávání nejednali zástupci mezinárodních organizací nikdy přímo s NLA, jednali pouze s politickými stranami zastupujícími etnické Albánce; ačkoliv již od počátku bylo očividné, že tyto strany jsou v přímém kontaktu s NLA (Chivvis, 2008). První vyjednávání ohledně mírové smlouvy začala 14. a 15. června 2001 v Ohridu. Nakonec byla dne 13. srpna 2001 představiteli předních politických stran v „Severní Makedonii“ (makedonské VMRO-DPMNE, SDSM, a etnické albánské DPA a PDP) podepsána Ohridská rámcová dohoda, nicméně, cesta ke shodě mezi oběma stranami byla velice komplikovaná a neobešla se bez verbálních urážek a někdy až vzájemných fyzických napadení mezi jednotlivými aktéry (Rosůlek, 2015).

V Ohridské rámcové dohodě slíbila NLA za asistence vojáků NATO složení zbraní během tzv. operace Hlavní sklizeň (Essential harvest), makedonská vláda se na to zavázala ke změně zákona o samosprávě a k ústavním změnám (Tejchman, 2016). Po operaci „Hlavní sklizeň“ byla NLA jejím hlavním vůdcem Alim Ahmetim oficiálně rozpuštěna. S ratifikací dohody makedonská vláda dlouho otálela, nakonec však došlo po mnoha sporech a finální úpravě Ohridské rámcové dohody v listopadu 2001 k její ratifikaci (Rosůlek, 2015).

Konflikt, který proběhl v roce 2001 ve skutečnosti z velké části pomohla zastavit EU ve spolupráci s USA a NATO. Společně zatlačili na obě strany; tedy jak na stranu albánskou, tak na stranu makedonskou, aby mohl být spor ukončen prostřednictvím smlouvy. Je téměř jisté, že pokud by v případě řešení konfliktu nezasáhly mezinárodní organizace, ale pouze makedonský stát, NLA by s největší pravděpodobností získala ještě

větší podporu nejen od místních obyvatel, ale také více přívrženců z Kosova a Albánie. Konflikt by se tak ještě více vyostřil (Chivvis, 2008). Mezi Makedonci často panuje názor, že je mezinárodní organizace nenechaly vyhrát válku, nicméně, bez jejich zásahu by se konflikt pouze dále prodlužoval a spíše by to jen přinášelo více obětí, než aby to přimělo NLA ustoupit. NLA měla totiž obrovskou vojenskou a finanční podporu z Kosova, a navíc mnohem efektivnější taktiku než makedonské ozbrojené síly – tedy zaútočit a následně se skrýt mezi civilisty nebo v hornatém terénu na severozápadě země (Vasilev, 2013).

Ještě v roce 2002 probíhaly v západní a jihozápadní části „Severní Makedonie“ drobné nepokoje. Ty měly na svědomí bývalí příslušníci makedonské NLA, kteří později zformovali novou separatistickou organizaci s názvem „Armáda Republiky Ilirida“. Cílem této organizace, která byla USA označena za teroristickou, bylo „*osvobození albánského národního prostoru kolonizovaného Srby, Černohorci a Makedonci*“ (Tejchman, 2016, s. 394-395).

4.3.1 Ohridská rámcová dohoda

Ohridská rámcová dohoda ukončila konflikt v roce 2001 mezi NLA a makedonskými ozbrojenými silami. Pro etnické Albánce byla svým způsobem malým vítězstvím, avšak Makedonci ji považovali za potupnou urážku (Vasilev, 2013). Ze „Severní Makedonie“ byla díky dohodě vytvořena jedna z posledních skutečně multietnických zemí na Balkáně a obě etnika dle mnoha názorů spíše více rozdělila, než aby je přiměla spolupracovat (Chivvis, 2008). Ohridská rámcová dohoda bývá někdy terčem kritiky mnoha odborníků (Vasilev, 2013).

Dohoda má celkem devět částí a tři přílohy (Rosůlek, 2015). Zaručuje kupříkladu právo obecním orgánům používat své národní symboly (v případě etnických Albánců např. albánskou vlajku), nicméně pod podmínkou, že budou zobrazeny společně se symboly „Republiky Severní Makedonie“, dále stanovuje jazyk menšiny jako úřední v oblastech, kde podíl menšiny na počtu obyvatel činí více než 20 % (nicméně spolu s jazykem makedonským), zabezpečení vysokoškolského vzdělání pro menšiny a zajištění rovnoprávného zastoupení jednotlivých menšin při obsazování míst ve státní správě. Dále se podepsáním Ohridské rámcové dohody makedonská vláda zavázala

k revizi zákona o místní samosprávě, ke změně hranic obcí a také k uspořádání nového sčítání lidu apod. (Rychlík, 2003).

4.4 Situace etnických Albánců po roce 2001

Podepsání Ohridské rámcové dohody znamenalo pro Severní Makedonii obrovský krok kupředu. Nicméně, i po roce 2001 se situace v zemi neobešla bez nepokojů. V roce 2004 obsadila skupina etnických Albánců na několik týdnů obec Kondovo. Do obce neměly možnost přístupu ani policejní sbory. Skupina opustila obec až po vyjednávání s politickými stranami zastupující etnické Albánce (Rosůlek, 2008).

Až do roku 2005 probíhala samotná implementace Ohridské rámcové dohody. Vypadalo to, že se situace mezi oběma etniky zlepšila, „Severní Makedonie“ získala titul kandidátské země pro vstup do Evropské unie a zdálo se, že země směřuje ke stabilizaci (Rosůlek, 2015).

Nicméně, i po zdánlivém uzavření míru dosud v Severní Makedonii panuje určité interetnické napětí. Nespokojenost etnických Albánců se projevuje občasnými demonstracemi a nepokoji či myšlenkami na odtržení části země a následné vytvoření Velké Albánie nebo federalizaci Severní Makedonie. Je tedy patrné, že neshoda mezi oběma etniky je stále aktuální. V Severní Makedonii existuje mnoho radikálních skupin, které se čas od času pokusí vyhlásit federalizaci země či dokonce nezávislost. Například v roce 2006 vzneslo „Národní albánské hnutí Ilirida“ (ANDI) požadavek na makedonský parlament na prohlášení etnických Albánců v zemi konstitutivním národem a změnu názvu země na „Makedonie-Ilirida“ (Rosůlek, 2015).

V polovině roku 2009 skupina pravicových politiků zastupujících etnické Albánce z hnutí „Ilirida“ vyslovila myšlenku federalizace „Severní Makedonie“ na základě švýcarského či belgického modelu. Namítali také, že albánský jazyk není stále rovnocenný s makedonským a etničtí Albánci si stále nejsou rovni s Makedonci (Marusic, 2009a).

V roce 2010 se konal průzkum veřejného mínění provedený společností Gallup ve spolupráci s Evropským fondem pro Balkán (*European fund for the Balkans*). Většina respondentů dotazovaných v Albánii, Kosovu a „Severní Makedonii“ se vyslovila

pro podporu vzniku Velké Albánie, nicméně ve skutečné sjednocení v budoucnosti věřila jen hrstka z nich (Likmeta, 2010).

Neshody mezi etniky vyvstaly také během sčítání lidu v roce 2011. Etničtí Albánci v „Severní Makedonii“ byli podezříváni ze snahy uměle navýšit svůj počet, a to tím způsobem, že do sčítání zahrnovali i osoby, které již více než rok v zemi nežily. To je dle pravidel Eurostatu nepřípustné (Marusic, 2011e). Etničtí Albánci měli také problém s tím, kdy se mělo sčítání lidu konat – tedy začátkem dubna 2011. V tomto období totiž dle jejich slov jezdí mnoho etnických Albánců do zahraničí za prací, a tak by se sčítání nemohli zúčastnit (Rosůlek, 2015). Proces byl zpomalován také neustálými hádkami mezi úředníky. Sčítání lidu v roce 2011 bylo nakonec odloženo a dosud se nekonalo (Marusic, 2011e).

V Severní Makedonii je zcela běžná segregovaná výuka ve školách. Etničtí albánští studenti a makedonští studenti se tak učí odděleně; na „směny“. Sloučená výuka je pouze v Tetovu a v Kičevu, kde studuje jen hrstka makedonských studentů. Segregovaná výuka ale dle mnoha kritiků ještě více prohlubuje pomyslnou propast mezi etniky (Balkan Insight, 2009).

Neustálé problémy jsou také se zaměstnáním menšin ve státní správě. V rámci Ohridské rámcové dohody z roku 2001 se Severní Makedonie zavázala k zaměstnání odpovídajícího počtu menšinových obyvatel ve státní správě. Dle posledního sčítání lidu z roku 2002 by tak mělo být v tomto sektoru zaměstnáno asi 25 % etnických Albánců, nicméně dle zprávy ombudsmana za rok 2011 to bylo pouze 17,2 %. Ostatní etnika žijící v Severní Makedonii na tom byly v porovnání hůře, například Romové (Marusic, 2012f).

V roce 2014 byla na shromáždění ve Skopje vyhlášena bývalým politikem jménem Nevzat Halili z hnutí „Ilirida“ tzv. „Republika Ilirida“. Jeho plánem bylo přetvoření „Severní Makedonie“ v konfederaci mezi etnickými Albánci a Makedonci. Toto prohlášení však nikdo nebral vážně (Marusic, 2014d).

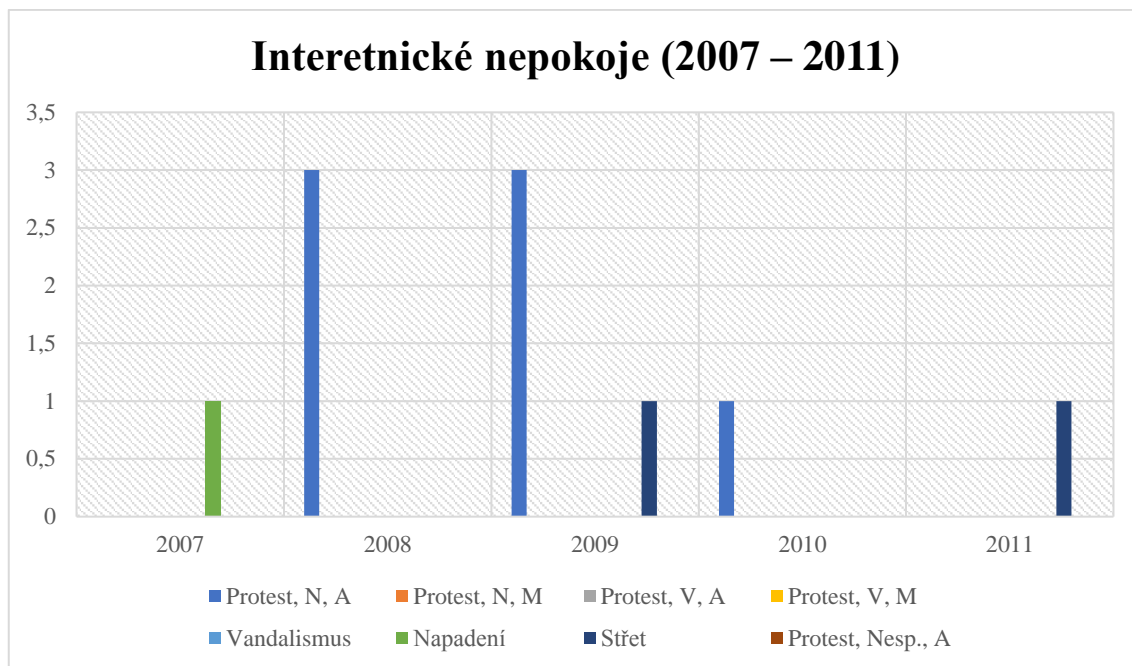
5 Rozbor jednotlivých konfliktů

V této části práce jsem se zabývala rozbořem konfliktů, protestních událostí a nepokojů s etnickým podtextem v intervalech let 2007 – 2011 a 2012 – 2016, které jsem zaznamenala na webovém portálu Balkan Insight a doplnila o informace ze stránek Českého rozhlasu a Reuters. Tato analýza bude klíčovou k zodpovězení hlavní otázky této bakalářské práce, tedy kde se v Severní Makedonii koncentruje interetnické napětí, jaké jsou důvody toho, že se konflikty koncentrují právě v těchto místech, jak se tyto prostorové vzorce výskytu etnického napětí v čase proměňují a jaké důsledky pro etno-politickou (ne)stabilitu Severní Makedonie z toho plynou.

5.1 Interval let 2007 – 2011

Uplynulé události v tomto intervalu rozdělují do čtyř skupin – „protesty“ - které rozlišuji dále na násilné s prvky vandalismu a nenásilné a na vyvolané etnickými Albánci nebo Makedonci, je zde vyčleněna také zvláštní kategorie protestů, jejichž povahu se mi nepodařilo zjistit, nicméně ve všech těchto ojedinělých případech byly vyvolány etnickými Albánci. Druhou skupinou je „vandalismus“, třetí skupinou je „napadení“ a čtvrtou skupinou „střet“. Veškeré zaznamenané konflikty v tomto intervalu jsou sepsány přehledně v tabulce P1 v **Příloze A**.

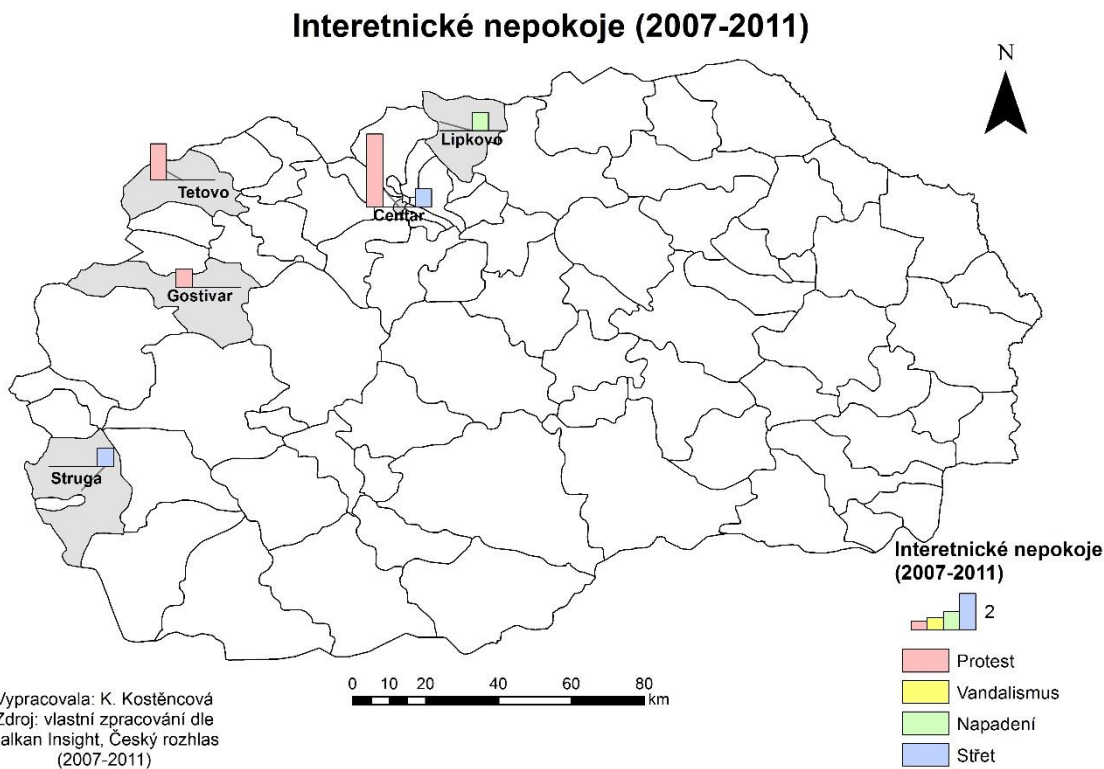
Graf 1 zobrazuje četnost a druhy interetnických nepokojů v jednotlivých letech. Nejkritičtější byl rok 2009. Nejčastějším jevem v tomto intervalu byl nenásilný protest ze strany etnických Albánců. Nenásilný protest ze strany etnických Albánců byl zaznamenán v letech 2008, 2009 a 2010. V tomto intervalu byly zaznamenány pouze tři typy událostí z klasifikace – napadení, nenásilné protesty ze strany etnických Albánců a střety.

Graf 1 – Interetnické nepokoje (2007 - 2011)

Zdroj: vlastní zpracování dle Balkan Insight, Český rozhlas 2007 - 2011

*pozn. Protest, N, A = protest, nenásilný, vyvolaný etnickými Albánci; protest, N, M = protest, nenásilný, vyvolaný Makedonci; protest, V, A = protest, násilný nebo s prvky vandalismu, vyvolaný etnickými Albánci; protest, V, M = protest, násilný nebo s prvky vandalismu, vyvolaný Makedonci; protest, Nesp., A = protest, blíže nespecifikovaná povaha protestu, vyvolaný etnickými Albánci

Obrázek 4 – Interetnické nepokoje (2007-2011)

Zdroj: vlastní zpracování dle Balkan Insight, Český rozhlas (2007-2011)

*pozn. Protesty, kde není blíže specifikovaná konkrétní část Skopje, jsou zařazeny pod část Centar

Z obrázku 4 vyplývá, že se většina nepokojů koncentruje právě do centra (Centar) Skopje. Kritický byl pro období 2007 – 2011 především rok 2009 – došlo k mnoha protestům právě kvůli vydání Makedonské encyklopedie. Nejčastějším jevem ve sledovaném intervalu byly nenásilná shromáždění a protesty vyvolané etnickými Albánci. Nejkritičtější událostí bylo dle mého názoru napadení policejní hlídky v roce 2007.

Následující text se věnuje popisu jednotlivých konfliktů v rozmezí let 2007 – 2011, jak byly zaznamenány ve zpravodajství Balkan Insight a Českého rozhlasu.

V roce 2007 (10. září 2007) byla nedaleko obce Vaksince napadena ozbrojenými útočníky policejní hlídka. Velitel policie byl zastřelen, dva policisté byli zraněni. Incident byl údajně slibovanou pomstou za uvěznění odsouzeného teroristy Xhemaila Iseiniho⁷ (Balkan Insight, 2007a). Z tohoto důvodu je tato událost zahrnuta mezi etnické nepokoje.

Dne 17. února 2008 byla v sousedním Srbsku vyhlášena Republika Kosovo. Na všech náměstích ve Skopje a ve městech Tetovo a Gostivar se shromáždily tisíce etnických Albánců s cílem oslavit nezávislost sousedního Kosova. Shromáždění proběhla relativně pokojně. Tuto událost zahrnují proto, že v té době existovaly obavy, že by mohlo dojít k různým incidentům či dokonce pokusům o odtržení po vzoru Kosova (Balkan Insight, 2008a).

Vlnu nepokojů vyvolaly předčasné parlamentní volby v roce 2008 a to mezi příznivci dvou politických stran zastupujících etnické Albánce – DUI a DPA. Během voleb byla zabita jedna osoba a mnoho dalších jich bylo zraněno, byly zaznamenány i výtržnosti. Z tohoto důvodu se muselo hlasování v několika albánských okrscích konat znovu (Tolčinský, 2008). Proti volebnímu násilí se shromáždilo k protestu několik tisíc lidí v Tetovu (13. května 2008) (Balkan Insight, 2008b). Volební nepokoje nezahrnují do tabulky, mapy ani grafu, vzhledem k tomu, že se jedná o spor příznivců dvou politických stran.

Začátkem února 2009 došlo ve městě Struga k potyčkám mezi etnickými albánskými a etnickými makedonskými studenty, při kterých byli zraněni tři mladiství. Ke střetu došlo na střední škole Niko Nestor ve Struze. Z důvodu toho byla výuka

---

⁷ Xhemail Iseini byl během konfliktu v roce 2001 velitelem etnických albánských partyzánů, kteří bojovali proti makedonským silám (Balkan Insight, 2007b).

na škole rozdělena na dvě „směny“ – etničtí albánští a etničtí makedonští studenti se tak učí odděleně. Tento styl výuky však není ojedinělý a probíhá v drtivé většině etnicky smíšených oblastí (Balkan Insight, 2009).

V září roku 2009 pobouřilo etnické Albánce v celé zemi nejnovější vydání Makedonské encyklopedie. Makedonská encyklopedie vydaná Makedonskou akademií věd a umění prý obsahovala lživé a urážlivé pasáže o albánské menšině. Etnické Albánce v Severní Makedonii encyklopedie nazývala pro ně urážlivým termínem „Shiptari“, dále označila vůdce politické strany DUI Aliho Ahmetiho za „podezřelého válečného zločince“ (Marusic, 2009b). Další z informací, se kterou se etničtí Albánci zcela neztotožnili, je doba, ve které pravděpodobně přišli na makedonské území. Dle Encyklopedie žili na území Severní Makedonie až od 16. století, etničtí Albánci si však stáli za názorem, že to bylo mnohem dříve (Brezovská, Bartošová, 2009). Etničtí Albánci žádali stažení encyklopedie, ta byla skutečně 30. září 2009 Makedonskou akademií věd a umění stažena a byl vydán příkaz k jejímu revidování (Marusic, 2009d).

V reakci na Encyklopedii se konalo několik protestů. Jeden z prvních (21. září 2009) byl před budovou Makedonské akademie věd a umění ve Skopje (Centar), vedený nevládní organizací Wake up (Marusic, 2009c). O několik dní později (30. září 2009) se konal ve městě Tetovo další, nicméně nenásilný protest proti Makedonské encyklopedii (Marusic, 2009e). Došlo také ke shromáždění (1. října 2009) několika etnických Albánců před vládní budovou ve Skopje (Centar) na protest proti tvrzení v Makedonské encyklopedii. Událost proběhla mírumilovně, nebyla příliš velká účast (Marusic, 2009f).

V květnu roku 2010 (10. května 2010) se asi 2000 etnických Albánců zúčastnilo pochodu nazvaného „Pro spravedlnost“ v centru Skopje (Centar). Demonstranti požadovali okamžité propuštění odsouzených v případech nazvaných Sopot⁸ a Brodec⁹, ve kterých bylo několik etnických Albánců odsouzeno za zinscenování nebo pomoc při teroristických činnostech. Dalšími požadavky demonstrantů bylo, aby byla všechna

---

⁸ Případ Sopot – v roce 2003 zabila nastražená mina dva vojáky KFOR poblíž obce Sopot. Bylo odsouzeno jedenáct obyvatel této vesnice a byl jim udělen společný trest odnětí svobody ve výši celkových 156 let za účast na tomto incidentu, nicméně bylo vysloveno podezření, že odsouzení nemusí být vinni (Balkan Insight, 2010).

⁹ Případ Brodec – v listopadu 2007 bylo několik mužů odsouzeno za plánování teroristických činností (Balkan Insight, 2010).

obvinění proti etnickým Albáncům, kteří se zapojili do ozbrojeného konfliktu v roce 2001 zrušena a aby byly zastaveny všechny projekty financované státem¹⁰, které podporují etnickou a náboženskou diskriminaci (Balkan Insight, 2010).

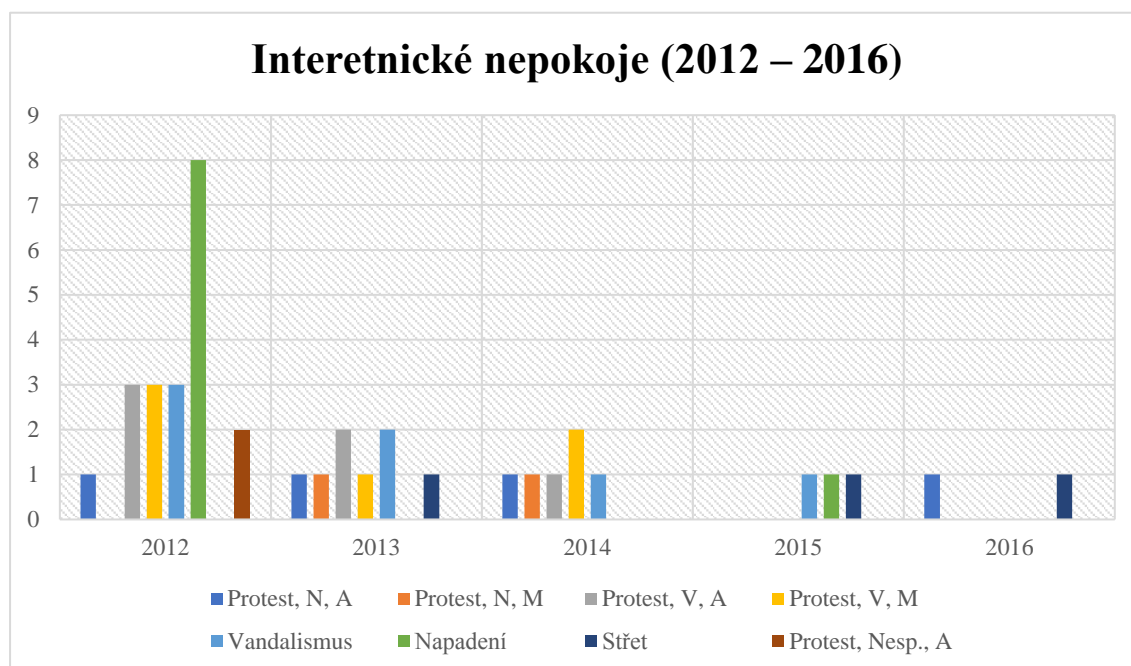
V únoru 2011 vyvolala značnou míru pobouření mezi etnickými Albánci výstavba muzea připomínajícího kostel ve Skopje (v Centaru, blízko hranic s městskou částí Čair). Muzeum mělo být vystavěno na místě původního pravoslavného kostela ze 14. století ve staré pevnosti. Budova byla Albánci vnímána jako forma provokace ze strany křesťanské makedonské většiny (část města, ve které by měla budova stát je totiž považována za muslimskou), existovaly také obavy, že by mohla sloužit jako místo pro křesťanské bohoslužby (Marusic, 2011a). V důsledku toho vypukl (13. února) přímo ve staré pevnosti střet mezi etnickými Albánci (kteří stáli razantně proti stavbě) a etnickými Makedonci (ti přišli stavbu podpořit) (Marusic, 2011b). Po incidentu bylo na některých facebookových stránkách vyzýváno k dalšímu střetu na 19. února 2011 (Marusic, 2011c). Oblast však zůstala klidná a k žádnému střetu nedošlo (Marusic, 2011d).

---

¹⁰ Projekt financovaný státem, proti kterému byl vysloven nesouhlas ze strany etnických Albánců – jedná se o plán revitalizace hlavního města nazvaný „Skopje 2014“ (výstavba nejméně 10 nových budov a nejméně 17 rozsáhlých památek, které budou zobrazovat hrdiny a historické momenty z makedonské historie). Dle etnických Albánců tento projekt podporuje pouze hodnoty blízké makedonské většině (Balkan Insight, 2010).

5.2 Interval let 2012 – 2016

Uplynulé události v intervalu let 2012 – 2016 klasifikují do stejných skupin jako v předchozím intervalu. Veškeré zaznamenané konflikty v tomto intervalu jsou sepsány přehledně v tabulce P2 v Příloze B.

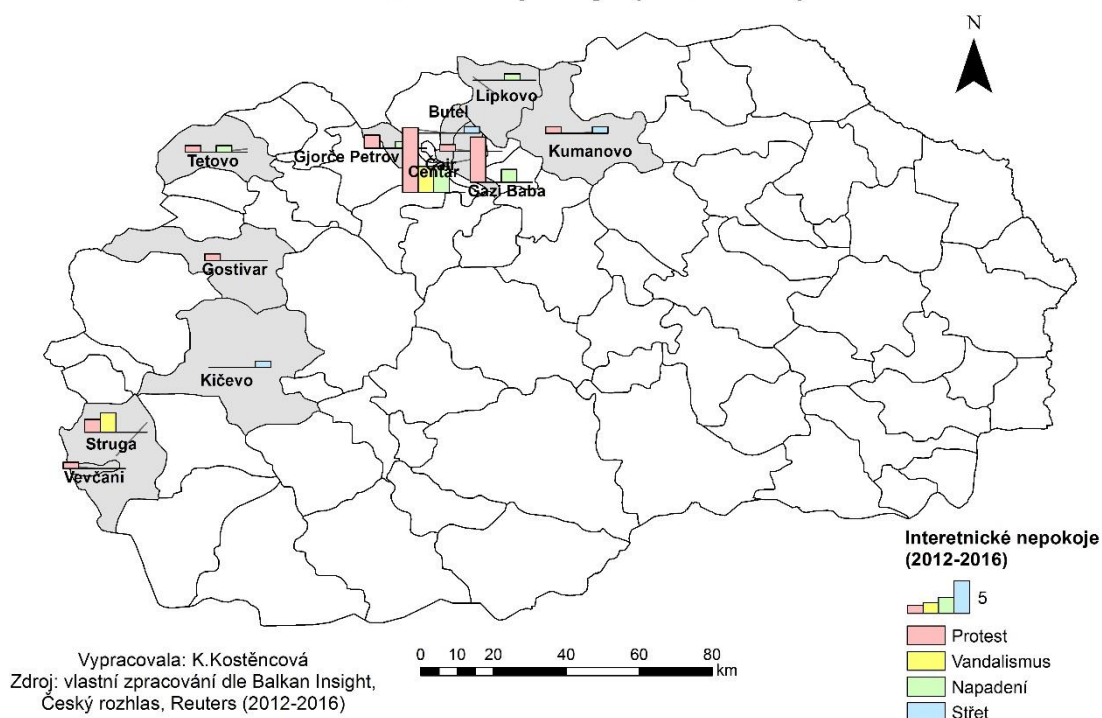
Graf 2 – Interetnické nepokoje (2012-2016)

Zdroj: vlastní zpracování dle Balkan Insight, Český rozhlas, Reuters 2012-2016

*pozn. Protest, N, A = protest, nenásilný, vyvolaný etnickými Albánci; protest, N, M = protest, nenásilný, vyvolaný Makedonci; protest, V, A = protest, násilný nebo s prvky vandalismu, vyvolaný etnickými Albánci; protest, V, M = protest, násilný nebo s prvky vandalismu, vyvolaný Makedonci; protest, Nesp., A = protest, blíže nespecifikována povaha protestu, vyvolaný etnickými Albánci

Graf 2 zobrazuje četnost a druhy interetnických nepokojů v jednotlivých letech. Nejkritičtější byl rok 2012. Nejčastějším jevem v tomto intervalu byla napadení, která byla zaznamenána právě v krizovém roce 2012 a v roce 2015. V tomto intervalu se objevily všechny typy událostí. Lze si povšimnout, že interval 2012 – 2016 je o mnoho krizovější než interval 2007 – 2011. V letech 2012, 2013 a 2014 došlo k masivnímu nárůstu intenzity interetnických nepokojů. Nicméně, blíže k současnosti (rok 2015 a 2016) se četnost interetnických nepokojů rapidně snižuje a blíží se opět četnosti nepokojů, jako byly ve sledovaných letech intervalu 2007 – 2011.

Interetnické nepokoje (2012-2016)

Obrázek 5 – Interetnické nepokoje (2012-2016)

Zdroj: vlastní zpracování dle Balkan Insight, Český rozhlas, Reuters (2012-2016)

*pozn. Protesty, kde není blíže specifikovaná konkrétní část Skopje, jsou zařazeny pod část Centar

Z obrázku 5 vyplývá, že protesty, nepokoje a konflikty se nejčastěji koncentrují buď do centra (Centar) Skopje nebo do městské části Čair ve Skopje, v mnoha případech zasáhne protest rovnou obě části Skopje. V případě, že se jedná o protest ze strany etnických Albánců, demonstrace obvykle začíná v Čairu (žije zde 57 % etnických Albánců) a končí v Centaru (městské části spolu sousedí). V případě, že se jedná o protest ze strany etnických Makedonců, probíhá demonstrace v mnoha případech přímo v Centaru. Nejkritičtější byl pro toto časové rozmezí rok 2012 – došlo k mnoha nepokojům kvůli událostem na karnevalu ve Vevčani, zastřelení dvou etnických Albánců makedonským policistou a vraždě pěti mužů – etnických Makedonců – v oblasti Smilkovského jezera. Nejčastějším jevem byly v tomto sledovaném intervalu napadení.

Následující text se věnuje popisu jednotlivých konfliktů v rozmezí let 2012 – 2016, jak byly zaznamenány ve zpravodajství Balkan Insight, Českého rozhlasu a Reuters.

Rok 2012 byl pro Severní Makedonii vůbec jedním z nejkritičtějších roků, co se interetnických vztahů týče. Napětí rozdmýchaly hned tři události – karneval ve Vevčani, zastřelení dvou etnických Albánců makedonským policistou a vražda pěti mužů v oblasti Smilkovského jezera (Zelezarsko Ezero). Každá z událostí a její následky jsou popsány níže.

Hned na začátku roku 2012 zažila Severní Makedonie první vlnu protestů, nepokojů a interetnického napětí. Interetnické napětí bylo vyvoláno po vesnickém karnevalu v obci Vevčani, který se koná každý rok 14. ledna (Marusic, 2012a). Někteří účastníci karnevalu se převlékli za muslimské věřící a muslimské ženy v burkách a předstírali pohlavní styk; prostřednictvím toho se vysmívali muslimské víře. Pro makedonské muslimy – tedy etnické Albánce – byl tento čin obrovskou urážkou (Marusic, 2012b). Několik dní poté (27. ledna 2012) proběhl ve městě Struga pokojný protest kvůli urážlivým maskám, které byly použity na karnevalu ve Vevčani (Marusic, 2012a). K dalším incidentům došlo během následujícího víkendu. V obci Labunishta (28. ledna 2012), o které je známo, že zde pracují především obyvatelé obce Vevčani, zaútočilo několik osob na místní ambulanci. Útočníci vrhali na budovu kameny. Hned další den (29. ledna 2012) došlo v obci Borovec k útoku na pravoslavný kostel, během kterého byl zdemolován kříž ve dvoře kostela (Marusic, 2012a). Dále byl (30. ledna 2012) opět v obci Labunishta podpálen v rámci série násilných incidentů pravoslavný kostel sv. Mikuláše. Hasičům se 200 let starý kostel podařilo zachránit, nicméně nedaleké prostory byly spáleny do základů (Marusic, 2012a).

Další událostí v roce 2012, která ještě více poškodila již tak dost napjaté vztahy mezi etnickými Albánci a Makedonci, bylo zastřelení dvou mladých etnických Albánců makedonským policistou, který byl v době střelby mimo službu. Ke střelbě došlo 28. února 2012 ve městě Gostivar. Policista tvrdí, že byl napaden gangem a střílel v sebeobraně, nicméně dle očitého svědka vypukl mezi policistou a dvěma muži zcela banální spor a rozhodně se nejednalo o situaci, která by vyžadovala střelbu. Tato výpověď vyvolala vlnu rozruchu mezi etnickými Albánci. Začátkem března (1. března 2012) tak proběhl ve městě Gostivar násilný protest, kterého se zúčastnila asi tisícovka etnických Albánců. Souběžně s protestem v Gostivaru proběhlo ve Skopje shromáždění asi stovky lidí, kteří přišli vyjádřit soustrast s rodinami zastřelených mužů (Dimovski, Marusic, 2012).

V souvislosti s touto událostí vypukla vlna násilí. Ve Skopje byl (3. března 2012) pobodán 18letý chlapec skupinou neznámých pachatelů, v městské části Čair (Skopje) byl o pár dní později (6. března 2012) pobodán další mladík (Marusic, 2012c). Hned další den (7. března 2012) došlo ve Skopje k útokům na autobusy. Skupina mužů zbilá několik mladých etnických Albánců a byly napadeny osoby cestující v autobuse (Marusic, 2012c). O den později (8. března 2012) napadla ve Skopje v autobuse skupina etnických albánských žáků dva Makedonce (Marusic, 2012c). Násilí bylo zaznamenáno také v Tetovu, kde několik násilníků (9. března 2012) zbiló dvě mladé osoby. I v tento den došlo k nepokojům ve Skopje, zde byla pěti osobami pobodána nezletilá osoba. Poslední zaznamenaný incident kvůli zastřelení dvou mladých etnických Albánců byl v obci Čair ve Skopje (10. března 2012), kde skupina asi 10 lidí zaútočila na dvě nezletilé osoby a došlo na předměstí městské části Gjorče Petrov ve Skopje k napadení asi šedesátiletého muže skupinou osob s baseballovými páčkami (Marusic, 2012d)

Jako odpověď na výše zmíněnou sérii násilných incidentů s etnickým podtextem byl ve Skopje (17. března 2012) uspořádán tzv. „Pochod míru“ (March for Peace). Akce se zúčastnily tisíce lidí, včetně celebrit, intelektuálů, aktivistů z nevládních organizací a hlavy státu. Všichni vyzývali k ukončení násilí, které v zemi probíhalo již od začátku tohoto roku (Marusic, 2012e). Tato událost není zahrnuta v tabulce, mapě ani grafu, nejedná se o interetnický spor, nicméně je důležité ji zmínit.

Dne 12. dubna 2012 byla u Smilkovského jezera (pozn. někdy označováno jako Zelezarsko Ezero) na okraji Skopje objevena těla pěti zavražděných mužů, údajně rybářů. I přes to, že nebyla zpočátku identita či etnická příslušnost vrahů známa, většina Makedonců byla přesvědčena o tom, že byl čin etnicky motivován a viníky jsou etničtí Albánci. (Tolčinský, 2012). Z činu bylo v polovině roku 2014 obviněno a usvědčeno 6 etnických albánských radikálů, všichni dostali doživotní tresty odnětí svobody (Marusic, 2014c).

Hned následující den po nalezení těl mrtvých mužů (13. dubna 2012) se ve Skopje blízko místa činu shromáždily stovky etnických Makedonců a požadovali, aby byli vrazi předvedeni před soud. Dav dokonce vrhal kameny na auta, která projížděla kolem (Casule, 2012). Někteří z nich měli snahu proniknout do oblasti obývané etnickými Albánci a pomstít se za zavražděné muže. V době tohoto protestu však nebyly žádné důkazy, že by vrahy byli etničtí Albánci (Marusic, 2012e). Vraždami byla zahájena další

vlna interetnického napětí. O několik dní později (16. dubna 2012) byla Severní Makedonie svědkem dalších nepokojů, které byly reakcí na vraždu pěti mužů v oblasti Smilkovského jezera. Dav etnických Makedonců se shromáždil ve Skopje (Centar) před vládní budovou a následně se pokoušel dostat přes řeku Vardar do oblasti osídlené převážně etnickými Albánci a pomstít se za nedávné vraždy i přes to, že identita vrahů stále nebyla známa. Proti rozzuřenému davu byl dokonce nutný zásah policie (Duridanski, 2012).

Z činu bylo zanedlouho obviněno asi 20 etnických Albánců. Ihned po obvinění se strhla obrovská vlna nevole ze strany etnických Albánců, kteří uspořádali protest v městské části Čair ve Skopje (4. května 2012). Demonstranti pochodovali směrem k soudní budově a budově vlády, přímo do centra Skopje (Centar). Dav se zatýkáním nesouhlasil, dle něj byly zatčené osoby nevinné a byly nespravedlivě vykresleni jako teroristé (Marusic, 2012g). O několik dní později došlo k dalšímu shromáždění (11. května 2012), kdy etničtí Albánci vyšli do ulic Skopje (Čair, Centaru), výrazně menší shromáždění se konala také ve městech Tetovo a Kumanovo. Demonstrace ve Skopje se neobešla bez vandalismu (Marusic, 2012h). Reakcí na albánský protest bylo drobné shromáždění asi stovky etnických Makedonců před vládní budovou (Skopje – Centar) (12. května 2012) (Marusic, 2012i).

Na konci února 2013 nastoupil do funkce nový ministr obrany Severní Makedonie. Stal se jím Talat Xhaferi – bývalý etnický albánský rebel, velitel NLA z konfliktu v roce 2001. Jmenování Xhaferiho se stalo terčem kritiky ze strany Makedonců, a z tohoto důvodu vypukla (1. března 2013) ve Skopje (Centar) před vládní budovou proti nástupu Xhaferiho násilná demonstrace, během které došlo dokonce i k útoku na albánské obyvatelstvo (Marusic, 2013a). Etnické albánské obyvatelstvo reagovalo na nesouhlas Makedonců hned následující den (2. března 2013) agresivním protiprotestem ve Skopje (Čair). Demonstranti se z Čairu přesunuli směrem k vládní budově, do Centaru (Marusic, 2013b). O několik dní později (8. března 2013) byl ve Skopje (Čair, Centar) uspořádán etnickými Albánci další protest. Jednalo se o další albánskou reakci na protest z 1. března 2013. Dav demonstrantů byl opět agresivní (Marusic, 2013c).

V březnu roku 2013 byl zvolen nový starosta Kičeva, Fatmir Dehari. Dehari je etnický Albánc a tento fakt vyvolal u etnického makedonského obyvatelstva opět obrovskou vlnu nevole. Dne 26. března 2013 přijel do Kičeva předseda vlády Nikola

Gruevski, byl však vypískán skupinou demonstrantů, kteří ho obviňovali z toho, že „se vzdává Kičeva ve prospěch etnické albánské komunity“. Dehari totiž ve volbách zvítězil především proto, že ke Kičevu byly administrativně připojeny venkovské oblasti, kde žijí převážně etničtí Albánci – z Kičeva se tak stala především etnická albánská obec. Nicméně, další skupina demonstrantů se shromáždila na obranu Gruevského a mezi demonstranty s protichůdnými názory se strhla krátká potyčka (Marusic, 2013d).

V říjnu roku 2013 se v zemi objevil spor ohledně dopravních značek. Starosta obce Vevčani (kde žije podstatná makedonská většina) nechal odstranit dvojjazyčné dopravní značky (v makedonské cyrilici a v albánštině) na státní silnici z Vevčani do města Struga, kde žije etnická albánská většina. Tento krok rozzuřil starostu Strugy, který pohrozil, že nechá zbourat za účelem cestovního ruchu postavenou vstupní bránu do Vevčani a kostel na hranici se Strugou případně, že by se zjistilo, že jsou tyto stavby na území obce Struga. To však potvrzeno nebylo (Marusic, 2013e). Tuto událost zahrnuji do tabulky, mapy a grafu jako protest, vzhledem k tomu, že se o jakousi formu protestu jedná.

V rámci vládního programu revitalizace hlavního města s názvem „Skopje 2014“ mělo být vystavěno několik nových budov, památek a soch zobrazujících důležité události a osobnosti makedonské historie. Součástí projektu byla i socha srbského cara Dušana ve Skopje. Srbové považují cara za národního hrdinu, nicméně Albánci na něj nevzpomínají se sympatiemi. Zpočátku se jí jen několik odpůrců monumentu pokusilo zakrýt černým pláštěm jako symbol hanby, v tom jim však zabránila policie (7. prosince 2013), nicméně hned další den (8. prosince 2013) se jim při pokusu o svalení monumentu z podstavce podařilo sochu poškodit (Marusic, 2013f).

I v roce 2014 bylo mezi oběma etniky značné napětí. Ve Skopje byl ubodán k smrti mladý etnický Makedonec, když se svým otcem pronásledoval zloděje, který mu ukradl kolo. Podezřelý byl brzy po činu zadržen, jednalo se o etnického Albánce. Hned po zveřejnění etnického původu zloděje-vraha vypukl (19. května 2014) na předměstí Gjorče Petrov ve Skopje protest. Rozzuření účastníci se chovali velice agresivně a demonstrace se neobešla bez vandalismu (Balkan Insight, 2014). Demonstrace pokračovaly v Gjorče Petrov i na druhý den (20. května 2014). Mladí lidé uspořádali průvod po hlavní ulici k domovu oběti vraždy, aby zde zapálili svíčky, skupina se posléze chtěla přesunout k převážně etnickému albánskému předměstí Saraj, nicméně zde se

střetla s policií. Demonstranti vrhali na policisty kameny, rozbíjeli výlohy a zapalovali kontejnery na odpadky. Bylo poškozeno několik policejních vozidel (Cvetkovska, 2014).

V roce 2014 byly vyřčeny rozsudky vůči šesti odsouzeným etnickým Albáncům, kteří byli usvědčeni z „teroristické“ vraždy pěti etnických Makedonců v oblasti Smilkovského jezera (Zelezarsko Ezero) v roce 2012 (Marusic, 2014a). Ihned po rozhodnutí soudu (4. července 2014) došlo ve Skopje (Centar, Čair) k násilnému protestu několika tisíc etnických albánských demonstrantů. Demonstranti nebyli spokojeni s verdikty soudu a dle jejich názoru byl tento případ „politicky motivovaný a anti-albánský“. Během události musela být přítomna policie (Marusic, 2014c). O několik dní později (11. července 2014) se etničtí Albánci opět shromáždili v obci Čair ve Skopje, aby projevíli nesouhlas s odsouzením šesti etnických Albánců. Demonstranti požadovali propuštění etnických Albánců odsouzených za vraždy, propuštění demonstrantů z protestu z minulého týdne, rezignaci ministryně G. Jankulovske a další vyšetřování v případě vraždy. Před vládní budovou (Centar) se k protiprotestu shromáždili etničtí Makedonci (Marusic, 2014b).

V říjnu roku 2014 (28. října 2014) došlo k prvnímu útoku na vládní budovu ve Skopje (Centar). Střecha a zdivo budovy byly zasaženy granáty. Během útoku nebyl nikdo zraněn, byla poškozena pouze budova. K činu se později doznala organizace, která sama sebe nazvala Národní osvobozeneckou armádou (NLA), nicméně fakt, že by za útokem stála skutečná NLA byl hojně zpochybňován, protože NLA byla oficiálně rozpuštěna (Marusic, 2014e).

Údajná NLA zaútočila na vládní budovu ve Skopje (Centar) i v roce 2015 (10. dubna 2015). Již v tomto incidentu bylo značné podezření, že by tyto útoky mohly být pouze zinscenované za účelem odvrátit pozornost od skandálu¹¹, který tehdy ohrožoval důvěryhodnost vlády (Marusic, 2015a). Aktivity „NLA“ se v roce 2015 ještě více stupňovaly. V dubnu (21. dubna 2015) zaútočilo v noci na policejní stanici ve vsi Gošince spadající pod obec Lipkovo několik ozbrojených albánsky hovořících mužů, kteří měli na svých uniformách našitá loga NLA. Skupina zajala čtyři policisty, kteří byli v tu chvíli přítomni na stanici. Poté, co útočníci stanici opustili, čtvrtý policista pomohl zbylým třem uniknout do bezpečí. Celý incident je však opět zpochybňován, dle

---

¹¹ Tehdejší předseda vlády N. Gruevski byl obviněn opozicí z odposlouchávání více než 20 000 osob (Marusic, 2015a).

některých kritiků se opět jedná o událost zinscenovanou za účelem odvrátit pozornost od vládního skandálu¹² (Marusic, 2015b). Dle slov některých bývalých členů NLA neexistovaly žádné důvody pro obnovení interetnického napětí a někdo jen prý zneužil značku NLA k vyprovokování nepokojů (Marusic, 2015c).

Ve dnech 9. a 10. května 2015 proběhla v Kumanovu přestřelka mezi ozbrojenou skupinou a policisty. Ozbrojenci byli oblečeni do uniforem NLA, některá albánsky píšící média dokonce po konfliktu zveřejnila tiskové prohlášení, kde se členové údajně NLA k útokům doznávají (Marusic, 2015d). Po střelbě zůstalo 8 mrtvých a více než 37 zraněných policistů a 10 mrtvých členů ozbrojené skupiny (Marusic, 2015e). Nebyly zaregistrovány žádné civilní ztráty. Dle místních obyvatel nic před incidentem nenasvědčovalo tomu, že by se něco mělo stát (Marusic, 2015d). Později bylo zjištěno, že řada účastníků boje byla občany Kosova, přičemž dva byli identifikováni jako bývalí členové skutečné NLA z konfliktu z roku 2001 (Hajdari, 2015). I v tomto případě opět existuje podezření, že byl celý incident pouze zinscenován. Dle některých spekulací byli „albánští ozbrojenci“ zaplacení makedonskou vládou, a událost měla vyvolat interetnickou nenávist za účelem znovusjednocení makedonských stran. Premiér Nikola Gruevski, který měl v té době značně poškozenou reputaci, by tak zůstal u moci (Tolčinský, 2015).

V roce 2016 bylo opět vyvoláno interetnické napětí kvůli náboženské stavbě. Asi stovka etnických Albánců protestovala (3. března 2016) v městské části Butel ve Skopje proti výstavbě dalšího¹³ vysokého křesťanského kříže v hlavním městě. Protest podpořila etnická albánská strana DUI. Byla potřeba přítomnost policie, aby oddělili protestující etnické Albánce od příznivců kříže. Výstavba kříže byla vyhlášena jen týden poté, co etničtí Albánci v městské části Čair vztyčili na hlavní ulici sochu velkého albánského orla a rozhněvali tak některé makedonské politické strany (Marusic, 2016a).

Při příležitosti jednoho roku od incidentu v Kumanovu byl ve Skopje (10. května 2016) uspořádán protest. Událost, která byla zahájena v městské části Čair a končila u vládní budovy v Centaru, doprovázely nacionalistické nálady. Demonstranti protestovali především proti současné vládě koalice Gruevskiho (VMRO-DPMNE)

---

¹² Viz 11

¹³ Jedná se o třetí obří kříž, který měl být v hlavním městě postaven. V roce 2001 byl postaven na vrcholu hory Mt. Vodno poblíž Skopje tzv. Kříž tisíciletí vysoký 66 metrů, v roce 2013 byl vystavěn další, 50 metrů vysoký kříž v městské části Aerodrom v hlavním městě (Marusic, 2016a).

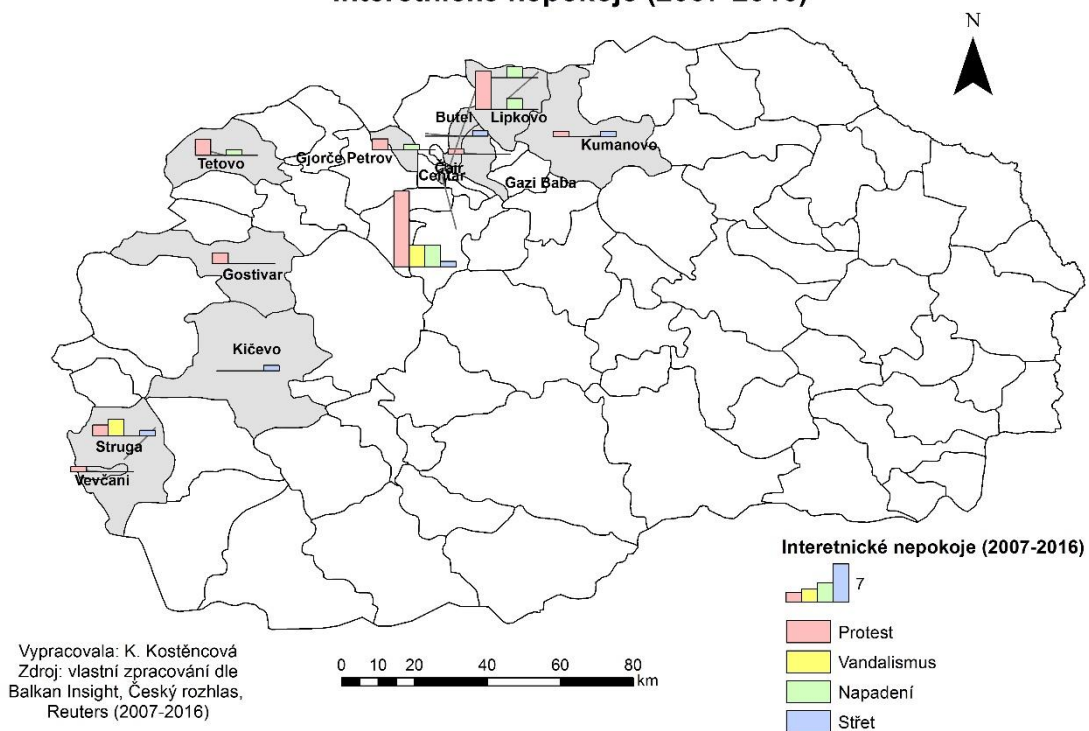
a Ahmetiho (DUI) a kvůli nespravedlnosti soudů vůči etnickým Albáncům (Marusic, 2016b).

5.3 Shrnutí prostorového rozložení konfliktu

Interetnické konflikty se v obou intervalech koncentrují stále do stejných míst. Dá se tedy říci, že rozmístění konfliktů zůstává v rámci let stabilní. V druhém intervalu si můžeme povšimnout, že většina demonstrací ze strany etnických Albánců začíná v městské části Čair, kde dojde ke shromáždění demonstrantů, protest obvykle pokračuje do Centaru. Dle mého názoru i v souladu s výzkumy z jiných případů interetnických konfliktů se demonstrace a nepokoje koncentrují právě sem především proto, že zde sídlí většina organizací (např. vláda, Makedonská akademie věd a umění apod.), které mají možnost etnické albánské požadavky i etnické makedonské požadavky řešit. Pokud porovnáám oba intervaly, rozmístění konfliktů se během vybraných let téměř nezměnilo, konflikty se koncentrují stále do stejné oblasti. Množství protestních událostí a násilných incidentů bylo vyšší v intervalu 2012 – 2016 a to hlavně díky rokům 2012, 2013 a 2014. Po těchto kritických letech množství incidentů opět kleslo a v roce 2015 a 2016 se postupně blíží míře událostí z intervalu 2007 – 2011, což je pro zemi pozitivní. V Severní Makedonii jsou velice křehké interetnické vztahy, mnohdy stačí jen velice málo k tomu, aby se strhla doslova lavina protestů a násilí. Počátek sporu mnohdy nemusí mít žádnou souvislost s etnicitou, ale z důvodu vyostřených vztahů a vzájemné nedůvěry se do interetnického konfliktu záhy posune.

Z výše provedené analýzy vyplývá, že ohniska interetnického napětí jsou v opštinách Centar, Čair, Gjorče Petrov, Gazi Baba, Butel, Struga, Gostivar, Tetovo, Kumanovo, Kičevo, Vevčani a Lipkovo. Na obrázku 6 jsou zobrazeny konflikty za oba intervaly souhrnně.

Interetnické nepokoje (2007-2016)

Obrázek 6 – Interetnické nepokoje (2007-2016)

Zdroj: vlastní zpracování dle Balkan Insight, Český rozhlas, Reuters (2007-2016)

*pozn. Protesty, kde není blíže specifikovaná konkrétní část Skopje, jsou zařazeny pod část Centar

6 Etnické složení v místech zvýšené intenzity nepokojů

Pro zjištění, zda se interetnické napětí koncentruje spíše do etnicky heterogenních či etnicky homogenních oblastí, byl proveden výpočet indexu etnické frakcionalizace, pomocí něhož je možné oblasti takto klasifikovat. Takto pojatá analýza slouží k ověření předpokladů hypotézy 1.

	Makedonci	Albánci	Turci	Romové
Skopje (Centar)	38 778	1 465	492	974
Skopje (Čair)	15 628	36 921	4 500	3 083
Skopje (Gjorče Petrov)	35 455	1 597	368	1 249
Skopje (Gazi Baba)	53 497	12 502	606	2 082
Skopje (Butel)	22 506	9 107	1 304	561
Struga (Labunishta a Borovec)*	20 336	36 029	3 628	116
Gostivar	15 877	54 038	7 991	2 237
Tetovo	20 053	60 886	1 882	2 357
Kumanovo	63 746	27 290	292	4 256
Kičevo	20 278	30 927	2 998	1 631
Vevčani	2 419	3	-	-
Lipkovo (Gošince a Vaksince)*	169	26 360	-	-

Tabulka 3a – Etnické složení oblastí v Severní Makedonii, ve kterých byly zaznamenány interetnické nepokoje
Zdroj: State Statistical Office (2018)

*pozn. Labunishta, Borovec, Gošince a Vaksince jsou obce, ve kterých byly zaznamenány interetnické nepokoje. Vzhledem k tomu, že jsou k dispozici data pouze za opštiny, nikoliv za obce, uvádím pro připomenutí do závorky obce, které pod tyto opštiny spadají a které jsou těmito opštinami v tabulce zastoupeny.

	Vlaši	Srbové	Bosňáci	Ostatní
Skopje (Centar)	459	2 037	108	1 099
Skopje (Čair)	78	621	2 950	992
Skopje (Gjorče Petrov)	109	1 730	489	637
Skopje (Gazi Baba)	236	2 097	710	887
Skopje (Butel)	120	1 033	970	553
Struga (Labunishta a Borovec)*	656	106	103	2402
Gostivar	15	160	39	685
Tetovo	15	604	156	627
Kumanovo	147	9 062	20	671
Kičevo	76	102	8	714
Vevčani	1	3	-	7
Lipkovo (Gošince a Vaksince)*	1	370	6	152

Tabulka 3b – Etnické složení oblastí v Severní Makedonii, ve kterých byly zaznamenány interetnické nepokoje
Zdroj: State Statistical Office (2018)

*pozn. Labunishta, Borovec, Gošince a Vaksince jsou obce, ve kterých byly zaznamenány interetnické nepokoje. Vzhledem k tomu, že jsou k dispozici data pouze za opštiny, nikoliv za obce, uvádím pro připomenutí do závorky obce, které pod tyto opštiny spadají a které jsou těmito opštinami v tabulce zastoupeny.

Výše uvedené tabulky (tabulka 3a a 3b) zobrazují počet příslušníků jednotlivých etnik v krizových opštinách. Nejpočetnějšími etnickými skupinami v opštinách jsou buď

etničtí Albánci či etničtí Makedonci. V opštinách Lipkovo a Kumanovo chybí zástupci některých etnik. Z těchto dat vycházím při výpočtu indexu etnické frakcionalizace.

Index etnické frakcionalizace je založen na pravděpodobnosti, že dvě náhodně vybrané osoby žijící ve sledovaném území budou ze dvou odlišných etnických skupin (Fearon, 2003). V případě, že index dosáhne hodnot nižší nebo rovno 0,3272, považuji oblast za etnicky homogenní, pokud bude index vyšší než 0,3273, považuji oblast za etnicky heterogenní (Patsiurko, Campbell, Hall, 2011).

Výpočet indexu etnické frakcionalizace pro jednotlivé opštiny je uveden v tabulce P3 v Příloze C.

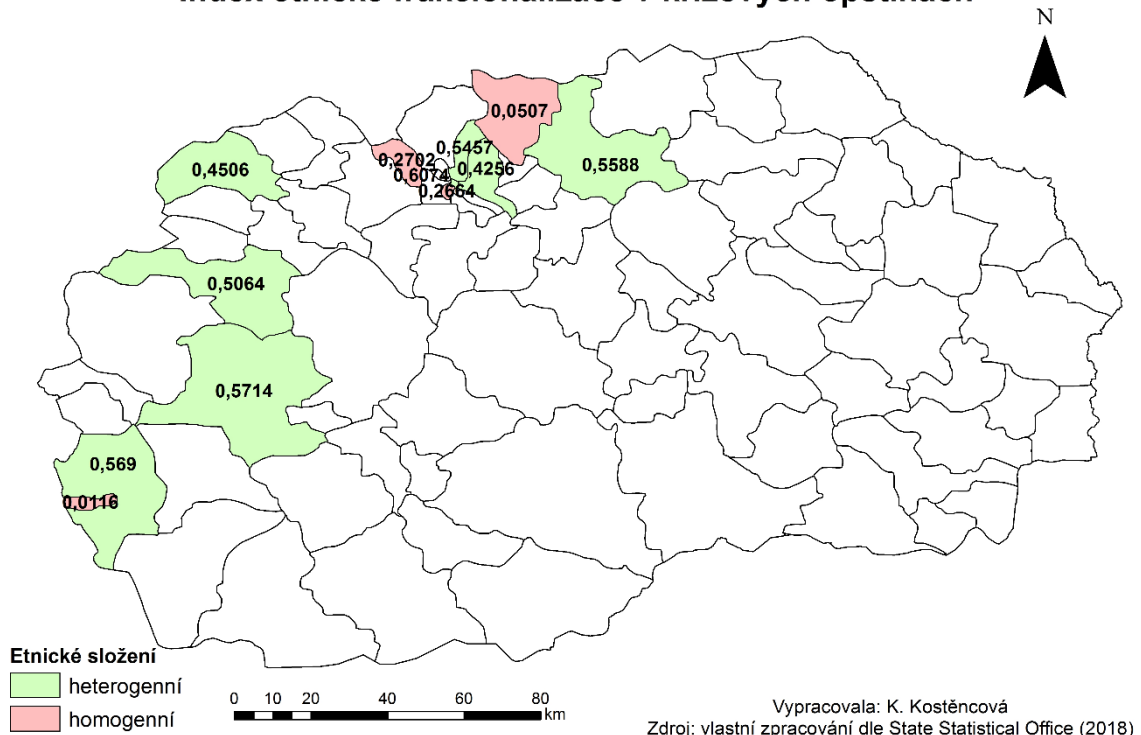
Opština	IEF*	Etnické složení	Nejpočetnější etnikum
Vevčani	0,0116	Homogenní	Etničtí Makedonci
Lipkovo	0,0507	Homogenní	Etničtí Albánci
Skopje (Centar)	0,2664	Homogenní	Etničtí Makedonci
Skopje (Gjorče Petrov)	0,2702	Homogenní	Etničtí Makedonci
Skopje (Gazi Baba)	0,4256	Heterogenní	Etničtí Makedonci
Tetovo	0,4506	Heterogenní	Etničtí Albánci
Gostivar	0,5064	Heterogenní	Etničtí Albánci
Skopje (Butel)	0,5457	Heterogenní	Etničtí Makedonci
Kumanovo	0,5588	Heterogenní	Etničtí Makedonci
Struga	0,5690	Heterogenní	Etničtí Albánci
Kičevo	0,5714	Heterogenní	Etničtí Albánci
Skopje (Čair)	0,6074	Heterogenní	Etničtí Albánci

Tabulka 4 – Index etnické frakcionalizace v krizových opštinách
Zdroj: vlastní zpracování dle dat State Statistical Office (2018)

*IEF = index etnické frakcionalizace

Tabulka 4 zobrazuje vzestupně seřazené hodnoty indexu etnické frakcionalizace v jednotlivých opštinách. Nejnižší hodnotu (nejvíce homogenní) má opština Vevčani, nejvyšší Čair (nejvíce heterogenní). Dále je v tabulce 4 zobrazeno, zda je dle hodnot indexu opština heterogenní či homogenní, a také etnikum s nejvyšším podílem na obyvatelstvu ve sledované opštině.

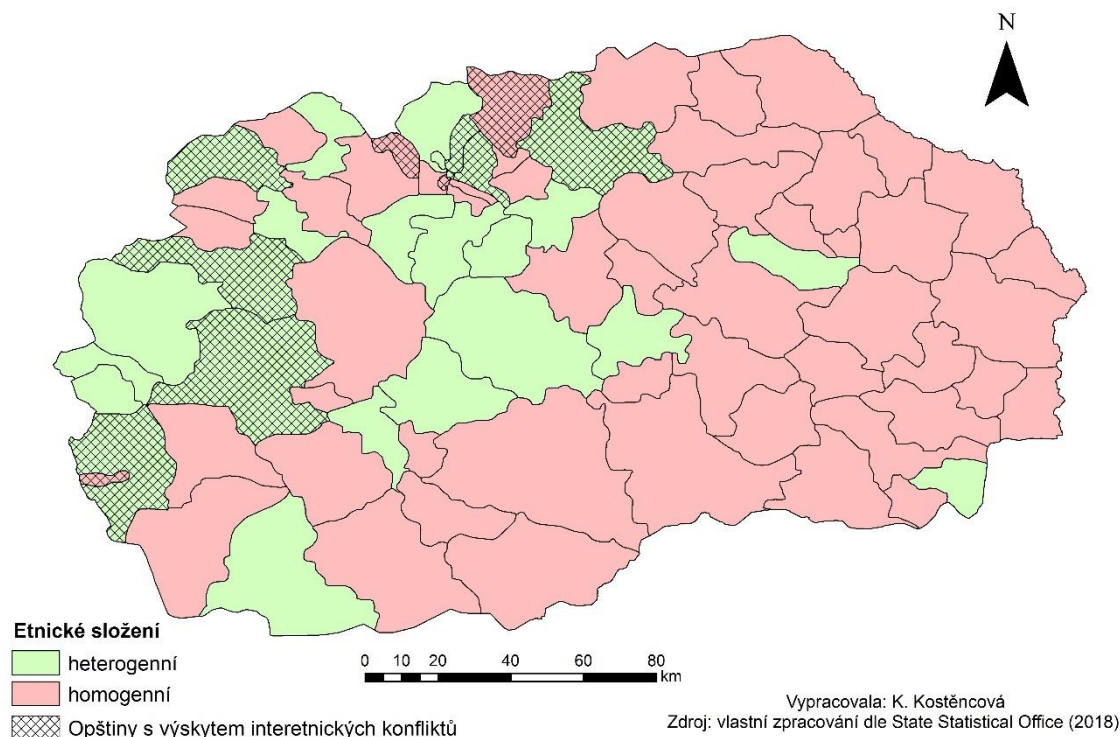
Index etnické frakcionalizace v krizových opštinách

Obrázek 7 – Index etnické frakcionalizace v krizových opštinách
Zdroj: vlastní zpracování dle State Statistical Office (2018)

Obrázek 7 vizualizuje výsledky indexu etnické frakcionalizace pro krizové opštiny. Zároveň je zde zobrazena etnická heterogenita či homogenita dané krizové opštiny. Většina krizových opštin je etnicky heterogenních. Pouze z tohoto zjištění však nelze prozatím udělat pro hypotézu 1 úplný závěr. Pro potvrzení či vyvrácení hypotézy je potřeba provedení výpočtu indexu etnické frakcionalizace pro všechny opštiny v Severní Makedonii a následné sledování vztahu skrze využití korelační analýzy (pomocí tzv. Pearsonova koeficientu korelace). K výpočtu Pearsonova koeficientu je třeba dvou proměnných (v tomto konkrétním případě je to index etnické frakcionalizace a četnost konfliktů v každé z opštin). Pro tyto potřeby byl vypočítán index etnické frakcionalizace nejen pro krizové opštiny, ale pro všechny opštiny Republiky Severní Makedonie (viz obrázek 8).

Etnické složení dle indexu etnické frakcionalizace v opštinách v Severní Makedonii

Obrázek 8 – Etnické složení dle indexu etnické frakcionalizace v opštinách v Severní Makedonii
Zdroj: vlastní zpracování dle State Statistical Office (2018)

Na obrázku 8 lze vidět etnické složení dle indexu etnické frakcionalizace v jednotlivých opštinách. Výsledné hodnoty indexu k jednotlivým opštinám jsou k dispozici v **Příloze D** (tabulka P4). Krizové opštiny jsou opět vyznačeny šrafou. Většina opštin v Severní Makedonii je etnicky homogenní. Ty se viditelně koncentrují především ve východní části Republiky Severní Makedonie, jen výjimečně se zde setkáme s opštinou s heterogenním složením obyvatelstva. Důvodem je fakt, že na východ země je koncentrováno převážně etnické makedonské obyvatelstvo. Západní části (především na hranicích s Albánií a Kosovem) bývají spíše heterogenní, a to z důvodu různorodého etnického složení (tyto oblasti obývají především etničtí Albánci, etničtí Makedonci, ale také etničtí Turci).

V **Příloze E** (tabulka P5) lze nalézt kompletní tabulku s daty k výpočtu Pearsonova koeficientu pro proměnné „index etnické frakcionalizace“ a „četnost výskytu konfliktů“. Četnost výskytu konfliktů jsem sečetla za oba intervaly, neboť variabilita mezi obdobími byla slabá a zvýšená četnost výskytu konfliktů zvyšuje spolehlivost výsledků korelační analýzy. Pearsonův koeficient byl vypočítán s pomocí funkcí v programu

MS Excel (funkce PEARSON). Výsledné hodnoty koeficientu jsou zaznamenány v tabulce 5.

	Protest	Vandalismus	Napadení	Střet	Konflikty celkem
Index etnické frakcionalizace	0,151 (0,287)	0,105 (0,170)	0,053 (0,083)	0,306 (0,339)	0,151 (0,316)

Tabulka 5 – Hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi etnickou frakcionalizací a četností výskytu konfliktů v jednotlivých opštinách
Zdroj: vlastní zpracování

*pozn. v závorkách jsou výsledky výpočtu Pearsonova korelačního koeficientu mezi etnickou frakcionalizací a četností výskytu konfliktů bez dat pro Centar

V tabulce 5 jsou vypsány výsledky Pearsonova koeficientu pro četnost výskytu konfliktů v jednotlivých opštinách a index etnické frakcionalizace. Co se týče korelace četnosti protestů v jednotlivých opštinách a indexu etnické frakcionalizace, tyto dvě proměnné jsou spolu v pozitivní korelaci, tzn. čím více je konfliktů, tím více je oblast etnicky heterogenní. Nicméně, korelace je slabá, a tak mezi těmito dvěma proměnnými není přílišná souvislost. Z hlediska korelace s četností vandalismu v jednotlivých opštinách je korelace také pozitivní, nicméně o něco slabší, než u korelace protestů a indexu etnické frakcionalizace. Korelace s četností napadení je ze všech zmíněných typů konfliktů nejbližší nule, a je tedy nejslabší, tzn. četnost napadení a heterogenita etnického složení spolu souvisí jen velmi slabě. Korelace se střety je ze všech zmíněných nejsilnější, dosahuje hodnoty 0,306. Četnost střetů souvisí s heterogenním etnickým složením ze všech zmíněných typů konfliktů nejsilněji, nicméně stále se jedná o středně slabou korelaci mezi těmito dvěma proměnnými.

Hodnota Pearsonova koeficientu pro všechny konflikty dohromady je 0,151, jedná se tedy o slabou pozitivní korelaci. Budeme-li hodnotit souvislost výskytu interetnických konfliktů a etnického složení jednotlivých opštin jako celek, tyto dvě proměnné spolu sice souvisejí, nicméně jen velmi slabě. Heterogenní etnické složení obyvatelstva má tedy jen slabý vliv na četnost výskytu konfliktů v opštinách.

Nicméně, jak je již zmíněno výše v kapitole 5.3, domnívám se, že se většina interetnických nepokojů koncentruje do oblasti Centar (kde žije převážná většina Makedonců a je zde zaznamenána vysoká intenzita interetnických konfliktů) právě z toho důvodu, že v této části Skopje sídlí drtivá většina státních organizací, které mají možnost etnické albánské požadavky i etnické makedonské požadavky řešit. Koncentrace konfliktů do Centaru tedy dle mého názoru může svým způsobem zkreslit výsledky

analýzy, a právě z tohoto důvodu uvádím v závorkách v tabulce 5 výsledky výpočtu Pearsonova korelačního koeficientu opět mezi indexem etnické frakcionalizace a četností výskytu konfliktů, nicméně tentokrát bez dat pro Centar. Je pozoruhodné, že vyřazením Centaru z výpočtů se výsledek koeficientu zvýšil a provázanost obou proměnných je ve všech případech (byť ne rapidně) vyšší.

	Protest	Vandalismus	Napadení	Střet	Konflikty celkem
Podíl etnických Albánců (%)	0,074 (0,244)	0,037 (0,141)	0,153 (0,324)	0,120 (0,163)	0,094 (0,312)

Tabulka 6 – Hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi podílem etnických Albánců v opštině a četností výskytu konfliktů v jednotlivých opštinách
Zdroj: vlastní zpracování

*pozn. v závorkách jsou výsledky výpočtu Pearsonova korelačního koeficientu mezi podílem etnických Albánců v opštině a četností výskytu konfliktů bez dat pro Centar

V tabulce 6 jsou zobrazeny výsledky Pearsonova korelačního koeficientu mezi podílem etnických Albánců v opštině a četností výskytu konfliktů v jednotlivých opštinách. V **Příloze F** (tabulka P6) lze najít kompletní data k výpočtu.

Co se týče korelace podílu etnických Albánců v opštině a četností výskytu protestů, tyto dvě proměnné jsou spolu ve velmi slabé pozitivní korelaci. Podíl etnických Albánců v opštině tedy na výskyt protestů nemá téměř žádný vliv. Ještě o něco slabší je korelace s vandalismem, na výskyt případů vandalismu tedy opět nemá podíl etnických Albánců v opštině téměř žádný vliv. Slabá pozitivní korelace je také s případy napadení, a s případy střetů. Co se týče souvislosti mezi podílem etnických Albánců v opštině a všechny typy konfliktů dohromady, jsou tyto dvě proměnné opět ve velmi slabé pozitivní korelaci. Opět je potvrzeno, že podíl etnických Albánců v opštině má na výskyt konfliktů minimální vliv.

I pro korelaci mezi podílem etnických Albánců v opštině a četností výskytu konfliktů byl proveden výpočet bez dat pro Centar. Výsledky jsou zaznamenány v tabulce 6 v závorkách. V případě, že počítáme Pearsonův korelační koeficient pro podíl etnických Albánců v opštině a četnosti výskytu konfliktů, lze si povšimnout, že se korelace mezi proměnnými ve všech případech zvýšila. Je tedy možné, že mezi četností výskytu konfliktů a podílem etnických Albánců v opštině existuje slabá či středně slabá korelace a tyto dvě proměnné spolu souvisí.

Hypotéza 1 je tedy částečně potvrzena, konflikty se koncentrují do oblastí s heterogenním etnickým složením obyvatelstva, nicméně souvislost s výskytem konfliktů a heterogenním složením obyvatelstva je relativně slabá. Na základě deskriptivní analýzy ovšem nelze tento vztah zcela odmítnout. Poměrně velké množství konfliktů se koncentrovalo v etnicky nejvíce heterogenní městské části Skopje – Čair. Na druhou stranu i etnicky spíše homogenní oblast (např. Skopje Centar a další) přitahují konflikty. To značí, že existují i jiné příčiny vzniku interetnického konfliktu než etnická heterogenita sama o sobě.

7 Volební podpora albánských politických stran a interetnické nepokoje

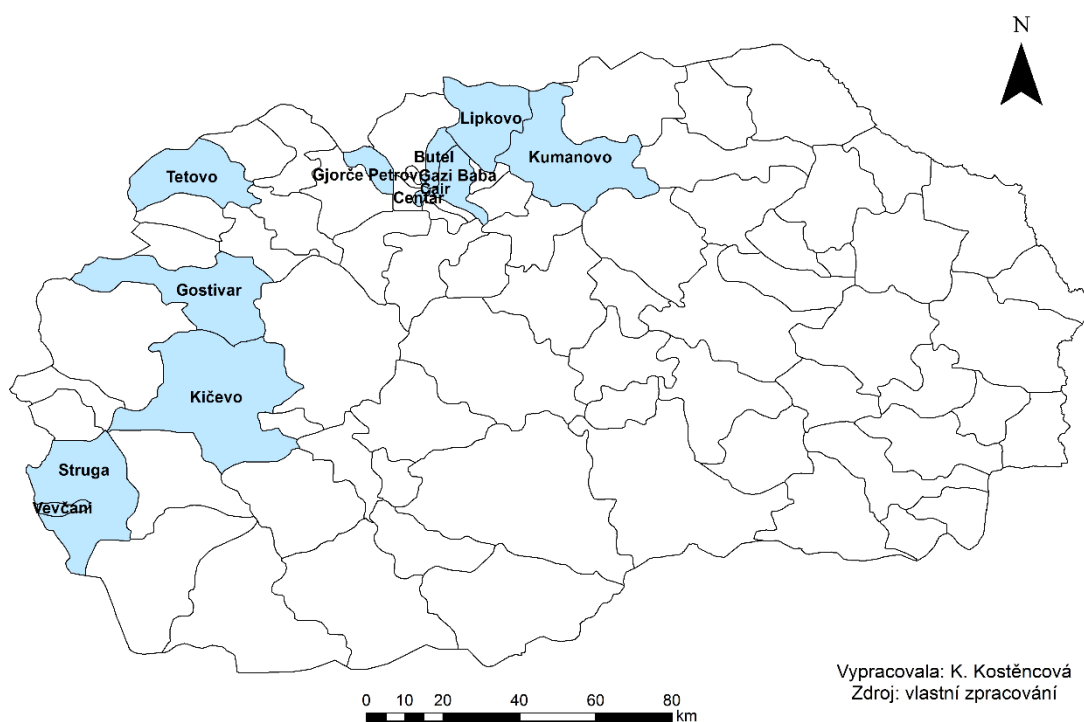
Tato analýza slouží ke zjištění souvislosti mezi volební podporou pro albánské politické strany a interetnickými nepokoji. Účelem analýzy je ověření předpokladů hypotéz 2 a 3. Hypotéza 2 předpokládá, že místa, ve kterých se koncentrují nepokoje vykazují větší podporu pro politické strany, které reprezentují etnické albánské obyvatelstvo v Severní Makedonii, tedy strany DUI, PDP, DPA a RDK. Tato hypotéza předpokládá, že se konflikty koncentrují do oblastí etnicky albánsky homogenních, vzhledem k tomu, že většina hlasů pro strany zastupující etnické albánské obyvatelstvo je logicky očekávána v oblastech s větším zastoupením etnických Albánců. Hypotéza 3 dále specifikuje předpoklady druhé hypotézy, když přidává efekt radikalismu politických stran a předpokládá, že v místech s větší koncentrací nepokojů jsou voleny právě ty radikálnější¹⁴ z albánských politických stran (DPA a RDK). K analýze byly zvoleny předčasné parlamentní volby z roku 2014. Opštiny, ve kterých jsem mezi roky 2007 – 2016 zaznamenala alespoň jeden interetnický konflikt, jsou **Vevčani, Struga, Kičevo, Gostivar, Tetovo, Lipkovo, Kumanovo, Gazi Baba, Gjorče Petrov, Butel, Centar** a **Čair**. Právě v těchto opštinách jsou v první řadě sledovány výsledky voleb politických stran zastupujících etnické Albánce.

Na obrázku 9 jsou vyznačeny opštiny s výskytem interetnických konfliktů. Lze si povšimnout, že krizové oblasti se nacházejí především v severozápadní, západní a severní části Severní Makedonie, a to obvykle u hranic s Kosovem či Albánií.

---

¹⁴ Radikálnější strany jsem určila s pomocí knihy P. Rosúlka, 2015.

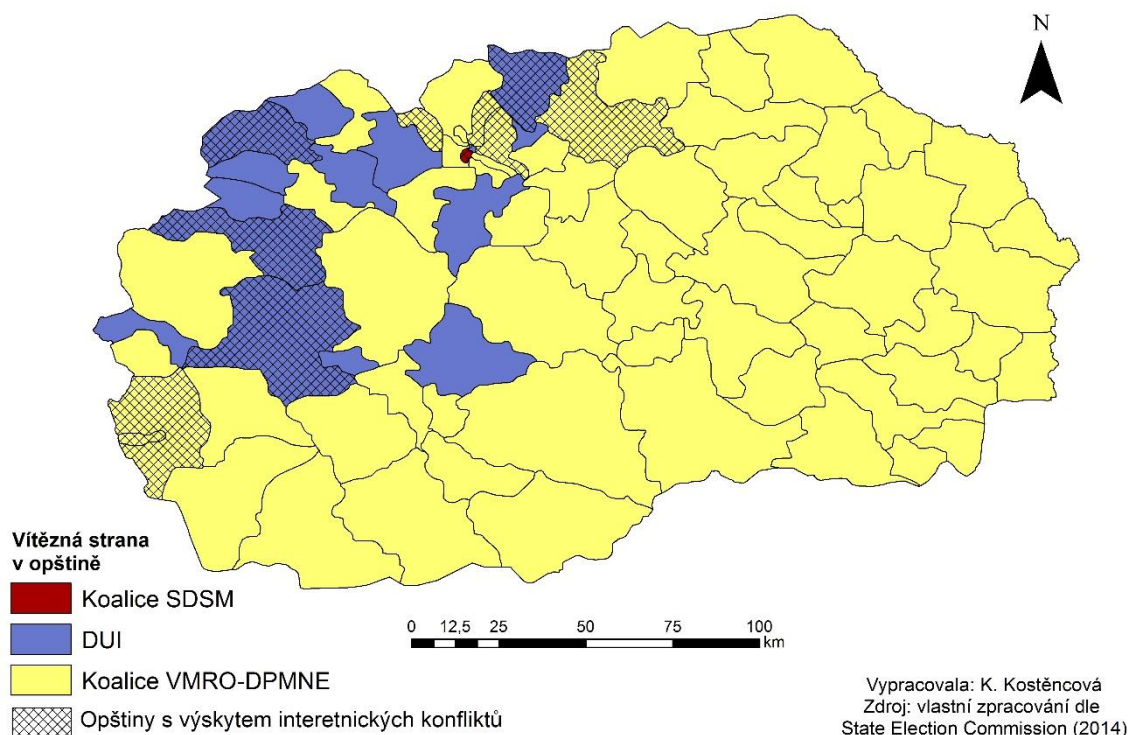
Opštiny s výskytem interetnických konfliktů

Obrázek 9 – Opštiny s výskytem interetnických konfliktů
Zdroj: vlastní zpracování

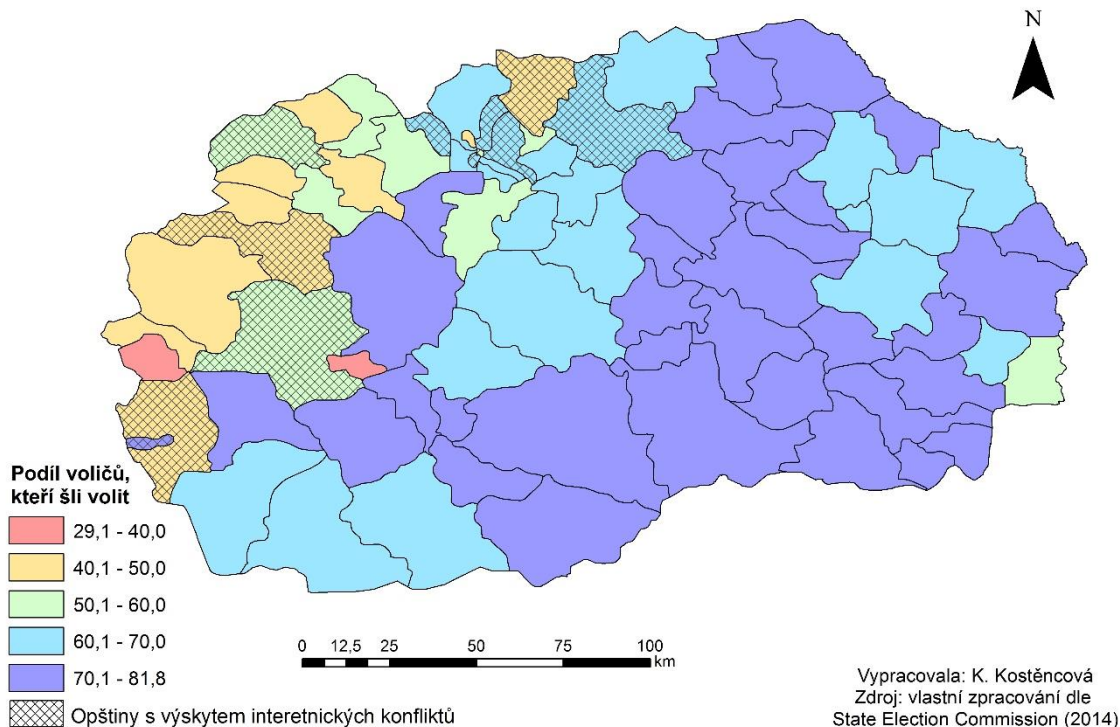
Vítězné strany předčasných parlamentních voleb 2014

Obrázek 10 – Vítězné strany předčasných parlamentních voleb 2014
Zdroj: vlastní zpracování dle State Election Commission (2014)

Na obrázku 10 jsou zobrazeny vítězné strany v jednotlivých opštinách v předčasných parlamentních volbách v roce 2014. V krizových opštinách Kičevo, Gostivar, Tetovo, Čair a Lipkovo zvítězila DUI zastupující etnické Albánce. V opštině Centar zvítězila koalice SDSM. V opštinách Vevčani, Gjorče Petrov, Butel, Gazi Baba, Kumanovo a Struga zvítězila makedonská VMRO-DPMNE v koalici s dalšími stranami, např. zastupujícími také jiná etnika (romské, turecké, vlašské...). Je možná trochu matoucí, že v opštině Struga, kde tvoří etničtí Albánci podstatnou většinu obyvatel (32,1 % etnických Makedonců, 56,9 % etnických Albánců), zvítězila právě koalice VMRO-DPMNE. Ve skutečnosti sice zvítězila koalice VMRO-DPMNE (28,53 % hlasů), ale jen o několik hlasů s DUI zastupující etnické Albánce (28,29 % hlasů). Níže je nastíněno, proč tomu pravděpodobně tak je.

Volební účast v % (předčasné parlamentní volby 2014)

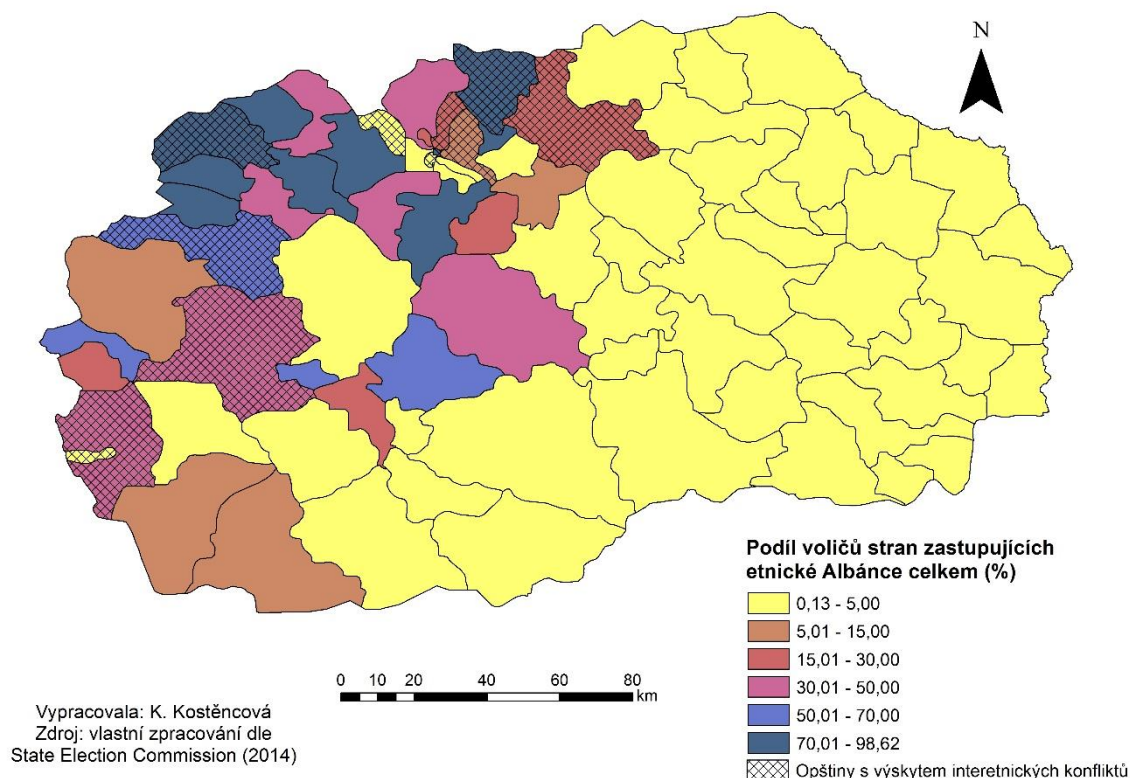
Obrázek 11 – Volební účast v % (předčasné parlamentní volby 2014)
Zdroj: vlastní zpracování dle State Election Commission (2014)

Na obrázku 11 je zobrazena míra volební účasti v procentech. Průměrná účast ve volbách 2014 za celou Severní Makedonii byla 62,96 % (State Election Commission, 2014). Podprůměrná volební účast byla z krizových opštin zaznamenána v opštině **Struga** (47,57 %), **Gostivar** (48,81 %), **Lipkovo** (49,54 %), **Čair** (55,8 %), **Tetovo** (56,73 %), **Kičevo** (59,04 %) a Kumanovo (60,57 %), přičemž tučně jsou vyznačeny opštiny s etnickou albánskou většinou. Nadprůměrná účast ve volbách byla z krizových opštin zaznamenána v opštinách Gazi Baba (63,32 %), Butel (63,97 %), Gjorče Petrov (66,96 %), Centar (67,06 %) a Vevčani (77,86 %).

Na obrázku 11 si lze povšimnout, že v oblastech, kde byla zvolena DUI zastupující etnické Albánce (Kičevo, Gostivar, Tetovo, Lipkovo a Čair), a v oblastech, kde jsou většinovým obyvatelstvem etničtí Albánci, je nižší procento osob, které šly volit. Dalo by se tedy říci, že se etničtí Albánci voleb příliš neúčastní. Dle průzkumu, který provedlo webové zpravodajství Balkan Insight v roce 2015, etničtí Albánci „svým“ politikům nevěří. Většina z nich ani k volbám nejde, protože zastávají názor, že s etnickými albánskými politiky ve vládě stejně nepříjde žádná změna k lepšímu. Politici zastupující etnické Albánce sice prý slibují více práv a hospodářskou prosperitu, nicméně dle

některých názorů etnických Albánců se spíše snaží obě etnika rozdělit a neprosazují pro své etnikum nic prospěšného (Marusic, 2015f).

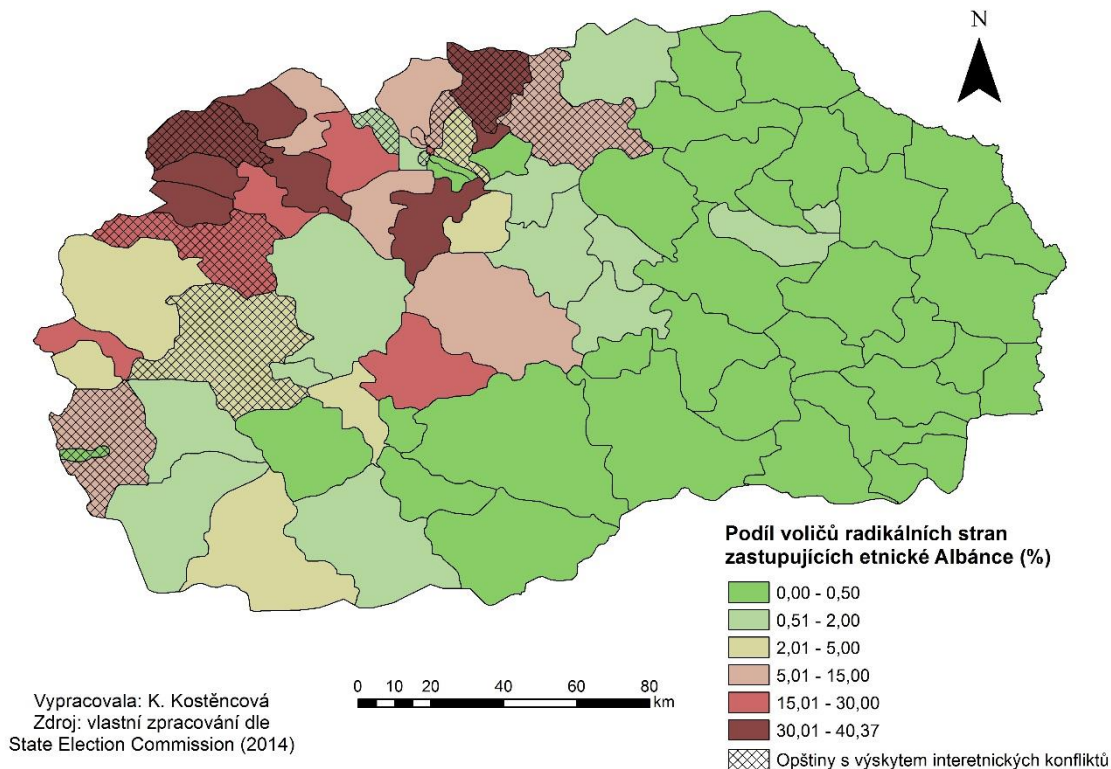
Podíl voličů stran zastupujících etnické Albánce v předčasných parlamentních volbách 2014

Obrázek 12 – Podíl voličů stran zastupujících etnické Albánce v předčasných parlamentních volbách 2014
Zdroj: vlastní zpracování dle State Election Commission (2014)

Obrázek 12 vizualizuje podíl voličů stran zastupujících etnické Albánce dohromady. Procenta voličů jsou sečtena za všechny strany reprezentující etnické Albánce (tedy DPA, DUI, RDK a PDP), které kandidovaly v předčasných parlamentních volbách v roce 2014. Lze si povšimnout, že nejvyšší podporu mají tyto strany na západě, severozápadě a severu země, tedy v oblastech, kde etničtí Albánci většinově žijí. Co se opštín s výskytem interetnických konfliktů týče, nejvyšší podporu mají tyto strany v opštinách Lipkovo (98,62 %), Čair (70,44 %), Tetovo (70,07 %) a Gostivar (63,86 %). Relativně vysoká podpora pro etnické albánské strany byla také v opštinách Kičevo (46,73 %) a Struga (42,47 %). Nižší podpora pro tyto strany byla zaznamenána v opštinách Butel (25,45 %) Kumanovo (22,13 %) a Gazi Baba (12,06 %). Nejnižší podporu měly strany v opštinách Vevčani (0,37 %), Gjorče Petrov (3,4 %) a Centar (2,6 %).

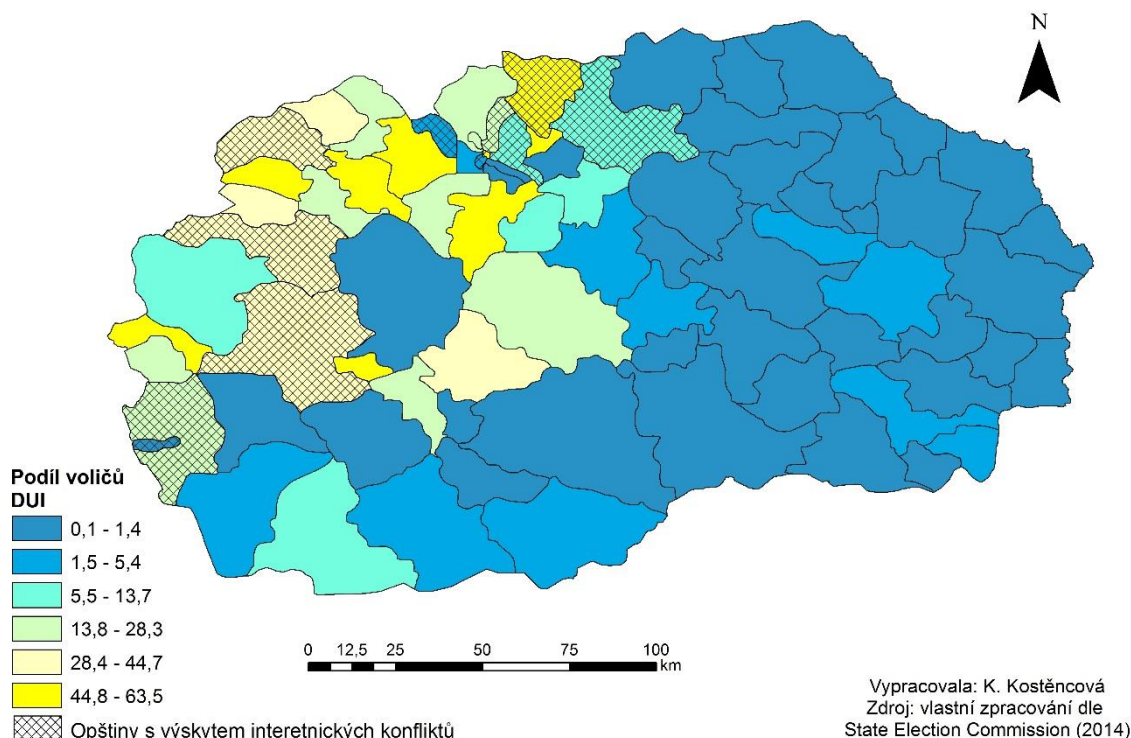
Sloučené volební výsledky pro radikální strany zastupující etnické Albánce

Obrázek 13 – Sloučené volební výsledky pro radikální strany zastupující etnické Albánce
Zdroj: vlastní zpracování dle State Election Commission (2014)

Obrázek 13 vizualizuje celkový podíl voličů radikálních stran (tedy RDK a DPA) zastupujících etnické Albánce. Nejvyšší podporu mají tyto strany na severozápadě země. Co se týče opštin s výskytem interetnických konfliktů, nejvyšší podpora byla zaznamenána v opštinách Lipkovo (36,96 %), Tetovo (32,77 %), Gostivar (29,52 %) a Čair (21,54 %). Vyšší podporu měly strany i v opštinách Struga (14,18 %), Kumanovo (9,04 %) a Butel (7,42 %). Nejnižší podpora byla zaznamenána v opštinách Gazi Baba (4,45 %), Kičevo (3,25 %), Gjorče Petrov (0,84 %), Centar (0,84 %) a Vevčani (0,25 %).

DUI – % voličů (předčasné parlamentní volby 2014)

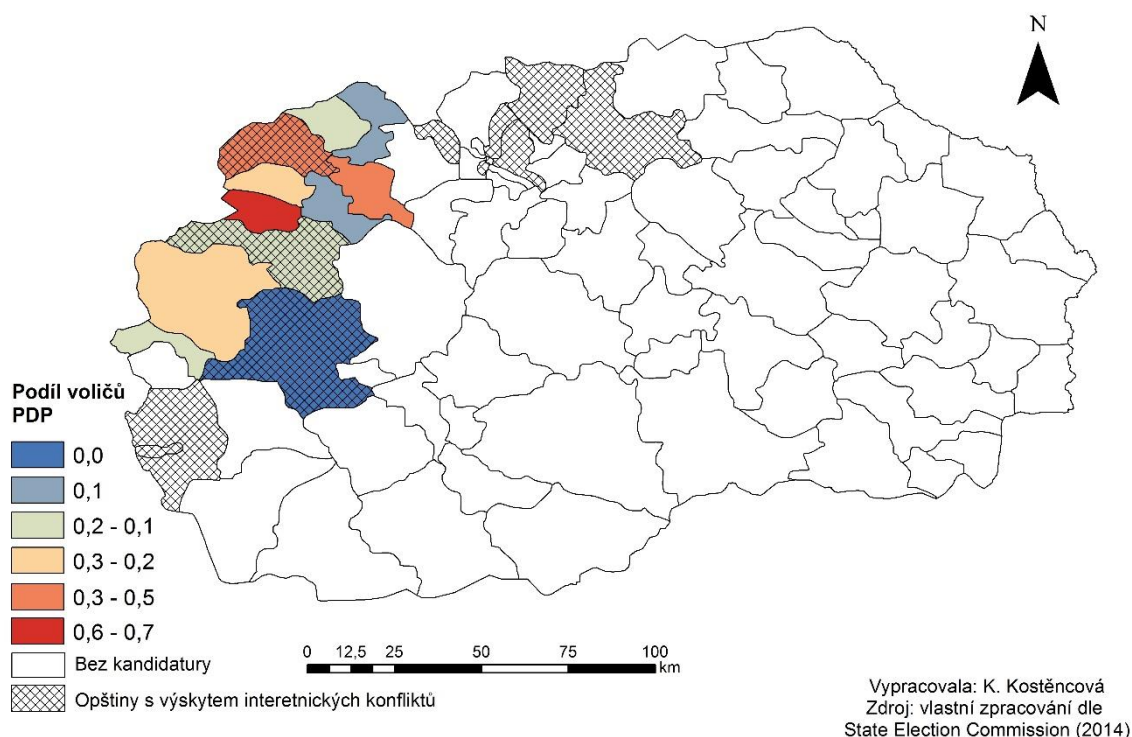

Obrázek 14 – DUI – % voličů (předčasné parlamentní volby 2014)
Zdroj: vlastní zpracování dle State Election Commission (2014)

Na obrázku 14 je zobrazeno procento voličů pro politickou stranu DUI. Nejvyšší podporu měla strana na severozápadě země. Nejnižší podporu z krizových oblastí měla strana v opštinách Vevčani (0,12 %), Centar (1,76 %), Gjorče Petrov (2,56 %), Gazi Baba (7,61 %), Kumanovo (13,09 %) a Butel (18 %). Nejvyšší podporu z krizových opštin měla strana v oblastech s etnickou albánskou většinou (vyznačeny tučně), tedy v opštinách **Struga** (28,29 %), **Gostivar** (34,19 %), **Tetovo** (36,94 %), **Kičevo** (43,47 %), **Čair** (48,9 %) a **Lipkovo** (61,66 %).

DUI (Demokratická unie pro integraci – Democratic Union for Integration), je nejúspěšnější politickou stranou v Severní Makedonii zastupující etnické Albánce. Byla založena v roce 2002 Alim Ahmetim, který bojoval na straně NLA v konfliktu v roce 2001. Jedná se o stranu sociálně demokratickou a proevropskou (Rosůlek, 2015).

PDP – % voličů (předčasné parlamentní volby 2014)

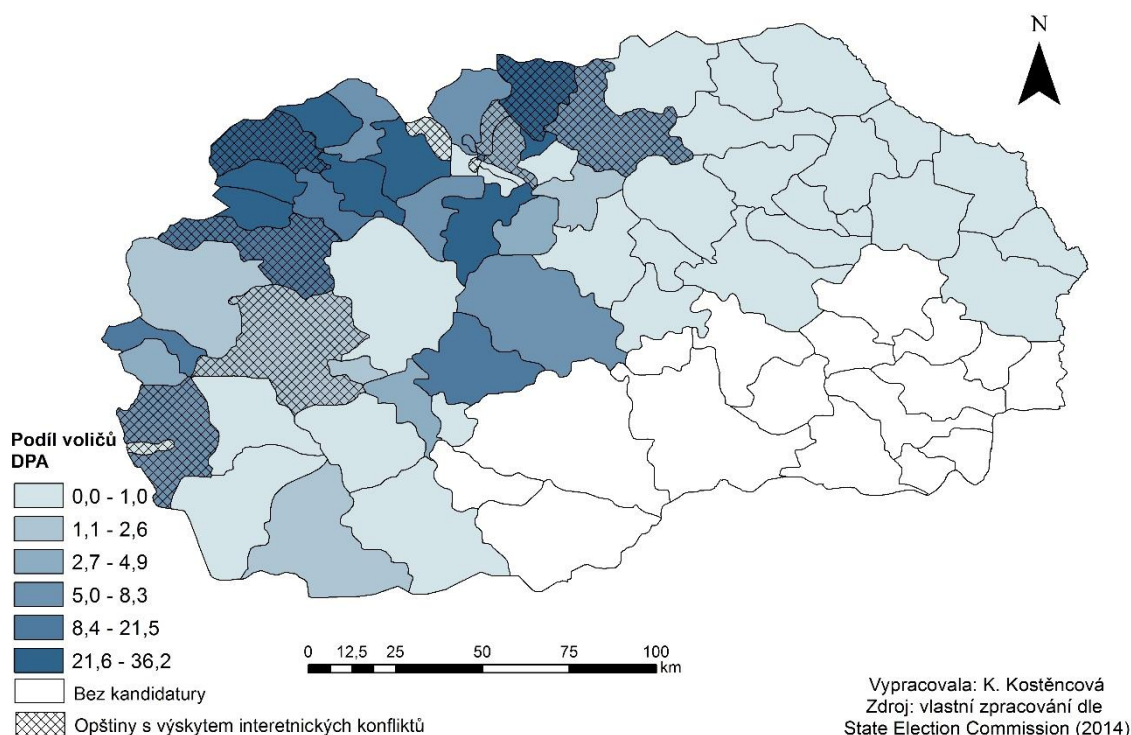

Obrázek 15 – PDP - % voličů (předčasné parlamentní volby 2014)
Zdroj: vlastní zpracování dle State Election Commission (2014)

Na obrázku 15 je zobrazeno procento voličů pro stranu PDP. Ve většině opštín strana ani nekandidovala, protože cílí na etnické albánské voliče. Co se týče krizových opštín, strana nekandidovala v opštinách Vevčani, **Struga**, **Lipkovo**, Kumanovo, **Čair**, Butel, Gazi Baba, Centar, Gjorče Petrov; kandidovala pouze v opštinách **Kičevo** (0,01 %), **Gostivar** (0,15 %), **Tetovo** (0,36 %), kde však i tak získala zanedbatelné množství hlasů (tučně jsou vyznačeny opštiny s etnickou albánskou většinou).

PDP (Strana demokratické prosperity – Party for Democratic Prosperity) fungovala již od roku 1990. Na počátku 90. let měla mezi politickými stranami zastupujícími etnické Albánce dominantní postavení, to ale postupně sláblo. Jedná se o etnickou albánskou levicí. Po neúspěšných volbách v roce 2008 se sloučila s DUI (Rosůlek, 2015). Ještě v parlamentních volbách v roce 2014 kandidovala samostatně, nicméně ne příliš úspěšně (State Election Commission, 2014). Roku 2017 byla úplně zrušena (10bez10.com, 2017). PDP by se dala označit za nejslabší ze všech stran nejen zastupujících etnické Albánce, ale také ze všech stran, které kandidovaly v předčasných parlamentních volbách v roce 2014.

DPA - % voličů (předčasné parlamentní volby 2014)

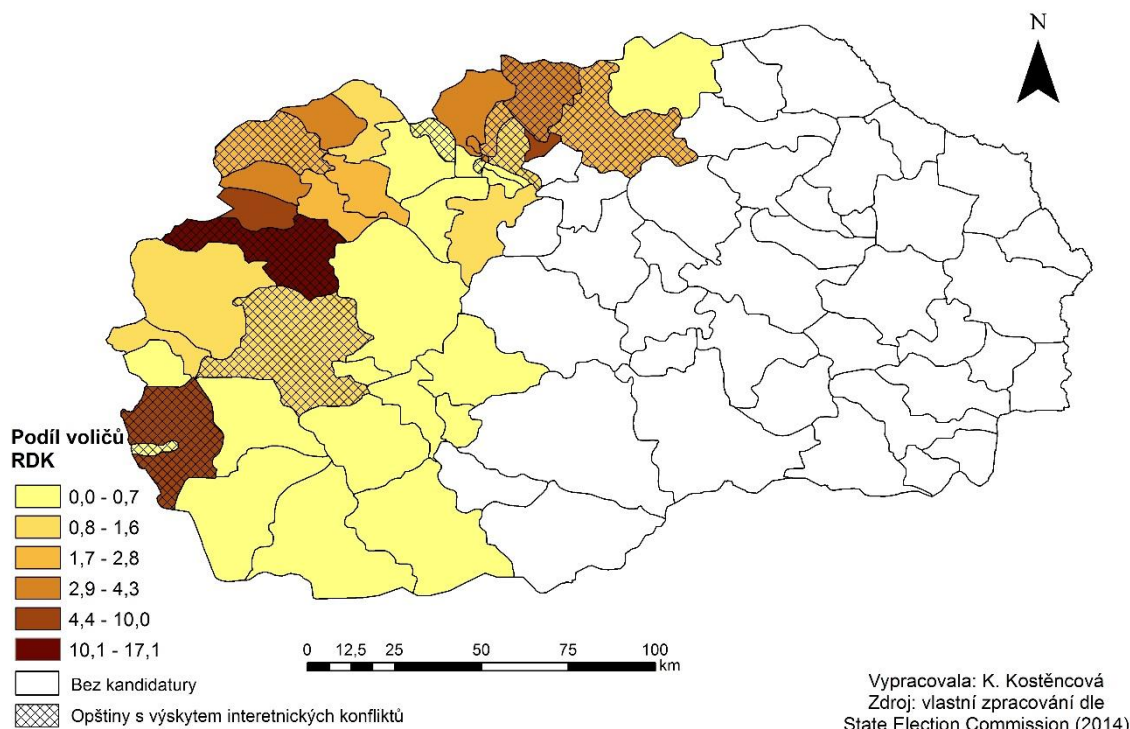
Obrázek 16 – DPA - % voličů (předčasné parlamentní volby 2014)
Zdroj: vlastní zpracování dle State Election Commission (2014)

Na obrázku 16 je zobrazen podíl voličů DPA. Strana opět nekandidovala na celém území Severní Makedonie. Co se týče krizových opštín, nejnižší podporu měla strana v opštinách Vevčani (0 %), Gjorče Petrov (0,52 %), Centar (0,71 %), **Kičevo** (2,13 %), Gazi Baba (3,21 %), Butel (4,87 %), **Struga** (6,86 %), Kumanovo (6,87 %), nejvyšší v opštinách **Gostivar** (12,46 %), **Čair** (17,4 %), **Tetovo** (28,98 %), **Lipkovo** (33,82 %). Tučně jsou vyznačeny opštiny, ve kterých jsou etničtí Albánci většinovým etnikem.

Strana DPA (Democratic Party of Albanians) vznikla v roce 1997 sloučením strany NDP a PDP-A¹⁵. Jedná se o pravicovou stranu zastupující etnické Albánci. Silně prosazuje albánské zájmy. Předsedou strany je od roku 2007 Menduh Thaçi, který je znám pro své silně nacionalistické názory (Rosůlek, 2015). Strana je považována za radikálnější.

¹⁵ Jednalo se o radikální stranu, která se na počátku 90. let oddělila od PDP pod vedením A. Xhaferiho a M. Thaçiho (Rosůlek, 2015).

RDK - % voličů (předčasné parlamentní volby 2014)

Obrázek 17 – RDK - % voličů (předčasné parlamentní volby 2014)
Zdroj: vlastní zpracování dle State Election Commission (2014)

Na obrázku 17 je zobrazen podíl voličů RDK. Strana opět nekandidovala na celém území Severní Makedonie, vzhledem k tomu, že cílí především na etnické albánské obyvatelstvo. Co se týče krizových opštín, nejnižší podporu měla strana v opštinách Centar (0,13 %), Vevčani (0,25 %), Gjorče Petrov (0,32 %), **Kičevo** (1,12 %), Gazi Baba (1,24 %), Kumanovo (2,17 %), Butel (2,55 %), **Tetovo** (2,79 %), **Lipkovo** (3,14 %), **Čair** (4,14 %), nejvyšší v opštinách **Struga** (7,32 %) a **Gostivar** (17,06 %). Největší podporu měla strana RDK tedy v oblastech s etnickou albánskou většinou (vyznačeno tučně), a to především v Gostivaru (zakladatelem strany je primátor Gostivaru).

RDK (National Democratic Renewal) je nacionalistická strana zastupující etnické Albánce. Strana byla založena v roce 2011 primátorem Gostivaru Rufim Osmanim (Rosůlek, 2015). Strana je považována za radikálnější.

K potvrzení či vyvrácení hypotézy 2 a 3 je opět potřeba výpočet Pearsonova korelačního koeficientu. Tabulka 7 zobrazuje hodnoty koeficientu mezi součtem všech konfliktů za jednotlivé opštiny bez ohledu na typ konfliktu a procenty voličů, které získaly jednotlivé politické strany zastupující etnické Albánce. Kompletní data k tomuto výpočtu jsou k dispozici v **Příloze G** (tabulka P7).

	DPA*	DUI	RDK*	PDP	Strany celkem	Jen radikální
Všechny konflikty	0,059 (0,228)	0,079 (0,295)	0,148 (0,393)	0,005 (0,072)	0,084 (0,301)	0,084 (0,284)

Tabulka 7 – Hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi součtem všech konfliktů za jednotlivé opštiny bez ohledu na typ konfliktu a procenty voličů, které získaly jednotlivé politické strany zastupující etnické Albánce
Zdroj: vlastní zpracování

*podtržením jsou vyznačeny politické strany, které jsou považovány za radikálnější

**pozn. v závorkách jsou výsledky výpočtu Pearsonova korelačního koeficientu mezi součtem všech konfliktů za jednotlivé opštiny bez ohledu na typ konfliktu a procenty voličů, které získaly jednotlivé politické strany zastupující etnické Albánce bez dat pro Centar

Z dat v tabulce 7 lze zjistit, jakým způsobem spolu souvisí četnost výskytu konfliktů v jednotlivých opštinách a volba politických stran zastupujících etnické Albánce. Co se týče politické strany DPA, korelace mezi dvěma proměnnými je pozitivní velice slabá. Není tedy téměř žádná souvislost mezi četností výskytu konfliktů a volbou této politické strany. Co se týče politické strany DUI, korelace mezi dvěma proměnnými je opět pozitivní velice slabá. Opět existuje pouze malý vliv volby politické strany zastupující etnické Albánce na výskyt interetnických konfliktů. V případě politické strany RDK je korelace mezi dvěma proměnnými pozitivní slabá. Existuje jen malý vliv volby této radikální politické strany na výskyt interetnických konfliktů. V případě politické strany PDP je korelace mezi oběma proměnnými nejslabší a je nejbližší nule. Mezi volbou politické strany PDP a četností výskytu interetnických konfliktů tak není (dá se říci) žádný vztah. V případě, že se zaměříme na korelaci mezi podporou pro všechny strany zastupující etnické Albánce celkem a součtem všech konfliktů v opštinách, je vztah mezi oběma proměnnými velmi slabý. Vztah mezi sečtenými podíly voličů pro radikální strany a četností výskytu konfliktů je také velice slabý. Mezi volbou pro politické strany zastupující etnické Albánce a četností výskytu konfliktů je tak jen velice slabý vztah, stejně tak je tomu v případě radikálních stran.

Stejně jako v předchozích výpočtech Pearsonova korelačního koeficientu, i v tomto případě byl vypočítán koeficient bez zahrnutí dat za opštinu Centar. Výsledky (v tabulce 7 v závorkách) jsou velice zajímavé, vyloučení Centaru z výpočtu rapidně navýšilo výsledky koeficientu.

Tabulka 8 zobrazuje výsledné hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu pro index etnické frakcionalizace a procenta voličů, které získaly jednotlivé politické strany zastupující etnické Albánce. Kompletní data k výpočtu Pearsonova korelačního koeficientu lze nalézt v **Příloze H** (tabulka P8).

	DPA	DUI	RDK	PDP	Strany celkem	Jen radikální
Index etnické frakcionalizace	0,185 (0,185)	0,331 (0,312)	0,291 (0,292)	0,077 (0,077)	0,288 (0,288)	0,225 (0,225)

Tabulka 8 – Hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi indexem etnické frakcionalizace a procenty voličů, které získaly jednotlivé politické strany zastupující etnické Albánce
Zdroj: vlastní zpracování

*pozn. v závorkách jsou výsledky výpočtu Pearsonova korelačního koeficientu mezi indexem etnické frakcionalizace a procenty voličů, které získaly jednotlivé politické strany zastupující etnické Albánce bez dat pro Centar

Z dat lze zjistit, jakým způsobem spolu souvisí etnické složení jednotlivých opštín a volba politických stran zastupujících etnické Albánce. Co se týče volby politické strany DPA, obě proměnné jsou ve slabé pozitivní korelaci, tzn. volba politické strany DPA jen slabě souvisí s etnickou heterogenitou. V případě politické strany DUI jsou obě proměnné v středně slabé pozitivní korelaci, tzn. volba politické strany DUI souvisí středně slabě s etnickou heterogenitou opštín. V případě RDK jsou obě proměnné ve slabé pozitivní korelaci, tzn. volba politické strany RDK slabě souvisí s etnickou heterogenitou. V případě PDP jsou obě proměnné ve velmi slabé korelaci, a tedy spolu příliš nesouvisí. Vztah mezi indexem etnické frakcionalizace a součtem podílů voličů za všechny politické strany zastupující etnické Albánce je ve slabé pozitivní korelaci; stejně tak vztah mezi indexem etnické frakcionalizace a součtem podílů voličů za radikální politické strany zastupující etnické Albánce.

Stejně jako v předchozích výpočtech byl vypočítán koeficient bez zahrnutí dat pro Centar (v tabulce 8 v závorkách). Výsledné hodnoty bez započítání Centaru se téměř nezměnily, v některých případech jsou dokonce totožné.

Z analýzy vyplývá, že místa, ve kterých se koncentrují interetnické nepokoje vykazují pouze slabou podporu pro politické strany, které reprezentují etnické albánské obyvatelstvo. Hypotéza 2 tedy tímto není zcela vyvrácena, nicméně její potvrzení je jen velmi slabé. Ani radikální politické strany zastupující etnické albánské obyvatelstvo nemají větší podporu v opštínách s výskytem interetnických konfliktů. Ve vztahu mezi volbou radikální politické strany a výskytem konfliktů byla nalezena opět velmi slabá

korelace. Hypotéza 3 tedy tímto není zcela vyvrácena, nicméně její potvrzení je velice slabé. Při vyloučení Centaru z analýzy jsou však obě hypotézy potvrzeny o něco silněji.

Je však třeba diskutovat výjimečné případy, které se vymykají výsledkům analýzy. V obou případech (jak v případě vztahu mezi interetnickými nepokoji a podporou pro politické strany, které reprezentují etnické albánské obyvatelstvo, tak v případě vztahu mezi interetnickými nepokoji a podporou pro radikální politické strany, které reprezentují etnické albánské obyvatelstvo) je touto výjimkou opština Čair. Čair vykazuje vyšší četnost nepokojů (zejména v intervalu 2012 – 2016) a vzhledem k převažujícímu etnickému albánskému obyvatelstvu také logicky vyšší podporu pro politické strany zastupující etnické Albánce (včetně těch radikálních).

Závěr

Ohnisky interetnických konfliktů jsou pro oba zkoumané intervaly především městské části hlavního města Skopje (Centar, Čair, Gjorče Petrov, Gazi Baba a Butel) a opštiny Struga, Gostivar, Tetovo, Kumanovo, Kičevo, Vevčani a Lipkovo. Místa, do kterých se konflikty koncentrují se v čase příliš nemění, v rámci intervalů se mění spíše jen četnost výskytu konfliktů (interval 2012 – 2016 byl v Severní Makedonii krizovější než interval 2007 – 2011), a to v závislosti na událostech v zemi. V závislosti na tom, kde vznikne podnět pro nepokoje se do tohoto místa obvykle další nepokoje také koncentrují. Jedna krizová událost je tedy obvykle spouštěčem pro další (např. vražda se zdánlivě etnickým motivem je podnětem k protestům apod.). V některých případech se především protesty koncentrují do míst, kde sídlí instituce, které mají možnost problematiku řešit (tímto místem je tedy například městská část Centar ve Skopje). Pro příklad mohu uvést protest kvůli Makedonské encyklopedii, kdy se demonstranti shromáždili přímo před budovou Makedonské akademie věd a umění (která byla vydavatelem Encyklopedie, a tudíž mohla požadavky demonstrantů vyslyšet).

Vzhledem k tomu, že rozmístění interetnických nepokojů je prostorově relativně stabilní (lze říci, že se nepokoje koncentrují stále do stejných míst či do stejných oblastí), domnívám se, že nehrozí rozšiřování interetnického napětí i do jiných oblastí Severní Makedonie. Četnost konfliktů v časovém rozmezí 2007 – 2016 je stabilní, s výjimkou let 2012, 2013 a 2014, kdy rapidně narostl počet zaznamenaných interetnických nepokojů, nicméně nedá se říci, že by se jednalo o situaci, kdy by v těchto letech snad hrozila možnost zesílení separatistických tendencí či snad vypuknutí nějaké formy občanské války. V letech 2015 a 2016 však počet událostí opět klesl a vrátil se zpět k četnosti konfliktů v intervalu 2007 – 2011, takže se dá říci, že je v současné době etno-politická situace v zemi stabilní (byť od sledovaného roku 2007 nebyl rok, kdy by nebyl zaznamenán žádný konflikt s etnickým či zdánlivě etnickým podtextem). Co se charakteru krizovějších situací nejbližše k současnosti týče, v roce 2015 u většiny událostí existuje podezření, že se jedná o uměle vykonstruované události, které byly „zaplacený“ makedonskou vládou (Tolčinský, 2015). Události v roce 2016 nehodnotím jako příliš krizové. Domnívám se, že v otázce interetnických vztahů v Severní Makedonii existuje jistá šance na zlepšení.

Krizové oblasti, ve kterých se koncentrují nepokoje, se nacházejí na západě, severozápadě a na severu Severní Makedonie, v některých případech se jedná o oblasti hraničící s Albánií a Kosovem, ve kterém žijí etničtí Albánci. Oblasti, ve kterých se konflikty koncentrují, bývají obvykle etnicky heterogenní, přičemž v heterogenních oblastech je ve více případech početnější etnické albánské etnikum. Nicméně, dle Pearsonova korelačního koeficientu je souvislost s výskytem konfliktů a heterogenním složením obyvatelstva relativně malá. I přes tyto výsledky je ale důležité zmínit, že se poměrně velké množství konfliktů koncentruje především do etnicky nejvíce heterogenní oblasti s výskytem konfliktů: do městské části Skopje – Čair. Při výpočtu Pearsonova korelačního koeficientu bez zahrnutí dat pro městskou část Skopje – Centar (tedy část, kam se interetnické konflikty koncentrují spíše jen z toho důvodu, že zde sídlí vláda či jiné organizace) se výsledná korelace mezi oběma proměnnými zvýšila. To značí, že vztah etnického složení oblastí a výskytu konfliktů nelze zcela vyloučit. Hypotéza 1 byla tímto částečně potvrzena.

Co se volební politiky a výskytu interetnických konfliktů týče, mají na sebe tyto proměnné pouze velmi slabý vliv. V jedné opštině zvítězila jako jediná koalice SDSM, v pěti opštinách zvítězila DUI zastupující etnické Albánce a v šesti opštinách koalice v čele s VMRO-DPMNE zastupující etnické Makedonce. Co se volby politických stran týče, v Severní Makedonii v tomto případě není strana, která byla v krizových opštinách zvláště preferována. Co se radikálních stran zastupujících etnické Albánce týče, nebyla zjištěna zvláštní preference pro tyto strany v krizových opštinách. Dle výsledků Pearsonova korelačního koeficientu je korelace mezi výskytem interetnických konfliktů a volbou politických stran zastupujících etnické Albánce (včetně volby těch radikálních) jen velmi slabá. Je však opět důležité říci, že v případě výpočtu koeficientu bez dat pro městskou část Skopje – Centar se výsledky koeficientu opět navýšily. Hypotézy 2 a 3 tedy nejsou zcela vyvráceny, protože v obou případech existuje (byť velmi slabá) korelace mezi volbou politické strany a výskytem interetnických konfliktů.

Problematika interetnických vztahů v Severní Makedonii si zaslouží více pozornosti i do budoucna. Je zajímavé sledovat, jak se vztahy mezi makedonským a albánským etnikem vyvíjejí. Námětem k dalšímu studiu tedy může být sledování vývoje interetnických vztahů v dalších letech. Pro další studium bych ráda doporučila výzkum jiných vlivů, které mohou výrazněji ovlivňovat nebo být příčinou rozmístění

interetnických konfliktů či hlubší a detailnější zaměření na vliv etnické heterogenity na rozmístění konfliktů.

Seznam použité literatury a dalších zdrojů

Seznam literatury

BARŠA, Pavel, STRMISKA, Maxmilián. *Národní stát a etnický konflikt: politologická perspektiva*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. Politologická řada. ISBN 80-85959-52-6.

BROWN, Michael E., The Causes of Internal Conflict: An Overview. BROWN, Michael E., COTÉ, Jr., Owen R., LYNN-JONES, Sean M., MILLER, Steven E.: *Nationalism and Ethnic Conflict*. Cambridge, Mass.: MIT Press, c1997. ISBN 9780262522243.

ERIKSEN, Thomas Hylland. *Etnicita a nacionalismus: antropologické perspektivy*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-053-7.

GELLNER, Ernest. *Národy a nacionalismus*. [1. vyd.]. Praha: Josef Hříbal, 1993. Poznání (Hříbal). ISBN 80-900892-9-1.

PELIKÁN, Jan. Makedonie. MIROSLAV, Šesták a kol. *Dějiny jihoslovanských zemí*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1998, s. 649-661. Dějiny států. ISBN 80-7106-266-9.

ROSŮLEK, Přemysl. *Makedonie*. Praha: Libri, 2008. Stručná historie států. ISBN 978-80-7277-342-8.

ROSŮLEK, Přemysl. *Albánci a Makedonská republika (1991-2014)*. Praha: Libri, 2015. ISBN 978-80-7277-526-2.

RYCHLÍK, Jan a Miroslav KOUBA. *Dějiny Makedonie*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2003. Dějiny států. ISBN 80-7106-642-7.

STAVENHAGEN, Rodolfo. *The ethnic question: conflicts, development, and human rights*. Tokyo, Japan: United Nations University Press, c1990. ISBN 9280807528.

TEJCHMAN, Miroslav. *Balkán ve 20. století*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3178-3.

TESAŘ, Filip. *Etnické konflikty*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-097-9.

Seznam elektronických zdrojů

ADAMSON, Kevin, JOVIC, Dejan. The Macedonian-Albanian political frontier: the re-articulation of post-Yugoslav political identities. *Nations and Nationalism* [online].

2004, **10**(3), 293-311 [cit. 2019-01-09]. DOI: 10.1111/j.1354-5078.2004.00168.x. ISSN 1354-5078. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/j.1354-5078.2004.00168.x>

Albanian studies: The Republic of Ilirida [online]. [cit. 2019-01-29]. Dostupné z: <https://albanianstudies.weebly.com/ilirida-western-macedonia.html>

CHIVVIS, Christopher S. The Making of Macedonia. *Survival* [online]. 2008, **50**(2), 141-162 [cit. 2019-01-10]. DOI: 10.1080/00396330802034275. ISSN 0039-6338. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00396330802034275>

FEARON, James D. Ethnic and Cultural Diversity by Country. *Journal of Economic Growth* [online]. 2003, **8**(2), 195-222 [cit. 2018-12-16]. DOI: 10.1023/A:1024419522867. ISSN 13814338. Dostupné z: <http://link.springer.com/10.1023/A:1024419522867>

FILLIEULE, Olivier, JIMENÉZ, Manuel. The Methodology of Protest Event Analysis and the Media Politics of Reporting Environmental Protest Events [online] Dostupné z: https://serval.unil.ch/resource/serval:BIB_22172.P001/REF. ROOTES, Christopher. *Environmental Protest in Western Europe*. Oxford Scholarship Online, 2004 s. 258-279 [cit. 2019-03-15]. ISBN-13: 9780199252060.

GURR, Ted Robert. Peoples Against States: Ethnopolitical Conflict and the Changing World System. *International Studies Quarterly* [online]. 1994, **38**(3) [cit. 2019-03-22]. DOI: 10.2307/2600737. ISSN 00208833. Dostupné z: <https://academic.oup.com/isq/article-lookup/doi/10.2307/2600737>

PATSIURKO, Natalka, CAMPBELL, John L., HALL, John A. Measuring cultural diversity: ethnic, linguistic and religious fractionalization in the OECD. *Ethnic and Racial Studies* [online]. 2011, 1-23 [cit. 2018-12-16]. DOI: 10.1080/01419870.2011.579136. ISSN 0141-9870. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01419870.2011.579136>

State Statistical Office. *Statistical Yearbook, 2018*. [online]. [cit. 2018-12-16]. Dostupné z: http://www.stat.gov.mk/PrikaziPoslednaPublikacija_en.aspx?id=34

State Election Commission: *Предвремени Парламентарни и Претседателски избори 2014* [online]. [cit. 2018-12-20]. Dostupné z: <http://rezultati2014.sec.mk/Parliamentary/Results?cs=mk-MK&r=2&rd=r>

The World Factbook: Macedonia [online]. 11/2018 [cit. 2018-12-18]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/mk.html>

VASILEV, George. Multiculturalism in Post-Ohrid Macedonia. *East European Politics and Societies* [online]. 2013, **27**(4), 685-708 [cit. 2018-12-18]. DOI: 10.1177/0888325413484924. ISSN 0888-3254. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0888325413484924>

VIEGAS, José Manuel, MARTINEZ, L. Miguel, SILVA, Elisabete A. Effects of the Modifiable Areal Unit Problem on the Delineation of Traffic Analysis Zones. *Environment and Planning B: Planning and Design*[online]. 2009, **36**(4), 625-643 [cit. 2019-02-19]. DOI: 10.1068/b34033. ISSN 0265-8135. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/10.1068/b34033>

Seznam analyzovaných zpravodajských zdrojů

10bez10.com: По 27 години згаснува пдп [online]. 27. 8. 2017 [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <https://10bez10.com/vesti/makedonija/6750-po-27-godini-zgasnuva-pdp>

Balkan Insight: Macedonian Police Commander Killed In Gunfight [online]. 10. 9. 2007 [cit. 2018-11-13]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonian-police-commander-killed-in-gunfight>

Balkan Insight: Macedonian Police Arrests Escaped Terrorism Convict [online]. 6. 11. 2007 [cit. 2018-11-13]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonian-police-arrests-escaped-terrorism-convict>

Balkan Insight: Macedonia's Albanians Celebrate Kosovo Independence [online]. 17. 2. 2008 [cit. 2018-11-13]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonia-s-albanians-celebrate-kosovo-independence>

Balkan Insight: Anti-Violence Protest in Macedonia [online]. 13. 6. 2008 [cit. 2019-02-01]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/anti-violence-protest-in-macedonia>

Balkan Insight: School Segregation Sparks Macedonia Debate [online]. 10. 2. 2009 [cit. 2018-11-13]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/school-segregation-sparks-macedonia-debate>

Balkan Insight: Macedonia: Ethnic Albanians Protests in Capital [online]. 10. 5. 2010 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonia-ethnic-albanians-protest-in-capital>

Balkan Insight: Macedonian Teen's Murder Sparks Ethnic Unrest [online]. 20. 5. 2014 [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonian-teenager-s-murder-sparks-ethnically-charged-protests-1>

BREZOVSÁ, Katarína, BARTOŠOVÁ, Markéta. *Irozhlás: Albánci v Makedonii pobourila nová encyklopedie* [online]. 21. 9. 2009 [cit. 2019-02-03]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/albance-v-makedonii-pobourila-nova-encyklopedie_200909211533_kbrezovska

CASULE, Kole. *Reuters: Five people shot dead in Macedonia murder: police* [online]. 13. 4. 2012 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-macedonia-killing/five-people-shot-dead-in-macedonia-murder-police-idUSBRE83C0S720120413>

CVETKOVSKA, Saska. *Balkan Insight: Second Day of Ethnic Riots Hits Macedonian Capital* [online]. 21. 5. 2014 [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/second-day-of-ethnic-riots-hits-macedonian-capital>

Česká televize: *Makedonie oficiálně změnila název, stala se z ní Republika Severní Makedonie* [online]. 13. 2. 2019 [cit. 2019-04-03]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2732762-makedonie-oficialne-zmenila-nazev-stala-se-z-ni-republika-severni-makedonie>

DIMOVSKI, Sase, MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonian Albanians Protest Over Police Killing* [online]. 1. 3. 2012 [cit. 2018-11-16]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/albanians-protest-after-macedonian-policeman-kills-two>

DURIDANSKI, Darko. *Balkan Insight: Macedonia Police Halt Attack on Albanians* [online]. 16. 4. 2012 [cit. 2018-11-18]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonia-police-clash-with-protesters>

HAJDARI, Una. *Balkan Insight: Kosovo, Macedonia Exchange Information on Kumanovo* [online]. 15. 5. 2015 [cit. 2018-11-27]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/kosovo-macedonia-work-on-verifying-victims-of-kumanovo>

LIKMETA, Besar. *Balkan Insight: Poll Reveals Support for 'Greater Albania'* [online]. 17. 11. 2010 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/survey-greater-albania-remains-popular>

MARUSIC, Sinisa Jakov. *Balkan Insight: Macedonia: Albanian Group Seeks Federalization* [online]. 11. 6. 2009 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonia-albanian-group-seeks-federalization>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonian Encyclopaedia Offends Albanians* [online]. 21. 9. 2009 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonian-encyclopaedia-offends-albanians>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonian Encyclopaedia Draws Flak* [online]. 22. 9. 2009 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonian-encyclopaedia-draws-flak>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonian Encyclopaedia Withdrawn* [online]. 30. 9. 2009 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonian-encyclopaedia-withdrawn>

- MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Tensions High in Macedonian Capital* [online]. 1. 10. 2009 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/tensions-high-in-macedonian-capital>
- MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Low Turnout for Anti-Encyclopaedia Rally* [online]. 1. 10. 2009 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/low-turnout-for-anti-encyclopaedia-rally>
- MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Museum-Church Raises Hackles in Macedonian Capital* [online]. 2. 2. 2011 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonian-ethnic-relations-put-to-the-test>
- MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Eight Injured in Clashes over 'Church' Construction in Macedonia* [online]. 14. 2. 2011 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/albanians-macedonians-clash-over-museum-church>
- MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: More Ethnic Clashes Feared in Macedonia* [online]. 16. 2. 2011 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/facebook-groups-call-on-more-ethnic-clashes-in-macedonia>
- MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonian Police On Alert for Fortress Violence* [online]. 19. 2. 2011 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonian-police-on-alert-over-ethnic-violence>
- MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonia Scraps 'Failed' Census* [online]. 13. 10. 2011 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonian-population-census-fails>
- MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Church Almost Burned in Struga, Macedonia* [online]. 31. 1. 2012 [cit. 2018-11-16]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/ethnic-tensions-surge-in-macedonian-town>
- MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonia Muslims May Sue Carnival Mockers* [online]. 2. 2. 2012 [cit. 2018-11-16]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonian-muslims-consider-law-suits-over-offensive-mask>
- MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Ethnic Brawls on Buses Concern Macedonia* [online]. 9. 3. 2012 [cit. 2018-11-18]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/skopje-bus-brawls-raise-ethnic-alarm>
- MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Ethnic Violence Simmers in Macedonia* [online]. 11. 3. 2012 [cit. 2018-11-18]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/spree-of-ethnic-violence-continues-in-macedonia>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonians March Against Ethnic Violence* [online]. 19. 3. 2012 [cit. 2018-11-18]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonians-march-for-peace>

MARUSIC, Sinisa Jakov. *Balkan Insight: Macedonia Still Lags on Employing Minorities* [online]. 4. 4. 2012 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonia-lags-with-minority-workers-employment>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Grieving Macedonia Buries Five Murder Victims* [online]. 14. 4. 2012 [cit. 2018-11-18]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonian-municipality-mourns-fivefold-murder>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonian Albanians Protest Police Arrests* [online]. 4. 5. 2012 [cit. 2018-11-18]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/albanians-protest-in-skopje-over-police-arrests>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonia Protests Pass Off Without Bloodshed* [online]. 11. 5. 2012 [cit. 2018-11-18]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonia-protests-tense-with-minor-incidents>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Low Turnout at Macedonian Protest in Skopje* [online]. 12. 5. 2012 [cit. 2018-11-18]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/low-turnout-at-macedonian-anti-protest>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonia Protest Against Defence Minister Turns Violent* [online]. 1. 3. 2013 [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonian-protest-against-defense-minister-turns-violent>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Unrest Grips Macedonia Capital For Second Day* [online]. 2. 3. 2013 [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/ethnic-albanian-protesters-clash-with-police-in-skopje>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonia Riot Police Thwart Violent Protest* [online]. 8. 3. 2013 [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonian-caital-fears-for-more-unrest>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Protests Raise Ethnic Tensions in Western Macedonia* [online]. 27. 3. 2013 [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/western-macedonian-town-tense-after-elections>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Bilingual Signs Cause Ethnic Jitters in Macedonia* [online]. 25. 10. 2013 [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/bilingual-signs-cause-ethnic-jitters-in-macedonia>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonia Albanians Attack Bronze Serbian Tsar* [online]. 9. 12. 2013 [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/albanians-demolish-bronze-serbian-tzar-in-skopje>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Unrest Erupts at Macedonia Albanians' Terror Trial Protest* [online]. 4. 7. 2014 [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/high-risk-ethnic-protest-announced-in-macedonian-capital>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonia Albanian Protests Pass Off Peacefully* [online]. 11. 7. 2014 [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonia-albanian-protests-pass-off-peacefully>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonia Jails Albanian Terrorism Trial Protesters* [online]. 30. 7. 2014 [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonia-jails-terror-trial-protesters>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Albanians Declare 'Republic' in Macedonia* [online]. 19. 9. 2014 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/republic-of-ilirida-declared-in-macedonia>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: 'Liberation Army' Claims it Shelled Macedonian Govt* [online]. 7. 11. 2014 [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/new-%C3%ACliberation-army%C3%AE-claims-attack-on-macedonian-government-hq>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: 'Albanian Paramilitaries' Claim Macedonia Govt Attack* [online]. 14. 4. 2015 [cit. 2018-11-27]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/albanian-paramilitary-takes-blame-for-shelling-of-macedonian-govt>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonia Claims Kosovo Albanians Attacked Border Post* [online]. 21. 4. 2015 [cit. 2018-11-27]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/armed-men-storm-macedonia-border-police-outpost>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonia Police Arrest Suspect For 'Terror Attack'* [online]. 28. 4. 2015 [cit. 2018-11-27]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonia-police-claims-one-suspect-in>

terrorist-attack

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonia Declares Mourning For Police Killed in Gunbattles* [online]. 10. 5. 2015 [cit. 2018-11-27]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonia-mourns-for-killed-policemen-while-shootout-continues>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Ahmeti Tried to Negotiate End to Macedonian Carnage* [online]. 15. 5. 2015 [cit. 2018-11-27]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonia-s-ahemti-negotiated-surrender-of-kumanovo-armed-gunmen>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Macedonia's Embittered Albanians Look to New Parties* [online]. 23. 9. 2015 [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: <https://balkaninsight.com/2015/09/23/macedonia-albanians-fed-up-with-politicians-09-23-2015/>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: New Cross Sparks Ethnic Protests in Macedonia* [online]. 4. 3. 2016 [cit. 2018-11-28]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/giant-cross-protest-sparks-fear-of-tensions-in-macedonia-03-04-2016>

MARUSIC, Sinisa-Jakov. *Balkan Insight: Albanian Opposition Takes to the Streets in Macedonia* [online]. 10. 5. 2016 [cit. 2018-11-28]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/albanian-opposition-takes-to-the-streets-in-macedonia-05-10-2016>

MULLA, Bener. *Quora: Is there a risk of a Greater Albania? Should Greece, Serbia, Montenegro and FYROM give up lands?* [online]. 30. 1. 2018 [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.quora.com/Is-there-a-risk-of-a-Greater-Albania-Should-Greece-Serbia-Montenegro-and-FYROM-give-up-lands>

TOLČINSKÝ, Alexander. *Český rozhlas: Budou v Makedonii opakovány parlamentní volby?* [online]. 3. 6. 2008 [cit. 2019-02-01]. Dostupné z: <https://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/zprava/461422>

TOLČINSKÝ, Alexander. *Český rozhlas: Alexander Tolčinský: Velká Albánie do roku 2013?* [online]. 4. 11. 2010 [cit. 2019-01-29]. Dostupné z: <https://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/zprava/806635>

TOLČINSKÝ, Alexander. *Český rozhlas: Alexander Tolčinský: V Makedonii roste znovu etnické napětí* [online]. 16. 4. 2012 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/zprava/1047757>

TOLČINSKÝ, Alexander. *Český rozhlas: Alexander Tolčinský: Makedonii otrásá politická krize* [online]. 13. 5. 2015 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/alexander-tolcinsky-makedonii-otrasa-politicka-krize-6558843>

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1 – Etnické složení obyvatelstva Severní Makedonie v roce 2002	17
Tabulka 2 – Náboženské složení obyvatelstva Severní Makedonie (2002)	17
Tabulka 3a – Etnické složení oblastí v Severní Makedonii, ve kterých byly zaznamenány interetnické nepokoje	49
Tabulka 3b - Etnické složení oblastí v Severní Makedonii, ve kterých byly zaznamenány interetnické nepokoje	49
Tabulka 4 – Index etnické frakcionalizace v krizových opštinách	50
Tabulka 5 – Hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi etnickou frakcionalizací a četností výskytu konfliktů v jednotlivých opštinách	53
Tabulka 6 – Hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi podílem etnických Albánců v opštině a četností výskytu konfliktů v jednotlivých opštinách	54
Tabulka 7 – Hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi součtem všech konfliktů za jednotlivé opštiny bez ohledu na typ konfliktu a procenty voličů, které získaly jednotlivé politické strany zastupující etnické Albánce	66
Tabulka 8 - Hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi indexem etnické frakcionalizace a procenty voličů, které získaly jednotlivé politické strany zastupující etnické Albánce	67
Graf 1 – Interetnické nepokoje (2007-2011)	35
Graf 2 – Interetnické nepokoje (2012-2016)	39

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Teoretický model vztahu tří proměnných	10
Obrázek 2 – Velká Albánie	22
Obrázek 3 – Republika Ilirida	23
Obrázek 4 – Interetnické nepokoje (2007-2011)	35
Obrázek 5 – Interetnické nepokoje (2012-2016)	40
Obrázek 6 – Interetnické nepokoje (2007-2016)	48
Obrázek 7 – Index etnické frakcionalizace v krizových opštinách	51
Obrázek 8 – Etnické složení dle indexu etnické frakcionalizace v opštinách v Severní Makedonii	52
Obrázek 9 – Opštiny s výskytem interetnických konfliktů	57
Obrázek 10 – Vítězné strany předčasných parlamentních voleb 2014	58
Obrázek 11 – Volební účast v % (předčasné parlamentní volby 2014)	59
Obrázek 12 – Podíl voličů stran zastupujících etnické Albánce v předčasných parlamentních volbách 2014	60
Obrázek 13 – Sloučené volební výsledky pro radikální strany zastupující etnické Albánce	61
Obrázek 14 – DUI - % voličů (předčasné parlamentní volby 2014)	62
Obrázek 15 – PDP - % voličů (předčasné parlamentní volby 2014)	63
Obrázek 16 – DPA - % voličů (předčasné parlamentní volby 2014)	64
Obrázek 17 – RDK - % voličů (předčasné parlamentní volby 2014)	65

Seznam použitých zkratek

DPA	<i>Democratic Party of Albanians</i>
DUI	<i>Democratic Union for Integration</i>
EU	Evropská unie
KFOR	<i>Kosovo Force</i>
NATO	<i>North Atlantic Treaty Organisation</i> – Organizace Severoatlantické smlouvy
NLA	<i>National Liberation Army</i>
NDP	<i>Narodna Demokratska Partija</i>
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OSN	Organizace spojených národů
PDP	<i>Party for Democratic Prosperity</i>
PDP-A	<i>Partija za Demokratski Prosperitet na Albancite vo Makedonija</i>
RDK	<i>Rilindja Demokratike Kombëtare</i> – National Democratic Renewal
SDSM	<i>Socijaldemokratski Sojuz na Makedonija</i> - Social Democratic Union of Macedonia
UÇK	<i>Ushtria Çlirimtare e Kosovës</i> – Kosovská osvobozenecá armáda <i>Ushtria Çlirimtare Kombëtare</i> – Národní osvobozenecá armáda
VMRO-DPMNE	<i>Vnatrešno Makedonska Revolucionerna Organizacija-Demokratska Partija za Makedonsko Nacionalno Edinstvo</i> - Internal Macedonian Revolutionary Organization – Democratic Party for Macedonian National Unity

Seznam příloh

Příloha A: Tabulka P1 – Shrnutí střetů, nepokojů a protestů za roky 2007-2011

Příloha B: Tabulka P2 – Shrnutí střetů, nepokojů a protestů za roky 2012-2016

Příloha C: Tabulka P3 – Výpočet indexu etnické frakcionalizace v krizových opštinách

Příloha D: Tabulka P4 – Index etnické frakcionalizace ve všech opštinách v Severní Makedonii

Příloha E: Tabulka P5 – Data k výpočtu hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi etnickou frakcionalizací a četností výskytu konfliktů v jednotlivých opštinách

Příloha F: Tabulka P6 – Data k výpočtu hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi podílem etnických Albánců v opštině a četností výskytu konfliktů v jednotlivých opštinách

Příloha G: Tabulka P7 – Data k výpočtu hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi součtem všech konfliktů za jednotlivé opštiny bez ohledu na typ konfliktu a procenty voličů, které získaly jednotlivé politické strany zastupující etnické Albánce

Příloha H: Tabulka P8 – Data k výpočtu hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi indexem etnické frakcionalizace a procenty voličů, které získaly jednotlivé politické strany zastupující etnické Albánce

Přílohy

Příloha A

Místo	Protest	Vandalismus	Napadení	Střet	Datum
nedaleko Vaksince (opština Lipkovo)			X		září 2007
Skopje (nespec.), Tetovo, Gostivar	X – etničtí Albánci, N				února 2008
Struga				X	únor 2009
Skopje (Centar)	X – etničtí Albánci, N				září 2009
Tetovo	X – etničtí Albánci, N				září 2009
Skopje (Centar)	X – etničtí Albánci, N				říjen 2009
Skopje (Centar)	X – etničtí Albánci, N				květen 2010
Skopje (Centar)				X	únor 2011

Tabulka P1 – Shrnutí střetů, nepokojů a protestů za roky 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování dle Balkan Insight, Český rozhlas (2007-2011)

Příloha B

Místo	Protest	Vandalismus	Napadení	Střet	Datum
Struga	X – etničtí Albánci, N				leden 2012
Labunishta (opština Struga)		X			leden 2012
Borovec (opština Struga)		X			leden 2012
Labunishta (opština Struga)		X			leden 2012
Gostivar	X – etničtí Albánci, V				březen 2012
Skopje (nespec.)			X		březen 2012
Skopje (Čair)			X		březen 2012
Skopje (nespec.)			X		březen 2012
Skopje (nespec.)			X		březen 2012
Tetovo			X		březen 2012
Skopje (nespec.)			X		březen 2012
Skopje (Čair)			X		březen 2012
Skopje (Gjorče Petrov)			X		březen 2012
Skopje (Smilkovské jezero → Gazi Baba)	X – etničtí Makedonci, V				duben 2012
Skopje (Centar)	X – etničtí Makedonci, V				duben 2012
Skopje (Čair, Centar)	X – etničtí Albánci, V				květen 2012
Skopje (Čair, Centar)	X – etničtí Albánci, V				květen 2012
Tetovo	X – etničtí Albánci, nespec.				květen 2012
Kumanovo	X – etničtí Albánci, nespec.				květen 2012
Skopje (Centar)	X – etničtí Makedonci, V				květen 2012
Skopje (Centar)	X – etničtí Makedonci, V				březen 2013
Skopje (Čair, Centar)	X – etničtí Albánci, V				březen 2013

Skopje (Centar, Čair)	X – etničtí Albánci, V				březen 2013
Kičevo				X	březen 2013
Vevčani, Struga	X – etničtí Albánci, etničtí Makedonci, N				říjen 2013
Skopje (Centar)		X			prosinec 2013
Skopje (Centar)		X			prosinec 2013
Skopje (Gjorče Petrov)	X – etničtí Makedonci, V				květen 2014
Skopje (Gjorče Petrov)	X – etničtí Makedonci, V				květen 2014
Skopje (Centar, Čair)	X – etničtí Albánci, V				červenec 2014
Skopje (Centar)	X – etničtí Makedonci, N				červenec 2014
Skopje (Čair)	X – etničtí Albánci, N				červenec 2014
Skopje (Centar)		X			říjen 2014
Skopje (Centar)		X			duben 2015
Gošince (opština Lipkovo)			X		duben 2015
Kumanovo				X	květen 2015
Skopje (Butel)				X	březen 2016
Skopje (Čair, Centar)	X – etničtí Albánci, N				květen 2016

Tabulka P2 - Shrnutí střetů, nepokojů a protestů za roky 2012-2016

Zdroj: vlastní zpracování dle Balkan Insight, Reuters, Český rozhlas (2012-2016)

Příloha C

Opština	Výpočet indexu etnické frakcionalizace	Výsledek
Centar	<p>Etničtí Makedonci – 85,4 % Etničtí Albánci – 3,23 % Etničtí Turci – 1,08 % Etničtí Romové – 2,14 % Etničtí Vlaši – 1,01 % Etničtí Srbové – 4,5 % Etničtí Bosňáci – 0,24 % Ostatní – 2,4 %</p> $F = 1 - (0,854^2 + 0,0323^2 + 0,0108^2 + 0,0214^2 + 0,0101^2 + 0,045^2 + 0,0024^2 + 0,024^2)$	F = 0,2664 → homogenní
Čair	<p>Etničtí Makedonci – 24,13 % Etničtí Albánci – 57 % Etničtí Turci – 6,95 % Etničtí Romové – 4,76 % Etničtí Vlaši – 0,12 % Etničtí Srbové – 0,96 % Etničtí Bosňáci – 4,55 % Ostatní – 1,53 %</p> $F = 1 - (0,2413^2 + 0,57^2 + 0,0695^2 + 0,0476^2 + 0,0012^2 + 0,0096^2 + 0,0455^2 + 0,0153^2)$	F = 0,6074 → heterogenní
Gjorče Petrov	<p>Etničtí Makedonci – 85,16 % Etničtí Albánci – 3,84 % Etničtí Turci – 0,88 % Etničtí Romové – 3 % Etničtí Vlaši – 0,26 % Etničtí Srbové – 4,16 % Etničtí Bosňáci – 1,17 % Ostatní – 1,53 %</p> $F = 1 - (0,8516^2 + 0,0384^2 + 0,0088^2 + 0,03^2 + 0,0026^2 + 0,0416^2 + 0,0117^2 + 0,0153^2)$	F = 0,2702 → homogenní
Gazi Baba	<p>Etničtí Makedonci – 73,67 % Etničtí Albánci – 17,22 % Etničtí Turci – 0,83 % Etničtí Romové – 2,87 % Etničtí Vlaši – 0,32 % Etničtí Srbové – 2,89 %</p>	F = 0,4256 → heterogenní

	<p>Etničtí Bosňáci – 0,98 % Ostatní – 1,22 %</p> $F = 1 - (0,7367^2 + 0,1722^2 + 0,0083^2 + 0,0287^2 + 0,0032^2 + 0,0289^2 + 0,0098^2 + 0,0122^2)$	
Butel	<p>Etničtí Makedonci – 62,25 % Etničtí Albánci – 25,19 % Etničtí Turci – 3,61 % Etničtí Romové – 1,55 % Etničtí Vlaši – 0,33 % Etničtí Srbové – 2,86 % Etničtí Bosňáci – 2,68 % Ostatní – 1,53 %</p> $F = 1 - (0,6225^2 + 0,2519^2 + 0,0361^2 + 0,0155^2 + 0,0033^2 + 0,0286^2 + 0,0268^2 + 0,0153^2)$	F = 0,5457 → heterogenní
Struga	<p>Etničtí Makedonci – 32,09 % Etničtí Albánci – 56,85 % Etničtí Turci – 5,72 % Etničtí Romové – 0,18 % Etničtí Vlaši – 1,04 % Etničtí Srbové – 0,17 % Etničtí Bosňáci – 0,16 % Ostatní – 3,79 %</p> $F = 1 - (0,3209^2 + 0,5685^2 + 0,0572^2 + 0,0018^2 + 0,0104^2 + 0,0017^2 + 0,0016^2 + 0,0379^2)$	F = 0,5690 → heterogenní
Gostivar	<p>Etničtí Makedonci – 19,59 % Etničtí Albánci – 66,68 % Etničtí Turci – 9,86 % Etničtí Romové – 2,76 % Etničtí Vlaši – 0,019 % Etničtí Srbové – 0,197 % Etničtí Bosňáci – 0,05 % Ostatní – 0,85 %</p> $F = 1 - (0,1959^2 + 0,6668^2 + 0,0986^2 + 0,0276^2 + 0,00019^2 + 0,00197^2 + 0,0005^2 + 0,0085^2)$	F = 0,5064 → heterogenní
Tetovo	<p>Etničtí Makedonci – 23,16 %</p>	F = 0,4506 → heterogenní

	<p>Etničtí Albánci – 70,32 % Etničtí Turci – 2,17 % Etničtí Romové – 2,72 % Etničtí Vlaši – 0,02 % Etničtí Srbové – 0,7 % Etničtí Bosňáci – 0,18 % Ostatní – 0,72 %</p> $F = 1 - (0,2316^2 + 0,7032^2 + 0,0217^2 + 0,0272^2 + 0,0002^2 + 0,007^2 + 0,0018^2 + 0,0072^2)$	
Kumanovo	<p>Etničtí Makedonci – 60,43 % Etničtí Albánci – 25,87 % Etničtí Turci – 0,28 % Etničtí Romové – 4,03 % Etničtí Vlaši – 0,14 % Etničtí Srbové – 8,59 % Etničtí Bosňáci – 0,02 % Ostatní – 0,64 %</p> $F = 1 - (0,6043^2 + 0,2587^2 + 0,0028^2 + 0,0403^2 + 0,0014^2 + 0,0859^2 + 0,0002^2 + 0,0064^2)$	F = 0,5588 → heterogenní
Kičevo	<p>Etničtí Makedonci – 35,74 % Etničtí Albánci – 54,51 % Etničtí Turci – 5,28 % Etničtí Romové – 2,87 % Etničtí Vlaši – 0,13 % Etničtí Srbové – 0,18 % Etničtí Bosňáci – 0,01 % Ostatní – 1,26 %</p> $F = 1 - (0,3574^2 + 0,5451^2 + 0,0528^2 + 0,0287^2 + 0,0013^2 + 0,0018^2 + 0,0001^2 + 0,0126^2)$	F = 0,5714 → heterogenní
Vevčani	<p>Etničtí Makedonci – 99,42 % Etničtí Albánci – 0,12 % Etničtí Turci – 0 % Etničtí Romové – 0 % Etničtí Vlaši – 0,04 % Etničtí Srbové – 0,12 % Etničtí Bosňáci – 0 % Ostatní – 0,29 %</p>	F = 0,0116 → homogenní

	$F = 1 - (0,9942^2 + 0,0012^2 + 0^2 + 0^2 + 0,0004^2 + 0,0012^2 + 0^2 + 0,0029^2)$	
Lipkovo	<p> Etničtí Makedonci – 0,62 % Etničtí Albánci – 97,42 % Etničtí Turci – 0 % Etničtí Romové – 0 % Etničtí Vlaši – 0,004 % Etničtí Srbové – 1,37 % Etničtí Bosňáci – 0,02 % Ostatní – 0,56 % </p> $F = 1 - (0,0062^2 + 0,9742^2 + 0^2 + 0^2 + 0,00004^2 + 0,0137^2 + 0,0002^2 + 0,0056^2)$	F = 0,0507 → homogenní

Tabulka P3 - Výpočet indexu etnické frakcionalizace v krizových opštinách
Zdroj: vlastní zpracování

Příloha D

Název opštiny	Index etnické frakcionalizace	Etnická struktura
Krivogaštani	0,0078	homogenní
Češinovo-Oblešovo	0,0093	homogenní
Novo Selo	0,0100	homogenní
Zrnovci	0,0104	homogenní
Vevčani	0,0116	homogenní
Makedonska Kamenica	0,0135	homogenní
Želino	0,0159	homogenní
Probištip	0,0265	homogenní
Novatsi	0,0329	homogenní
Kratovo	0,0396	homogenní
Rankovce	0,0409	homogenní
Plasnica	0,0429	homogenní
Lipkovo	0,0507	homogenní
Sveti Nikole	0,0523	homogenní
Makedonski Brod	0,0584	homogenní
Gevgelija	0,0621	homogenní
Kavadarci	0,0627	homogenní
Debarca	0,0646	homogenní
Demir Hisar	0,0652	homogenní
Kriva Palanka	0,0763	homogenní
Mogila	0,0800	homogenní
Bosilovo	0,0826	homogenní
Berovo	0,0839	homogenní
Bogovinje	0,0914	homogenní
Delčevo	0,0953	homogenní
Aračinovo	0,1173	homogenní
Kočani	0,1301	homogenní
Bogdanci	0,1324	homogenní
Negotino	0,1429	homogenní
Prilep	0,1441	homogenní
Strumica	0,1504	homogenní
Vinica	0,1571	homogenní
Kisela Voda	0,1581	homogenní
Saraj	0,1597	homogenní
Rosoman	0,1944	homogenní
Aerodrom	0,1977	homogenní
Bitola	0,2099	homogenní
Karpoš	0,2136	homogenní
Demir Kapija	0,2199	homogenní
Ilinden	0,2240	homogenní
Štip	0,2351	homogenní

Lozovo	0,2472	homogenní
Pehčevo	0,2536	homogenní
Konče	0,2542	homogenní
Centar	0,2664	homogenní
Gjorče Petrov	0,2702	homogenní
Radoviš	0,2720	homogenní
Tearce	0,2723	homogenní
Ohrid	0,2724	homogenní
Veles	0,2748	homogenní
Vrapčište	0,2929	homogenní
Vasilevo	0,2953	homogenní
Valandovo	0,3010	homogenní
Staro Nagoričane	0,3121	homogenní
Karbinci	0,3307	heterogenní
Centar Župa	0,3369	heterogenní
Gradsko	0,3773	heterogenní
Dojran	0,3851	heterogenní
Resen	0,4009	heterogenní
Gazi Baba	0,4256	heterogenní
Tetovo	0,4506	heterogenní
Brvenica	0,4795	heterogenní
Studeničani	0,4865	heterogenní
Gostivar	0,5064	heterogenní
Jegunovce	0,5094	heterogenní
Sopište	0,5180	heterogenní
Zelenikovo	0,5270	heterogenní
Šuto Orizari	0,5364	heterogenní
Čaška	0,5450	heterogenní
Butel	0,5457	heterogenní
Kruševo	0,5479	heterogenní
Kumanovo	0,5588	heterogenní
Struga	0,5690	heterogenní
Kičevo	0,5714	heterogenní
Debar	0,6002	heterogenní
Čair	0,6074	heterogenní
Mavrovo and Rostuša	0,6190	heterogenní
Čučer Sandevo	0,6421	heterogenní
Petrovec	0,6498	heterogenní
Dolneni	0,7326	heterogenní

Tabulka P4 – Index etnické frakcionalizace ve všech opštinách v Severní Makedonii
Zdroj: vlastní zpracování dle State Statistical Office (2018)

Příloha E

Název opštiny	Protest	Vandalismus	Napadení	Střet	Konflikty celkem
Aerodrom	0	0	0	0	0
Aračinovo	0	0	0	0	0
Berovo	0	0	0	0	0
Bitola	0	0	0	0	0
Bogdanci	0	0	0	0	0
Bogovinje	0	0	0	0	0
Bosilovo	0	0	0	0	0
Brvenica	0	0	0	0	0
Butel	0	0	0	1	1
Čair	7	0	2	0	9
Čaška	0	0	0	0	0
Centar	14	4	4	1	23
Centar Župa	0	0	0	0	0
Češinovo-Oblešovo	0	0	0	0	0
Čučer Sandevo	0	0	0	0	0
Debar	0	0	0	0	0
Debarca	0	0	0	0	0
Delčevo	0	0	0	0	0
Demir Hisar	0	0	0	0	0
Demir Kapija	0	0	0	0	0
Dolneni	0	0	0	0	0
Gazi Baba	1	0	0	0	1
Gevgelija	0	0	0	0	0
Gjorče Petrov	2	0	1	0	3
Gostivar	2	0	0	0	2
Gradsko	0	0	0	0	0
Ilinden	0	0	0	0	0
Jegunovce	0	0	0	0	0
Karbinci	0	0	0	0	0
Karpoš	0	0	0	0	0
Kavadarci	0	0	0	0	0
Kičevo	0	0	0	1	1
Kisela Voda	0	0	0	0	0
Kočani	0	0	0	0	0
Konče	0	0	0	0	0
Kratovo	0	0	0	0	0
Kriva Palanka	0	0	0	0	0
Krivogaštani	0	0	0	0	0
Kruševo	0	0	0	0	0
Kumanovo	1	0	0	1	2

Lipkovo	0	0	2	0	2
Lozovo	0	0	0	0	0
Makedonska Kamenica	0	0	0	0	0
Makedonski Brod	0	0	0	0	0
Mavrovo and Rostuša	0	0	0	0	0
Mogila	0	0	0	0	0
Negotino	0	0	0	0	0
Novaci	0	0	0	0	0
Novo Selo	0	0	0	0	0
Ohrid	0	0	0	0	0
Pehčevo	0	0	0	0	0
Petrovec	0	0	0	0	0
Plasnica	0	0	0	0	0
Prilep	0	0	0	0	0
Probištip	0	0	0	0	0
Radoviš	0	0	0	0	0
Rankovce	0	0	0	0	0
Resen	0	0	0	0	0
Rosoman	0	0	0	0	0
Saraj	0	0	0	0	0
Sopište	0	0	0	0	0
Star Dojran	0	0	0	0	0
Staro Nagoricane	0	0	0	0	0
Štip	0	0	0	0	0
Struga	2	3	0	1	6
Strumica	0	0	0	0	0
Studeničani	0	0	0	0	0
Šuto Orizari	0	0	0	0	0
Sveti Nikole	0	0	0	0	0
Tearce	0	0	0	0	0
Tetovo	3	0	1	0	4
Valandovo	0	0	0	0	0
Vasilevo	0	0	0	0	0
Veles	0	0	0	0	0
Vevčani	1	0	0	0	1
Vinica	0	0	0	0	0
Vrapčište	0	0	0	0	0
Zelenikovo	0	0	0	0	0
Želino	0	0	0	0	0
Zrnovci	0	0	0	0	0

Tabulka P5 – Data k výpočtu hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi etnickou frakcionalizací a četností výskytu konfliktů v jednotlivých opštinách
Zdroj: vlastní zpracování

Příloha F

Název opštiny	Podíl etn. Albánců	Protest	Vandalismus	Napadení	Střet	Konflikty celkem
Aerodrom	1,41	0	0	0	0	0
Aračinovo	93,81	0	0	0	0	0
Berovo	0	0	0	0	0	0
Bitola	4,37	0	0	0	0	0
Bogdanci	0,02	0	0	0	0	0
Bogovinje	95,23	0	0	0	0	0
Bosilovo	0	0	0	0	0	0
Brvenica	61,62	0	0	0	0	0
Butel	25,19	0	0	0	1	1
Čair	57	7	0	2	0	9
Čaška	35,23	0	0	0	0	0
Centar	3,23	14	4	4	1	23
Centar Župa	6,96	0	0	0	0	0
Češinovo-Oblešovo	0	0	0	0	0	0
Čučer Sandevo	22,88	0	0	0	0	0
Debar	58,07	0	0	0	0	0
Debarca	2,78	0	0	0	0	0
Delčevo	0,04	0	0	0	0	0
Demir Hisar	2,44	0	0	0	0	0
Demir Kapija	0,51	0	0	0	0	0
Dolneni	26,65	0	0	0	0	0
Gazi Baba	17,22	1	0	0	0	1
Gevgelija	0,03	0	0	0	0	0
Gjorče Petrov	3,84	2	0	1	0	3
Gostivar	66,68	2	0	0	0	2
Gradsko	3,32	0	0	0	0	0
Ilinden	2,21	0	0	0	0	0
Jegunovce	43,02	0	0	0	0	0
Karbinci	0	0	0	0	0	0
Karpoš	3,27	0	0	0	0	0
Kavadarci	0,01	0	0	0	0	0
Kičevo	54,51	0	0	0	1	1
Kisela Voda	0,44	0	0	0	0	0
Kočani	0	0	0	0	0	0
Konče	0	0	0	0	0	0
Kratovo	0	0	0	0	0	0

Kriva Palanka	0	0	0	0	0	0
Krivogaštani	0	0	0	0	0	0
Kruševo	21,31	0	0	0	0	0
Kumanovo	25,87	1	0	0	1	2
Lipkovo	97,42	0	0	2	0	2
Lozovo	1,22	0	0	0	0	0
Makedonska Kamenica	0	0	0	0	0	0
Makedonski Brod	0	0	0	0	0	0
Mavrovo and Rostuša	17,21	0	0	0	0	0
Mogila	0,51	0	0	0	0	0
Negotino	0,16	0	0	0	0	0
Novaci	0,59	0	0	0	0	0
Novo Selo	0	0	0	0	0	0
Ohrid	5,31	0	0	0	0	0
Pehčevo	0	0	0	0	0	0
Petrovec	22,86	0	0	0	0	0
Plasnica	0,44	0	0	0	0	0
Prilep	0,03	0	0	0	0	0
Probištip	0	0	0	0	0	0
Radoviš	0,03	0	0	0	0	0
Rankovce	0	0	0	0	0	0
Resen	9,13	0	0	0	0	0
Rosoman	0	0	0	0	0	0
Saraj	91,53	0	0	0	0	0
Sopište	34,34	0	0	0	0	0
Star Dojran	0,5	0	0	0	0	0
Staro Nagoricane	0,02	0	0	0	0	0
Štip	0,03	0	0	0	0	0
Struga	56,85	2	3	0	1	6
Strumica	0,01	0	0	0	0	0
Studeničani	68,38	0	0	0	0	0
Šuto Orizari	30,32	0	0	0	0	0
Sveti Nikole	0	0	0	0	0	0
Tearce	84,39	0	0	0	0	0
Tetovo	70,32	3	0	1	0	4
Valandovo	0	0	0	0	0	0
Vasilevo	0	0	0	0	0	0
Veles	4,17	0	0	0	0	0
Vevčani	0,12	1	0	0	0	1
Vinica	0	0	0	0	0	0

Vrapčičšte	83,08	0	0	0	0	0
Zelenikovo	29,58	0	0	0	0	0
Želino	99,2	0	0	0	0	0
Zrnovci	0	0	0	0	0	0

Tabulka P6 – Data k výpočtu hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi podílem etnických Albánců v opštině a četností výskytu konfliktů v jednotlivých opštinách
Zdroj: vlastní zpracování

Příloha G

Název opštiny	Konflikty celkem	DPA	DUI	RDK	PDP	Všechny strany	Radi-kální
Aerodrom	0	0,28	0,66	0,07	0	1,01	0,35
Aračinovo	0	30,39	56,68	9,98	0	97,05	40,37
Berovo	0	0,23	0,2	0	0	0,43	0,23
Bitola	0	0,78	3,69	0,17	0	4,64	0,95
Bogdanci	0	0	0,21	0	0	0,21	0
Bogovinje	0	36,24	56,28	3,38	0,17	96,07	39,62
Bosilovo	0	0	0,21	0	0	0,21	0
Brvenica	0	21,52	23,42	2,66	0,05	47,65	24,18
Butel	1	4,87	18,03	2,55	0	25,45	7,42
Čair	9	17,4	48,9	4,14	0	70,44	21,54
Čaška	0	5,53	25,55	0	0	31,08	5,53
Centar	23	0,71	1,76	0,13	0	2,6	0,84
Centar Župa	0	4,42	17,72	0,29	0	22,43	4,71
Češinovo-Oblešovo	0	0,28	0,26	0	0	0,54	0,28
Čučer Sandevo	0	5,36	21,87	4,29	0	31,52	9,65
Debar	0	14,08	52,42	1,21	0,13	67,84	15,29
Debarca	0	0,95	1,14	0,03	0	2,12	0,98
Delčevo	0	0,34	0,36	0	0	0,7	0,34
Demir Hisar	0	0,25	1,43	0,08	0	1,76	0,33
Demir Kapija	0	0	0,65	0	0	0,65	0
Dolneni	0	18,63	33,56	0,27	0	52,46	18,9
Gazi Baba	1	3,21	7,61	1,24	0	12,06	4,45
Gevgelija	0	0	0,2	0	0	0,2	0
Gjorče Petrov	3	0,52	2,56	0,32	0	3,4	0,84
Gostivar	2	12,46	34,19	17,06	0,15	63,86	29,52
Gradsko	0	0,57	1,89	0	0	2,46	0,57
Ilinden	0	0,12	0,96	0	0	1,08	0,12
Jegunovce	0	8,26	24,01	1,62	0,05	33,94	9,88
Karbinici	0	0,85	1,59	0	0	2,44	0,85
Karpoš	0	0,37	1,74	0,18	0	2,29	0,55
Kavadarci	0	0	0,67	0	0	0,67	0
Kičevo	1	2,13	43,47	1,12	0,01	46,73	3,25
Kisela Voda	0	0,14	0,29	0,11	0	0,54	0,25
Kočani	0	0,38	0,48	0	0	0,86	0,38
Konče	0	0	0,67	0	0	0,67	0
Kratovo	0	0,45	0,31	0	0	0,76	0,45
Kriva Palanka	0	0,33	0,23	0	0	0,56	0,33

Krivogaštani	0	0	0,16	0	0	0,16	0
Kruševo	0	3,24	17,8	0,15	0	21,19	3,39
Kumanovo	2	6,87	13,09	2,17	0	22,13	9,04
Lipkovo	2	33,82	61,66	3,14	0	98,62	36,96
Lozovo	0	0,6	1,43	0	0	2,03	0,6
Makedonska Kamenica	0	0,36	0,21	0	0	0,57	0,36
Makedonski Brod	0	0,36	0,31	0,38	0	1,05	0,74
Mavrovo and Rostuša	0	2,64	8,95	1,6	0,21	13,4	4,24
Mogila	0	0	1,18	0	0	1,18	0
Negotino	0	0	0,27	0	0	0,27	0
Novaci	0	0	1,93	0	0	1,93	0
Novo Selo	0	0	0,21	0	0	0,21	0
Ohrid	0	0,98	5,39	0,29	0	6,66	1,27
Pehčevo	0	0,24	0,83	0	0	1,07	0,24
Petrovec	0	1,35	8,31	0	0	9,66	1,35
Plasnica	0	1,58	61	0	0	62,58	1,58
Prilep	0	0	0,46	0	0	0,46	0
Probištip	0	0,25	0,18	0	0	0,43	0,25
Radoviš	0	0	3	0	0	3	0
Rankovce	0	0,21	0,12	0	0	0,33	0,21
Resen	0	1,87	11,53	0,21	0	13,61	2,08
Rosoman	0	0	0,34	0	0	0,34	0
Saraj	0	27,47	63,52	0,66	0	91,65	28,13
Sopište	0	5,82	23,98	0,29	0	30,09	6,11
Star Dojran	0	0	1,85	0	0	1,85	0
Staro Nagoricane	0	0,44	0,13	0,17	0	0,74	0,61
Štip	0	0,31	0,52	0	0	0,83	0,31
Struga	6	6,86	28,29	7,32	0	42,47	14,18
Strumica	0	0	0,13	0	0	0,13	0
Studeničani	0	31,07	49,91	0,78	0	81,76	31,85
Šuto Orizari	0	6,47	17,42	3,51	0	27,4	9,98
Sveti Nikole	0	0,27	0,16	0	0	0,43	0,27
Tearce	0	34,54	44,69	3,35	0,12	82,7	37,89
Tetovo	4	29,98	36,94	2,79	0,36	70,07	32,77
Valandovo	0	0	1,9	0	0	1,9	0
Vasilevo	0	0	0,66	0	0	0,66	0
Veles	0	0,6	3,41	0	0	4,01	0,6
Vevčani	1	0	0,12	0,25	0	0,37	0,25
Vinica	0	0,4	0,88	0	0	1,28	0,4
Vrapčište	0	29,21	43,97	6,99	0,66	80,83	36,2
Zelenikovo	0	4,03	13,69	0	0	17,72	4,03

Želino	0	32,33	63,09	2,24	0,46	98,12	34,57
Zrnovci	0	0,55	0,37	0	0	0,92	0,55

Tabulka P7 – Data k výpočtu hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi součtem všech konfliktů za jednotlivé opštiny bez ohledu na typ konfliktu a procenty voličů, které získaly jednotlivé politické strany zastupující etnické Albánce

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha H

Název opštiny	DPA	DUI	RDK	PDP	Všechny strany	Radikální
Aerodrom	0,28	0,66	0,07	0	1,01	0,35
Aračinovo	30,39	56,68	9,98	0	97,05	40,37
Berovo	0,23	0,2	0	0	0,43	0,23
Bitola	0,78	3,69	0,17	0	4,64	0,95
Bogdanci	0	0,21	0	0	0,21	0
Bogovinje	36,24	56,28	3,38	0,17	96,07	39,62
Bosilovo	0	0,21	0	0	0,21	0
Brvenica	21,52	23,42	2,66	0,05	47,65	24,18
Butel	4,87	18,03	2,55	0	25,45	7,42
Čair	17,4	48,9	4,14	0	70,44	21,54
Čaška	5,53	25,55	0	0	31,08	5,53
Centar	0,71	1,76	0,13	0	2,6	0,84
Centar Župa	4,42	17,72	0,29	0	22,43	4,71
Češinovo-Oblešovo	0,28	0,26	0	0	0,54	0,28
Čučer Sandevo	5,36	21,87	4,29	0	31,52	9,65
Debar	14,08	52,42	1,21	0,13	67,84	15,29
Debarca	0,95	1,14	0,03	0	2,12	0,98
Delčevo	0,34	0,36	0	0	0,7	0,34
Demir Hisar	0,25	1,43	0,08	0	1,76	0,33
Demir Kapija	0	0,65	0	0	0,65	0
Dolneni	18,63	33,56	0,27	0	52,46	18,9
Gazi Baba	3,21	7,61	1,24	0	12,06	4,45
Gevgelija	0	0,2	0	0	0,2	0
Gjorče Petrov	0,52	2,56	0,32	0	3,4	0,84
Gostivar	12,46	34,19	17,06	0,15	63,86	29,52
Gradsko	0,57	1,89	0	0	2,46	0,57
Ilinden	0,12	0,96	0	0	1,08	0,12
Jegunovce	8,26	24,01	1,62	0,05	33,94	9,88
Karbinci	0,85	1,59	0	0	2,44	0,85
Karpoš	0,37	1,74	0,18	0	2,29	0,55
Kavadarci	0	0,67	0	0	0,67	0
Kičevo	2,13	43,47	1,12	0,01	46,73	3,25
Kisela Voda	0,14	0,29	0,11	0	0,54	0,25
Kočani	0,38	0,48	0	0	0,86	0,38
Konče	0	0,67	0	0	0,67	0
Kratovo	0,45	0,31	0	0	0,76	0,45
Kriva Palanka	0,33	0,23	0	0	0,56	0,33
Krivogaštani	0	0,16	0	0	0,16	0
Kruševo	3,24	17,8	0,15	0	21,19	3,39
Kumanovo	6,87	13,09	2,17	0	22,13	9,04
Lipkovo	33,82	61,66	3,14	0	98,62	36,96

Lozovo	0,6	1,43	0	0	2,03	0,6
Makedonska Kamenica	0,36	0,21	0	0	0,57	0,36
Makedonski Brod	0,36	0,31	0,38	0	1,05	0,74
Mavrovo and Rostuša	2,64	8,95	1,6	0,21	13,4	4,24
Mogila	0	1,18	0	0	1,18	0
Negotino	0	0,27	0	0	0,27	0
Novaci	0	1,93	0	0	1,93	0
Novo Selo	0	0,21	0	0	0,21	0
Ohrid	0,98	5,39	0,29	0	6,66	1,27
Pehčevo	0,24	0,83	0	0	1,07	0,24
Petrovec	1,35	8,31	0	0	9,66	1,35
Plasnica	1,58	61	0	0	62,58	1,58
Prilep	0	0,46	0	0	0,46	0
Probištip	0,25	0,18	0	0	0,43	0,25
Radoviš	0	3	0	0	3	0
Rankovce	0,21	0,12	0	0	0,33	0,21
Resen	1,87	11,53	0,21	0	13,61	2,08
Rosoman	0	0,34	0	0	0,34	0
Saraj	27,47	63,52	0,66	0	91,65	28,13
Sopište	5,82	23,98	0,29	0	30,09	6,11
Star Dojran	0	1,85	0	0	1,85	0
Staro Nagoricane	0,44	0,13	0,17	0	0,74	0,61
Štip	0,31	0,52	0	0	0,83	0,31
Struga	6,86	28,29	7,32	0	42,47	14,18
Strumica	0	0,13	0	0	0,13	0
Studeničani	31,07	49,91	0,78	0	81,76	31,85
Šuto Orizari	6,47	17,42	3,51	0	27,4	9,98
Sveti Nikole	0,27	0,16	0	0	0,43	0,27
Tearce	34,54	44,69	3,35	0,12	82,7	37,89
Tetovo	29,98	36,94	2,79	0,36	70,07	32,77
Valandovo	0	1,9	0	0	1,9	0
Vasilevo	0	0,66	0	0	0,66	0
Veles	0,6	3,41	0	0	4,01	0,6
Vevčani	0	0,12	0,25	0	0,37	0,25
Vinica	0,4	0,88	0	0	1,28	0,4
Vrapčište	29,21	43,97	6,99	0,66	80,83	36,2
Zelenikovo	4,03	13,69	0	0	17,72	4,03
Želino	32,33	63,09	2,24	0,46	98,12	34,57
Zrnovci	0,55	0,37	0	0	0,92	0,55

Tabulka P8 – Data k výpočtu hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu mezi indexem etnické frakcionalizace a procenty voličů, které získaly jednotlivé politické strany zastupující etnické Albánce
Zdroj: vlastní zpracování

Abstrakt

KOSTĚNCOVÁ, Kateřina. *Analýza protestních událostí v Makedonii*. Plzeň, 2019, 71 s.,
Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: etničtí Albánci, index etnické frakcionalizace, interetnické konflikty,
politické strany, Severní Makedonie

Tato bakalářská práce je zaměřena na prostorovou a časovou distribuci etnického napětí a výskytu konfliktů mezi etnickými Albánci a Makedonci v Severní Makedonii. Prostřednictvím informací z webových zpravodajství se práce pokouší analyzovat ohniska napětí a konfliktů v zemi, zjišťuje, zda se intenzita konfliktů v průběhu času změnila a zda se v proměnily regiony, do kterých se interetnické napětí koncentruje. Hlavním výzkumným cílem je zkoumání souvislostí mezi výskytem interetnických konfliktů na jedné straně (sledovaná proměnná) a etnickým složením a volební podporou albánských politických stran v jednotlivých oblastech na straně druhé (vysvětlující proměnné). Práce dochází ke zjištění, že zatímco heterogenní etnická struktura má určitý vliv na výskyt konfliktů v regionu, volba politických stran má na sledovanou proměnnou pouze velmi slabý efekt.

Abstract

KOSTĚNCOVÁ, Kateřina. *Analysis of the protest events in Macedonia*. Plzeň, 2019, 71 p., Bachelor Thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics.

Key words: ethnic Albanians, ethnic fractionalization index, interethnic conflicts, North Macedonia, political parties

This bachelor thesis focuses on the spatial and temporal distribution of ethnic tensions and the occurrence of conflicts between ethnic Albanians and Macedonians in Northern Macedonia. Using the evidence from web news, the thesis attempts to analyze the focal points of tensions and conflicts in the country, and to find out whether the intensity of conflicts and the regions into which the interethnic tensions are concentrated have changed over time. The main research goal is to investigate the link between the occurrence of interethnic conflicts on the one hand (dependent variable) and the ethnic composition and electoral support for the Albanian political parties in individual areas (independent variables). The thesis reveals that the heterogeneous ethnic structure have some effect on the occurrence of conflicts in the region, while the choice of political parties has only a weak effect on it.